

Київський національний торговельно-економічний університет  
Кафедра обліку та оподаткування

## **ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА**

на тему:

### **ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ РЕКЛАМНОГО БІЗНЕСУ**

Студента 2 курсу, 3М групи,  
спеціальності 071 «Облік  
і оподаткування»  
спеціалізації «Облік  
і оподаткування»

Ліпська  
Юлія Ігорівна

Науковий керівник  
Доктор економічних наук,  
доцент

Король  
Світлана Яківна

Гарант освітньої програми  
Доктор економічних наук,  
професор

Бенько Микола  
Миколайович

Київ 2018

## ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ РЕКЛАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	7
1.1. Економічна сутність та класифікація операційних витрат.....	7
1.2. Огляд та аналіз нормативної бази і спеціальної літератури з теми дослідження.....	18
1.3. Передумови організації та методології обліку, контролю та аналізу витрат операційної діяльності в ТОВ «ВІДІ ЛАБ».....	27
Висновки до розділу 1.....	32
РОЗДІЛ 2 ОБЛІК ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ РЕКЛАМНОГО БІЗНЕСУ.....	34
2.1. Організація обліку витрат операційної діяльності підприємства.....	34
2.2. Відображення витрат операційної діяльності підприємства в фінансовому обліку та звітності підприємства.....	43
2.3. Облікове забезпечення управління витратами операційної діяльності підприємства.....	53
Висновки до розділу 2.....	60
РОЗДІЛ 3 КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ РЕКЛАМНОГО БІЗНЕСУ.....	63
3.1. Методика контролю витрат операційної діяльності підприємства.....	63
3.2. Організаційно-інформаційна модель аналізу витрат операційної діяльності підприємства.....	77
3.3. Методика і організація аналізу витрат операційної діяльності підприємства.....	87
Висновки до розділу 3.....	93
ВИСНОВКИ.....	94
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	101
ДОДАТКИ.....	109

## ВСТУП

**Актуальність дослідження.** Необхідність забезпечення конкурентних позицій на ринку збуту актуалізує потребу в застосуванні у господарській діяльності маркетингових комунікацій та реклами зокрема, що, в свою чергу, сприяє розвитку рекламних підприємств, які пропонують такі послуги. Галузеві особливості даних підприємств потребують формування методів управління, які забезпечать раціональне використання ресурсного потенціалу рекламного агентства та достовірне відображення господарських процесів у системі бухгалтерського обліку.

Основним мотивом діяльності підприємства рекламного бізнесу, як і будь-якого підприємства в ринкових умовах є максимізація прибутку. Отримання найбільшого ефекту з найменшими витратами, економія природних, трудових, матеріальних і фінансових ресурсів залежать від того, як підприємство вирішує питання управління операційними витратами, котре передбачає пошук способів їх зниження.

Про недоліки в управлінні витратами операційної діяльності свідчать статистичні дані витрат операційної діяльності підприємств України за 2012-2016 рр. За даними Державного комітету статистики витрати операційної діяльності підприємств України зросли з 4394308,0 млн. грн. в 2012 році до 6398586,9 млн. грн. в 2016 році. Динаміка витрат операційної діяльності підприємств України за видами економічної діяльності за 2012-2016 рр. показана в дод. А.

Для реалізації ефективної діяльності виробника рекламних послуг необхідним є удосконалення методичного підходу до облікового відображення витрат операційної діяльності підприємства, пов'язаних з виробництвом рекламних послуг. Вирішення даної проблеми в значній мірі залежить також від удосконалення системи контролю та аналізу даних витрат підприємств рекламного бізнесу.

**Аналіз останніх досліджень та публікацій.** Проблеми обліку, контролю та аналізу витрат операційної діяльності підприємств досліджували такі вітчизняні та зарубіжні вчені-економісти, як: А.В. Алексеева, П.Й. Атамас, М.Д. Білик, Ф.Ф. Бутинець, М.А. Вахрушина, Т.Г. Камінська, М.Д. Корінько, С.Я. Король, Є.В. Мних, Л.В. Нападовська, О.М. Ромашко, А.І. Склабінська, Я. В. Соколов, В.В. Сопко, Н. М. Ткаченко, Г.В. Уманців, О.В. Фоміна, А.П. Шаповалова та інші. Більшість науковців зосереджують увагу на загальній методиці обліку, аналізу та контролю витрат операційної діяльності підприємства. У той же час питання обліку, аналізу та контролю витрат операційної діяльності підприємств рекламного бізнесу досліджені недостатньо.

Зазначене вище і визначає актуальність наукових досліджень проблем, пов'язаних із правильним обліком витрат операційної діяльності підприємств рекламного бізнесу, їх аналізом і контролем, а також з розробкою рекомендацій щодо їх вирішення.

**Робоча гіпотеза.** Удосконалити систему обліку, контролю та аналізу витрат операційної діяльності рекламного агентства з урахуванням сучасних змін до теоретичних, практичних методів обліку та нормативного законодавства, що дозволить підвищити ефективність обліку в досліджуваному підприємстві.

**Метою дослідження** є поглиблення теоретико-методичних засад обліку, контролю та аналізу витрат операційної діяльності підприємств рекламного бізнесу та розробка практичних рекомендацій щодо їх удосконалення.

Визначена мета обумовила вирішення наступних **завдань**:

- уточнити економічну сутність та класифікацію операційних витрат ;
- провести огляд та аналіз нормативної бази і спеціальної літератури з теми дослідження;
- розкрити передумови організації та методології обліку, контролю та аналізу витрат операційної діяльності базового підприємства;
- розглянути питання організації обліку витрат операційної діяльності підприємства;
- розкрити методику обліку витрат операційної діяльності підприємства;

- розглянути відображення витрат операційної діяльності у звітності підприємства;
- дослідити облікове забезпечення управління витратами операційної діяльності підприємства;
- розкрити методику контролю витрат операційної діяльності підприємства;
- розглянути організаційно-інформаційну модель аналізу витрат операційної діяльності;
- розкрити методику і організацію аналізу витрат операційної діяльності підприємства.

**Об'єктом дослідження** є процес обліку, контролю та аналізу витрат операційної діяльності ТОВ «ВІДІ ЛАБ». Аналіз показників фінансово-господарської діяльності підприємства за 2013-2017 рр. та пояснювальна записка до них наведені в Додатку Б.

**Предметом дослідження** є сукупність теоретико-методичних та практичних аспектів обліку, контролю та аналізу витрат операційної діяльності підприємств рекламного бізнесу.

**Методи дослідження.** Методологічною основою роботи є сукупність методів і прийомів, які використовувалися в процесі дослідження, а саме методи: теоретичного узагальнення – для розкриття сутності і змісту витрат операційної діяльності як економічної категорії та для визначення загальних положень та тенденцій розвитку обліку, аналізу та контролю витрат операційної діяльності; порівняння – для розмежування понять та критичного аналізу різних поглядів науковців на досліджувані проблеми, а також для зіставлення відповідних положень національних П(С)БО та МСФЗ; аналізу – для дослідження факторного впливу показників витрат операційної діяльності на загальний фінансовий результат, а також для аналітичних висновків за результатами обліку та контролю витрат як складової частини системи управління на підприємстві; синтезу – у формуванні підходів щодо обліку витрат операційної діяльності в системі управління господарюючих суб'єктів; індукції – для формування конкретного судження про стан обліку, контролю та аналізу витрат операційної діяльності при

дослідженні теоретичних та методологічних положень; дедукції – при дослідженні загальних правил і принципів відображення витрат операційної діяльності у системі обліку, контролю та аналізу підприємства.

**Інформаційною базою** наукового дослідження є законодавчі та нормативні документи щодо обліку витрат операційної діяльності, праці вітчизняних і закордонних вчених, періодичні видання, матеріали науково-практичних конференцій та семінарів, офіційні Інтернет-сайти Державного комітету статистики України, Міністерства фінансів України, первинна документація, реєстри обліку та звітність ТОВ «ВІДІ ЛАБ».

**Практичне значення** одержаних результатів полягає в розробці та обґрунтуванні конкретних пропозицій щодо удосконалення існуючої системи обліку, контролю та аналізу витрат операційної діяльності в управлінні рекламним підприємством.

**Апробація результатів випускної кваліфікаційної роботи.** Основні наукові положення дослідження висвітлено у статті «Особливості обліку витрат операційної діяльності підприємств рекламного бізнесу», опублікованій у Збірнику наукових статей студентів КНТЕУ (2018). Результати дослідження прийнято до впровадження в господарську діяльність ТОВ «ВІДІ ЛАБ», що підтверджено наданою довідкою.

**Структура роботи.** Випускна кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

# РОЗДІЛ 1

## ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ РЕКЛАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

### 1.1. Економічна сутність та класифікація операційних витрат

Ефективна діяльність підприємства та його майбутній розвиток ґрунтується, в першу чергу, на правильному розумінні та визначенні витрат, як однієї з важливих якісних характеристик його функціонування та є для підприємства ключовим у фундаменті його діяльності. Витрати є одним з найважливіших факторів, що визначають розмір доходів підприємств, а відповідно і їх фінансовий стан, конкурентоспроможність та рентабельність.

Витрати – досить значуща економічна категорія, питання сутності якої досліджувалось ще від початку осмислення фактів і явищ господарського життя та зародження економічної думки. На кожному з напрямів розвитку економічної науки розуміння витрат не залишалось постійним, а змінювалось із загальним розвитком економічної теорії та теоретичних і практичних аспектів управління ними.

Еволюція розвитку знань щодо сутності і змісту категорії «витрати» мала п'ять етапів розвитку знань про витрати. Перший етап пов'язується з потребами господарюючих суб'єктів Стародавнього світу щодо визначення та реєстрації витрат на ведення господарства як на державному рівні, так і на рівні окремих домогосподарств [1; 2].

Другий етап пов'язано із зародженням у Греції основ складання сучасної фінансової звітності, яка ґрунтується на паралельному відображенні доходів і витрат від різних видів діяльності. При цьому хронологія запису операцій привела до появи нового методу – рахунку [3]. Разом із тим, як зазначають О.В. Олійник та В.О. Іваненко, не було рахунків витрат, не склалися оборотні відомості, дані балансу не узагальнювалися [4]. Отже, слід зазначити, що на перших двох етапах розвитку знань про витрати були певні досягнення, але чіткого визначення категорії витрат не існувало.

Проривом у формуванні науково-теоретичних підходів до визначення економічної сутності та змісту витрат слід вважати виникнення у світовій економічній науці двох основних теорій, у центрі уваги яких перебуває показник витрат, а саме: трудової теорії вартості та теорії граничної корисності. З ними і пов'язується третій етап (XIV – кінець XIX ст.) здійснення спроб розкрити суть поняття «витрати» в різних теоріях.

На третьому етапі (XIV – кінець XIX ст.) науковці визначають витрати як витрачену на виробництво товарів працю, вкладений капітал та землю, яка використовується в процесі виробництва.

Протягом другої половини XIX ст. в економічній системі категорію «витрати» розкрив К. Маркс. Його теорія витрат ґрунтується на двох принципових категоріях – витрати виробництва і витрати обігу. Він вважав, що «витрати виробництва – це видатки на виробництво, які повинні понести організатори підприємства з метою створення товарів і наступного отримання прибутку». Окрім цього К. Маркс категорію «витрати обігу» розшифрував, як таку, що у повній мірі пов'язана з процесом реалізації товарів [52].

Погляди засновників неокласичної теорії набули подальшого розвитку на початку XX ст. у наукових працях М. Туган-Барановського, який увів у науковий обіг нові за змістом поняття – «вартість» і «трудова вартість». Як зазначав М. Туган-Барановський – вартість, на відміну від поняття «цінність», – це господарська витрата, яка здійснюється «заради здобування предмета» і включає витрачання засобів виробництва та праці, трудова вартість є частиною цієї витрати, а саме – витратами праці [5].

Наступний етап в еволюції наукових знань щодо витрат виокремлюється в межах XX століття і пов'язується з використанням економіко-математичних методів у теорії витрат та іменами таких науковців, як Е. Шмаленбах, Г. Фандель, Дж.Ч. Гаррісон, Ч. Кларк, А. Хігінс, Є. Слуцький [3]. Цей етап почався з кінця XIX ст. та продовжився у XX ст. й визначався не лише використанням економіко-математичних методів, але й подальшим уточненням економічної сутності витрат,



зокрема в межах неокласичної теорії та мікроекономіки, визначенням витрат як окремого об'єкта управління, обліку й аналізу.

Початком розвитку теорії витрат як самостійного об'єкта управління Г. Фандель вважає їх розподіл Е. Шмаленбахом (1925 р.) на постійні та змінні, а також систематизацію ним чинників, які визначають рівень витрат і впливають на нього [6]. Шмаленбах Е. сформулював поняття витрат як таких, що утворюють вартість і не пов'язані з потоками платежів за ресурси.

Грунтуючись на розробках Е. Шмаленбаха, Г. Фандель вирізняв чотири напрями дослідження: розподіл затрат за ознакою їх залежності від зайнятості, визначення категорій затрат, розрахунок собівартості, поділ загальних витрат на постійну та змінну частини [6]. Надалі ці напрями розвивалися іншими вченими, впливали і досі впливають на розуміння витрат як об'єкта і процесу управління.

Паралельно з розвитком теоретичних аспектів управління витратами розвивався їх облік. Розроблена й упроваджена система стандарт-кост (1911р.), сформульовані принципи директ-костингу (1933 р.), запропоновано вести облік витрат за центрами відповідальності. У середині ХХ ст. як окрема галузь теоретичних і прикладних знань виділився управлінський облік, основою якого є облік витрат [5].

Загалом учені у своїх дослідженнях намагалися задовольнити зростаючі потреби управління. Цікавою на даному етапі є точка зору вчених-економістів А. Пігу, Дж. Кларк, В. Парето, які визначили такі поняття, як економічні та бухгалтерські витрати [5].

Вважаємо, що найзначущим у розумінні сутності економічних витрат є їх розподіл на зовнішні (явні) та внутрішні (неявні). Цей розподіл визначається різними власниками на ресурси. Зовнішні витрати, по суті, являють собою плату постачальникам ресурсів (праці, сировини, енергії тощо), які не є власністю даного підприємства. Внутрішні витрати – це грошові платежі, які можуть бути отримані за самостійно використаний ресурс, що перебуває у власності підприємства, фірми, при найкращому з можливих способів його застосування. Слід зазначити, що економічні витрати можна розглядати з позицій окремого

товаровиробника (підприємства) – приватні витрати – або суспільства в цілому – суспільні витрати.

Бухгалтерські витрати підприємств не ідентичні його економічним витратам. Характерними особливостями бухгалтерських витрат є такі: зв'язок тільки з оплатою чинників виробництва, які надходять на підприємство ззовні; не завжди безпосередній зв'язок із виробничим процесом як предметно, так і в часі; формування витрат відповідно до нормативних і законодавчих актів із визначенням прибутку, що підлягає оподаткуванню; вплив на фінансові результати. Бухгалтерські витрати підприємств формують собівартість продукції (товарів, робіт, послуг). Отже, бухгалтерські витрати – це витрати виробництва, характерними рисами економічних витрат є можливості альтернативного використання ресурсів. Витрати на виробництво можуть збігатися з економічними витратами, але можуть і не збігатися. Останнє зумовлено можливими відхиленнями цін на ринках ресурсів від рівноважних [35].

Таким чином, для даного етапу еволюції сутності витрат (кінець XIX – 2-га половина XX ст.) характерним є існування двох підходів – бухгалтерського та економічного. Вони не суперечать один одному. Так, економічний підхід є корисним для розуміння сутності витрат та обґрунтування управлінських рішень у довгостроковій перспективі.

Більш реалістичним, на нашу думку, є бухгалтерський підхід до оцінки витрат, згідно з яким під витратами підприємства слід розуміти комплекс матеріальних і грошових ресурсів використаних для здійснення господарської діяльності підприємства, що є основою калькулювання собівартості продукції (товарів, робіт, послуг). Бухгалтерський підхід до визначення витрат є важливим інструментом їх оперативного управління.

Ефективне управління витратами підприємства набуває особливої актуальності в умовах ринкової економіки. Саме з її розвитком в Україні й слід пов'язувати наступний етап розвитку знань про витрати (кінець XX – початок XXI ст.), який стосується подальшого вдосконалення управління ними.

Дослідження нормативно-правового забезпечення та сучасних літературних джерел у сфері теорії та практики управління витратами дозволило виявити основні тенденції у формуванні сучасного понятійного апарату та проблемне питання, що полягає в одночасному використанні двох термінів «витрати» і «затрати». Сьогодні вирізняються три основні напрями щодо трактування науковцями понять «затрати» і «витрати», а саме: використання лише терміну «витрати»; ототожнення цих понять; розмежування цих понять із виокремленням певних властивостей. Так, на законодавчому рівні й у нормативних актах поняття «затрати» не закріплено. Певне коло економістів також застосовують лише термін «витрати».

Такі економісти, як: М.П. Кондрюков, М.Г. Грецак, О.С. Коцюба розглядали витрати як витрати виробництва, з одного боку, та витрати споживання - з іншого [7]. М.П. Кондрюков витратами визначав вартість ресурсів, використаних на певні цілі підприємства. У цьому визначенні виділяються три моменти:

- 1) витрати визначаються величиною використаних ресурсів;
- 2) величина використаних ресурсів повинна бути представлена в грошовому вираженні для порівняння різних ресурсів;
- 3) поняття витрат має обов'язково співвідноситися з конкретними цілями і завданнями [7].

Ф.Ф. Бутинець же розглядає витрати як загальноекономічну категорію, яка характеризує використання різних речовин і сил у процесі господарювання. Він відокремлює поняття витрат у бухгалтерському розумінні від витрат в економічному розумінні. Під економічними витратами розуміє "затрати втрачених можливостей", тобто суму грошових коштів, які можна отримати при більш вигідному із усіх можливих альтернативних варіантів використання ресурсів [8].

Деякі науковці пов'язують визначення витрат з витрачанням матеріальних та грошових коштів на виробництво та реалізацію, а також підкреслюють, що витрати, це вартісне вираження витрачених ресурсів. Зокрема, на нашу думку,

слід погодитись з М.І. Скрипник, яка на основі ретроспективного та глибокого вивчення даної категорії пропонує наступне визначенням витрат: «витрати як економічна категорія - це грошові та матеріальні ресурси, які використані протягом певного періоду в господарському процесі підприємства, а також показник ефективності діяльності господарюючого суб'єкта» [9].

Перераховані вище вчені-економісти вносять у визначення поняття «витрат» всі аспекти, що супроводжують цю економічну категорію.

Беручи до уваги, що в сучасних умовах економічний підхід до сутності витрат є найдоцільнішим із позиції об'єктивності та достовірності інформації для ефективного управління витратами, вважаємо за потрібне надати власне визначення категоріям «витрати». Витрати – це достовірно оцінена частина витрат діяльності підприємства, яка призводить до зменшення економічної вигоди у вигляді збільшення зобов'язань або зменшення активів та співвідноситься з доходом підприємства, для отримання якого вона була здійснена.

На нашу думку, не менш важливим є застосування єдиного підходу до визначення операційних витрат підприємства. У науковій економічній літературі по-різному трактують поняття витрат операційної діяльності. На нашу думку, найбільш сформованим є наступне визначення: витрати операційної діяльності це витрати підприємства, пов'язані з його основною діяльністю, а також операціями, які її забезпечують або спричинені цією діяльністю. Основна діяльність підприємства спрямована на виробництво або реалізацію продукції, товарів, робіт, послуг, що є головною метою створення підприємства і забезпечує основну частку його доходу.

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку підприємств інформації про витрати підприємства та її розкриття в фінансовій звітності регламентуються національними Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [10; 11].

Відповідно до П(С)БО 16 витрати - це зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення

власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками) за звітний період.

Витрати включаються до складу об'єктів облікового процесу за принципом нарахування та відповідності, який передбачає відображення в обліку доходів і витрат на момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати коштів. Принцип відповідності передбачає визначення фінансового результату шляхом порівняння доходів звітного періоду з витратами цього ж періоду, зазначеними для отримання цих доходів. Витрати визнаються витратами певного періоду одночасно з визнанням доходу, для отримання якого вони здійсненні.

Згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до подання фінансової звітності» звичайна діяльність підприємств, а в тому числі і підприємств з надання послуг може поділятися на операційну, фінансову та інвестиційну.

Операційна діяльність - основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю.

Відповідно до П(С)БО 16 «Витрати» собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) складається з:

- виробничої собівартості продукції (робіт, послуг), яка була реалізована протягом звітного періоду;
- нерозподілених постійних загальновиробничих витрат;
- наднормативних виробничих витрат.

Проте, не всі витрати операційної діяльності відносять на собівартість реалізованої продукції. Не включають до собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати. До адміністративних витрат відносяться загальногосподарські витрати, спрямовані на обслуговування та управління підприємством, їх класифікація наведена в П(С)БО 16 «Витрати». Витратами на збут є витрати, пов'язані з реалізацією (збутом) продукції (товарів, робіт, послуг), деталізація таких витрат узагальнена в П(С)БО 16 «Витрати». До інших операційних витрат включаються, які не пов'язані з зазначеними вище, їх класифікація наведена в П(С)БО 16 «Витрати» [10].

Класифікація витрат потрібна для визначення вартості продукції та, відповідно, для ціноутворення. Велике значення має класифікація витрат для управління ними і, передусім, при калькулюванні собівартості продукції для різних потреб управління.

Важливим питанням для розуміння сутності категорій витрат і затрат для обліку і контролю витрат в умовах практичної діяльності промислових підприємств є розуміння існуючої класифікації витрат у розрізі відповідних класифікаційних ознак та видів витрат.

У сучасній нормативній, науковій і практичній обліковій літературі відсутні єдині підходи до класифікації витрат підприємства. Ознаки класифікації, виділені авторами, є різними: за змістом, сутністю, кількістю, видами витрат. Причинами цього є різне трактування авторами змісту категорій витрати і затрати, а також постійні зміни зовнішнього і внутрішнього середовища функціонування підприємств. Це, з одного боку, зумовлює появу нових напрямків класифікацій, а отже – відмінності у класифікаціях. З іншого, жодна розроблена класифікація не може повністю враховувати усі можливі ознаки класифікації та види витрат.

Внаслідок існування великої кількості класифікаційних ознак, для побудови раціональної класифікації доцільним є групування ознак класифікації за певними критеріями. Розподіл класифікаційних ознак витрат за різними критеріями здійснювався багатьма вченими попередниками, зокрема: К. Друрі, Ф. Бутинцем, Л. Нападовською, В. Сопко, Є. Мнихом, Ю. Міроновою, О. Олійничук, Ю. Шумило, Я. Пастернак, Ю. Погореловим. Проведене дослідження (табл. 1.1) дає змогу стверджувати: майже всі автори виділяють у класифікації витрат критерій «прийняття управлінських рішень», часто відмічаються «контроль, прогнозування, аналіз та визначення фінансових результатів».

За результатами проведеного дослідження запропоновано такі групування класифікації витрат операційної діяльності:

- 1) для прийняття управлінських рішень;
- 2) для відображення в обліку та звітності;

- 3) для калькулювання (визначення собівартості продукції, робіт, послуг);
- 4) техніко-виробничий критерій групування;
- 5) для внутрішнього контролю.

Таблиця 1.1

### Групування класифікаційних ознак витрат у працях науковців попередників

№ з/п	Критерії (напрямки), призначення/мета класифікації витрат	Автор
1	Для оцінки запасів; для прийняття управлінських рішень; для контролю та регулювання.	Ф. Бутинець К. Друрі [2; 8]
2	Для прогнозування, планування і контролю; для оцінки запасів та визначення фінансового результату; для аналізу і прийняття управлінських рішень.	Л. Нападовська [55]
3	Загальноекономічний, планово-обліковий, фінансовий та техніко-технологічний зміст.	В. Сопко [66]
4	Для визначення собівартості продукції (робіт, послуг) і розрахунку фінансових результатів; для раціоналізації витрат та їх планування; для контролю і регулювання витрат за центрами відповідальності	Є. Мних [53]
5	Організаційно-управлінський, обліково-аналітичний, фінансово-економічний зміст.	Ю. Міронова [5]
6	Для потреб фінансового, управлінського обліку та стратегічного обліку; для нормування, планування, операційного, поточного та стратегічного аналізу.	О. Олійничук [5]
7	Управлінський вид діяльності організації, характер і вид діяльності суб'єкта господарювання, спосіб обчислення рівня витрат залежно від об'єкту розподілу	Ю. Шумило [5]
8	Для відображення інформації у фінансовій звітності; для забезпечення потреб управління, проведення економічного аналізу та здійснення контролю	Я. Пастернак [2]
9	Для управління затратами, для реалізації функцій управління	Ю. Погорелов [5]

Джерело: складено автором

Групування з метою прийняття управлінських рішень передбачає розподіл витрат за ознаками їх класифікації так, щоб вони узагальнювали інформацію в корисній для управління формі без нагромаджень облікових ознак класифікації.

Групування для відображення в обліку та звітності передбачає розподіл витрат за ознаками, доцільними при складанні звітності (як фінансової так управлінської) та веденні обліку (як фінансового так і управлінського).

Групування з метою калькулювання передбачає визначення собівартості продукції, робіт, послуг. Для ефективного управління першочерговим є виокремлення інформації про собівартість готової продукції та затрати виробництва.

Кожна галузь промисловості визначається індивідуальними особливостями виробничого процесу, які впливають на організацію та методику здійснення обліку і контролю витрат. Визначені особливості не враховані у нормативних документах та в науковій літературі.

Групування з метою внутрішнього контролю об'єднує ознаки класифікації доцільні (домінантні) для внутрішніх контролерів, використання яких зумовить підвищення ефективності внутрішнього контролю витрат підприємства. Використання означеної класифікації підвищить оперативність обліку та внутрішнього контролю витрат, адресність внутрішнього контролю та ефективність прийняття управлінських рішень.

Поділ витрат за економічними елементами дає можливість визначати макроекономічні показники і застосовується для цілей відображення даних про витрати у фінансовому обліку. Відповідно до П(С)БО 16 «Витрати» для розкриття цих даних у фінансовій звітності виділено п'ять елементів витрат: матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизацію та інші витрати.

Особливе місце в управлінні витратами займає класифікація витрат за економічними елементами та за статтями калькуляції. Групування витрат за статтями калькуляції дає змогу встановлювати економію чи перевитрачання ресурсів за місцями їх виникнення з визначенням напрямів їх зниження, визначати вплив кожної статті витрат на собівартість продукції, а отже, дає можливість менеджерам контролювати виконання планів щодо собівартості продукції не тільки загальною по підприємству, але і за окремими його підрозділами, конкретними виробами та за певним видом витрат. Групування витрат за економічними елементами призначене для виявлення всіх витрат на



виробництво за їх видами, тобто воно дозволяє визначити, що саме витрачається на виробництво і на яку суму в цілому по підприємству.

На нашу думку, можна запропонувати наступні підходи до класифікації витрат за різними класифікаційними ознаками (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

### Підходи до класифікації витрат підприємства

Класифікаційні ознаки	Види витрат (коротка характеристика)	Критерії використання класифікаційних ознак
За місцем виникнення витрат на виробництво продукції	Витрати за цехами; дільницями; за службами та іншими структурними підрозділами (тобто за центрами відповідальності, які виділяються в самостійні об'єкти обліку)	Контроль та управління витратами виробничих ресурсів і визначення виробничої собівартості продукції
За способом перенесення вартості на продукцію	Прямі (пов'язані з виробництвом окремих різновидів продукції і прямо відносяться на одиницю продукції) та непрямі (пов'язані з виробництвом різних виробів) витрати	Управлінський, фінансовий бухгалтерський облік, фінансова звітність та прийняття рішень
За видами продукції	Витрати на вироби; групи однорідних виробів; типові зразки виробів; валова, товарна, реалізована продукція тощо	Визначення економічної ефективності виробництва окремих видів продукції
За відношенням до виробничого процесу	Основні (безпосередньо пов'язані з процесом виробництва готової продукції); накладні (обумовлені управлінням і обслуговуванням виробництва) витрати	Управлінський облік. Економічний аналіз діяльності підприємства
За доцільністю використання	Доцільні (виробничі витрати, передбачені технологією та організацією виробництва) та недоцільні (невиробничого характеру, у результаті яких не будуть отримані доходи)	Управлінський облік. Економічний аналіз. Планування
За ступенем впливу обсягу виробництва на рівень витрат	Умовно-змінні; умовно-постійні; граничні (середня величина витрат приросту чи витрат скорочення на одиницю продукції, яка виникла як результат зміни обсягу виробництва і реалізації більш ніж на одну одиницю)	Планування, облік та аналіз собівартості продукції, аналіз та прогнозування беззбитковості виробництва, вибір економічної політики підприємства
За календарним періодом	Витрати поточні; майбутніх періодів; довгострокові; одноразові	Забезпечення повного та рівномірного відображення витрат у складі собівартості
За видами витрат	Витрати за економічними елементами (що та скільки витрачено на виготовлення); витрати за статтями калькуляції (на що зроблені витрати)	Управлінський облік. Економічний аналіз. Контроль і аналіз виробничих витрат. Планування оборотних коштів

Отже, запропонована класифікація витрат ґрунтується на:

- по-перше, поєднанні багатьох класифікаційних ознак;
- по-друге, містить відомості про використання групування витрат за цими ознаками.

В умовах трансформації економічних відносин виникає необхідність переорієнтації системи управління на нові методи формування конкурентоспроможності суб'єкта господарювання, що обумовило розвиток ринку реклами та підприємств рекламної діяльності зокрема. Забезпечення ефективного розвитку підприємств рекламного бізнесу дозволяє раціонально використовувати сучасні ринкові інструменти та методи управління у сфері реклами. Вирішення даної проблеми в значній мірі залежить від удосконалення системи управління в цілому та системи бухгалтерського обліку зокрема для забезпечення інформаційних запитів користувачів та інших підсистем управління. У зв'язку з цим виникає необхідність удосконалення організаційних положень бухгалтерського обліку операційних витрат, пов'язаних з виробництвом рекламних послуг.

## **1.2. Огляд та аналіз нормативної бази і спеціальної літератури з теми дослідження**

Система обліку, контролю та аналізу витрат операційної діяльності в сучасних підприємствах не може повноцінно існувати без належного їхнього нормативно-правового забезпечення, яке і досі перебуває в процесі постійних змін, що супроводжуються політичними, економічними, інтеграційними, соціальними та іншими чинниками.

Джерелом правової інформації відносно обліку, контролю та аналізу витрат операційної діяльності підприємства є законодавство України. Правові вимоги містяться у нормативно-правових актах вищої юридичної сили, до яких належать закони України, що регулюють діяльність суб'єктів підприємництва у галузі фінансових, господарських та трудових відносин.

Нормативні вимоги містяться в постановах Кабінету Міністрів України, Національного банку України, наказах Міністерства фінансів України та інших

міністерств та відомств. Нормативна інформація не може вступати в протиріччя з правовою інформацією. Важливим джерелом нормативної інформації є затверджені наказом Міністерства фінансів України Положення (стандарти) бухгалтерського обліку.

Система нормативного регулювання бухгалтерського обліку представлена п'ятьма рівнями, кожний з яких охоплює ряд документів (рис. 1.1).

Перший рівень регулювання обліку та звітності забезпечується такими законодавчими актами як: Конституція України, Господарський кодекс України, Податковий кодекс України, Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», Закон України «Про аудиторську діяльність» та інші законодавчі акти [13-18].

Другий рівень регулювання обліку забезпечують Постанови Кабміну України, Укази Президента, тобто акти вищого органу в системі органів виконавчої влади.

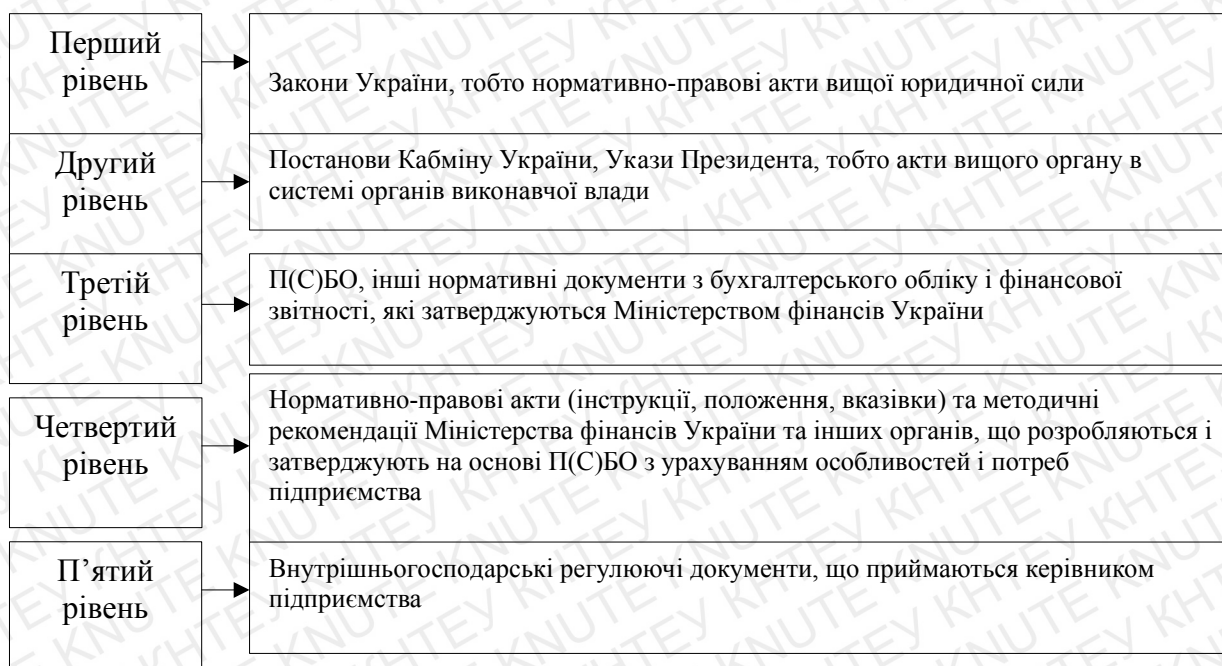


Рис. 1.1. Рівні нормативного регулювання бухгалтерського обліку, контролю та аналізу витрат операційної діяльності підприємства [10; 11; 13-23]

Перших два рівні регулюються на рівні держави і є обов'язковими для виконання усіма підприємствами та організаціями. При чому документи нижчого рівня не повинні протирічити документам більш високого рівня.

Третій рівень нормативного регулювання забезпечується цілим рядом документів, що розробляються Міністерством фінансів України, на яке покладаються обов'язки розробки методології формування інформації про об'єкти бухгалтерському обліку.

Четвертий рівень нормативного регулювання забезпечують нормативно-правові акти (інструкції, положення, вказівки) та методичні рекомендації Міністерства фінансів України та інших органів, що розробляються і затверджуються на основі П(С)БО з урахуванням особливостей і потреб підприємства.

До внутрішньогосподарських регулюючих документів відносять Наказ про облікову політику підприємства, робочий план рахунків для обліку витрат операційної діяльності підприємства. Документи цього рівня формуються безпосередньо на підприємстві.

Перелік нормативних документів з питань обліку, контролю та аналізу витрат операційної діяльності підприємства наведено в дод. В.

Основи бухгалтерського обліку закладені в Законі України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» та конкретизовані у відповідних Положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку [17]. Даний Закон визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні, визначає первинні облікові документи та реєстри бухгалтерського обліку та інше. В статті 8 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» зазначено, що питання організації бухгалтерського обліку на підприємстві належать до компетенції його власника або уповноваженого органу, а також підприємство самостійно визначає облікову політику та питання, які з цим пов'язані.

Важливим інструментом реалізації міжнародних та національних принципів

і методів бухгалтерського обліку є План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [21]. Головною метою Плану рахунків є забезпечення інформацією, потрібною для контролю за діяльністю підприємства, прийняття управлінських рішень та складання фінансової звітності. Структура Плану рахунків узгоджена зі структурою Балансу (Звіту про фінансовий стан) і Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід), що значно полегшить роботу працівників бухгалтерії при складанні фінансової звітності.

Що ж стосується Положень (стандартів) бухгалтерського обліку (П(С)БО), то це сукупність прийомів і процедур організації і методології бухгалтерського обліку та звітності, розроблених практикою і узагальнених наукою. У відповідності до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» фінансова звітність складається за принципом нарахування, тобто відповідності доходів та витрат [11]. За цим принципом «...для визначення фінансового результату звітного періоду слід зіставити доходи звітного періоду з витратами, які були здійснені для отримання цих доходів. При цьому доходи і витрати відображаються в обліку і звітності в момент їх виникнення, незалежно від часу і моменту сплати грошей».

Процеси економічної глобалізації, гармонізації та стандартизації обліку, які відбуваються в міжнародному масштабі, та адаптація вітчизняного обліку до міжнародних стандартів вимагає удосконалення його нормативно-правового забезпечення як на рівні держави, так і на рівні окремого підприємства. Розробка національних стандартів бухгалтерського обліку, на основі міжнародних, стала об'єктивною необхідністю, яка викликана розвитком міжнародних економічних взаємовідносин, а саме, це допоможе однаково тлумачити фінансову звітність та зробить її більш доступною і зрозумілою для іноземних інвесторів, що буде сприяти залученню інвестицій в економіку та довіри до національної системи обліку.

Застосування міжнародних стандартів фінансової звітності забезпечує коректність визначення і відображення витрат операційної діяльності за рахунок

єдності вимог щодо визнання цих показників. В Україні під час запровадження Положень (стандартів) бухгалтерського обліку було забезпечено дотримання вимог міжнародних стандартів фінансової звітності. Формування методологічних засад обліку витрат операційної діяльності здійснено з орієнтацією на загальноприйняті принципи обліку. Відповідно до Концептуальних основ складання та подання фінансових звітів, принципи визнання витрат розглядаються, як правило, в поєднанні з принципами визнання витрат і якісними характеристиками облікової інформації. Зазначений підхід дає змогу об'єктивно відображати реальний фінансовий результат підприємницької діяльності.

Податковий кодекс України [16] об'єднав усі закони, що регулювали систему оподаткування в Україні та регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема, визначає вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні, та порядок їх адміністрування, платників податків та зборів, їх права та обов'язки, компетенцію контролюючих органів, повноваження і обов'язки їх посадових осіб під час здійснення податкового контролю, а також відповідальність за порушення податкового законодавства.

Після прийняття Податкового кодексу України відбулося зближення бухгалтерського обліку та податкового законодавства, що засвідчує суттєве покращення вітчизняної системи бухгалтерського обліку у процесі її реформування на шляху до гармонізації з міжнародними стандартами фінансової звітності. Однак, не дивлячись на це, існують деякі протиріччя між Податковим кодексом України та національними П(С)БО щодо обліку витрат операційної діяльності підприємств.

Для раціональної організації бухгалтерського обліку витрат операційної діяльності підприємств необхідно дотримуватись вимог всіх чинних нормативно-правових актів та розробляти власну облікову політику підприємства, яка б не суперечила їм, враховувала специфіку діяльності конкретного підприємства та адаптацію вітчизняного обліку витрат операційної діяльності підприємств до міжнародних стандартів.

Крім того, для поглибленого вивчення теми під час виконання випускної кваліфікаційної роботи було проведено огляд спеціальної літератури та періодичних видань, які висвітлюють питання обліку, контролю та аналізу витрат операційної діяльності підприємств (дод. Г).

Під час опрацювання спеціальної літератури було знайдено достатньо матеріалів щодо обліку, контролю та аналізу витрат операційної діяльності підприємств, але виникає об'єктивна необхідність подальшого поглиблення теоретичних досліджень і методологічних розробок, спрямованих на адаптацію вітчизняного обліку витрат операційної діяльності до міжнародних стандартів.

В таких виданнях як «Бізнес», «Все про бухгалтерський облік», «Бухгалтерія, податки, бізнес», «Баланс», «Дебет-Кредит», «Бухгалтерський облік і аудит» та інших виданнях відбуваються дискусії, консультування, обговорення невирішених проблем та суперечностей законодавства щодо обліку, контролю та аналізу витрат операційної діяльності підприємств.

Так, Б.О. Язлюк та В.В. Волошина в статті «Організація обліку витрат операційної діяльності в умовах комплексної автоматизації» визначили фактори та основні облікові процедури, що впливають на організацію обліку витрат операційної діяльності із застосуванням автоматизованої форми обліку [76, с. 118-121]. Авторами проаналізовано сучасний стан розробок у сфері науково-методологічного забезпечення обліку операційних витрат та запропоновано систему заходів для покращання облікових процедур з обліку витрат операційної діяльності в умовах комплексної автоматизації. На думку авторів, від правильності та швидкості обробки первинних документів, якими оформлюються здійснені витрати, залежать вчасність та достовірність формування фінансового результату операційної діяльності підприємства. Через це виникає потреба в перегляді вимог до організації документообігу. Основним напрямом удосконалення даного аспекту облікового процесу є кодування таких параметрів операції, як центр відповідальності та вид витрат обігу з метою систематизації інформації про витрати в розрізі класифікаційних ознак, що використовуються при веденні управлінського та аналітичного обліку витрат. Такі заходи, як

вважають автори, дозволять активізувати процес прийняття управлінських рішень, оскільки формування інформації про витрати здійснюватиметься на стадії обробки документів. На підприємствах, на думку авторів, інформаційна база обліку витрат діяльності не в достатній мірі використовується для прийняття управлінських рішень. Із метою покращання оперативності та аналітичності обліку ними запропоновано вдосконалену класифікацію операційних витрат та розроблено стадії, які слід упровадити при організації автоматизованого обліку операційних витрат, що дасть змогу контролювати їх стан на всіх рівнях обробки облікової документації та можливість своєчасно відреагувати на суттєві або незаплановані коливання в обсязі та структурі витрат діяльності.

В статті Ю.А. Юрченко «Витрати іншої операційної діяльності: склад і класифікація» визначено склад витрат іншої операційної діяльності, а також розглянуто та узагальнено їх класифікацію [75, с. 429-432]. На основі проведеного аналізу існуючих підходів, автором вдосконалено склад та розроблено класифікацію витрат іншої операційної діяльності для цілей бухгалтерського обліку та контролю, що є основою для створення раціональної системи аналітичного обліку та інформаційного забезпечення, яке формується в системі прийняття управлінських рішень.

Запропонована класифікація витрат іншої операційної діяльності для цілей бухгалтерського обліку та контролю дозволить: визначити основні фактори змін даних витрат у системі бухгалтерського обліку, що сприятиме ефективності здійснення контролю за їх величиною та структурою; вивчити склад та поведінку витрат іншої операційної діяльності; побудувати раціональну систему рахунків аналітичного обліку, з метою підвищення точності та об'єктивності інформаційної бази, яка формується у системі прийняття управлінських рішень.

У роботах В.Б. Івашкевича [4], В.Ф. Палія [8] та інших пропонувалася класифікація витрат за центрами відповідальності, яка, на їхню думку, дає можливість отримувати повну, чітку та детальну інформацію про собівартість продукції. Місцями виникнення витрат вважаються підрозділи підприємства (робочі місця, бригади, дільниці, цехи), які є початковим етапом у використанні



виробничих ресурсів. Необхідність виокремлення місць виникнення витрат зумовлене необхідністю здійснювати управління витратами, враховуючи їх різну поведінку та зміну обсягу виробництва. Центр відповідальності – організаційна одиниця, керівник якої несе відповідальність за величину понесених витрат і отриманих доходів. Тобто кожна ланка структурного підрозділу може бути центром відповідальності, який буде надавати інформацію про свої витрати. Як видно з наведених визначень, поняття «центр відповідальності» ширше та охоплює поняття «центр витрат». Центри відповідальності визначаються на різних підприємствах індивідуально, з урахуванням величини підприємства, специфіки його діяльності, організаційної структури тощо.

У статті В.С. Адамовської та Н.В. Брітан «Удосконалення управлінського обліку витрат операційної діяльності як один з напрямів бізнес-адміністрування» розглянуто проблеми обліку витрат операційної діяльності та системи управління ними [24, с. 58-61]. Авторами проведено порівняння визначення та відображення витрат за національними та міжнародними стандартами, аналіз поглядів науковців на визначення поняття «витрати». Наведено визначення витрат операційної діяльності та для ефективного обліку та управління операційними витратами розроблена та представлена відповідна їхня класифікація за: рівнем еластичності до обсягу реалізації продукції; змістом операційного процесу; способом віднесення до конкретного об'єкту витрат; відношенням до виробничого процесу; економічним змістом; статтями калькуляції. Розглянуто проблеми управління витратами, а також наведено системний підхід щодо управління витратами. Цей підхід, на думку авторів, дасть змогу ефективно управляти операційними витратами, що сприятиме підвищенню прибутковості підприємства, підвищить конкурентоспроможність, закріпить підприємство на ринку товарів і послуг, збільшить доходи і фінансові результати підприємства.

Завданнями статті С.Ф. Саннікової та А.С. Головка «Аналіз витрат і результатів операційної діяльності в залежності від інноваційної спрямованості виробництва є аналіз витрат і результатів операційної діяльності підприємств України з урахуванням видів економічної діяльності в залежності від інноваційної

спрямованості їх виробництва та вивчення сучасних напрямів оптимізації витрат в умовах інноваційного шляху розвитку економіки [62, с. 205-215]. На основі спостережень з використанням системного підходу за допомогою аналізу даних, порівняння і узагальнення результатів авторами встановлено найбільш рентабельні види діяльності, досліджено розподіл витрат за напрямками інноваційної діяльності у розрізі технологічних секторів. Показано, що рентабельність операційної діяльності вища у підприємств, які відносяться до високо- і середньовисоко-технологічного секторів, та у підприємств, які нарашують частку витрат на науково-дослідні роботи, придбання знань, навчання персоналу, впровадження нових технологій. Цінність статті полягає у встановленні сучасних шляхів оптимізації витрат, які полягають у площині підвищення рівня інноваційності і ступеня технологічності виробництв, що суттєво впливає на результативність операційної діяльності. Це необхідно враховувати вітчизняним підприємствам у практичній діяльності для досягнення високої конкурентоспроможності як самих суб'єктів господарювання, так і економіки країни в цілому та для підвищення економічного добробуту суспільства.

Таким чином, процеси реформування бухгалтерського обліку, як і практика використання нормативно-законодавчої бази з питань обліку, засвідчили наявність багатьох недостатньо вивчених і неузгоджених питань щодо обліку, контролю та аналізу витрат операційної діяльності підприємств. Проте чи не найголовніший недолік законодавства України – це зависока частота його зміни і внесення поправок. Хоча, певною мірою, це свідчить про постійний процес його удосконалення в такій важливій сфері економіки, як доходи підприємств, і поряд з цим стихійне оновлення нормативних документів ускладнює їх практичне застосування, оскільки необхідний додатковий час для їх опрацювання, вивчення та випробування на практиці.

Отже, виникає об'єктивна необхідність подальшого поглиблення теоретичних досліджень і методологічних розробок, спрямованих на

удосконалення обліку, контролю та аналізу витрат операційної діяльності підприємства.

### **1.3. Передумови організації та методології обліку, контролю та аналізу витрат операційної діяльності в ТОВ «ВІДІ ЛАБ»**

Дослідження в роботі проводилося за матеріалами ТОВ «ВІДІ ЛАБ», яке зареєстроване Києво-Святошинською районною державною адміністрацією. Підприємство створене та діє на підставі Цивільного Кодексу України, Господарського Кодексу України, Закону України «Про господарські товариства» та інших нормативних правових актів України.

В своїй діяльності підприємство керується чинним законодавством України, Статутом Товариства, іншими внутрішніми актами (в тому числі правилами, регламентами, положеннями) Товариства, а також рішеннями його органів, прийнятих у відповідності до їх компетенції у встановленому порядку.

ТОВ «ВІДІ ЛАБ» має круглу печатку з власним найменуванням, штампи та бланки, що містять найменування Товариства, власну емблему, зареєстрований у встановленому порядку знак для товарів та послуг, а також інші засоби індивідуалізації.

ТОВ «ВІДІ ЛАБ» знаходиться за адресою: 08131, Київська обл., Києво-Святошинський район, село Софіївська Борщагівка, вул. Велика кільцева, 58.

Метою створення підприємства є: отримання прибутку в процесі діяльності по виконанню робіт, наданню послуг, а також при здійсненні іншої не забороненої законодавством України діяльності, в тому числі зовнішньоекономічної.

Основними видами діяльності ТОВ «ВІДІ ЛАБ» є :

- рекламні послуги;
- посередництво в розміщенні реклами в засобах масової інформації;
- дослідження кон'юнктури ринку та виявлення громадської думки;
- діяльність в сфері зв'язків з громадськістю.

Підприємство має право займатися іншими видами підприємницької діяльності, що не заборонені чинним законодавством України.

Управління поточною діяльністю ТОВ «ВІДІ ЛАБ» здійснюється директором підприємства. Організаційна структура підприємства наведена в дод. Б.

Підприємство самостійно розробляє та затверджує штатний розклад, визначає оклади, форму та систему оплати праці, та залучення співробітників до діяльності підприємства.

Відповідальність за організацію бухгалтерського обліку, документообороту, вибору форми і методу ведення бухгалтерського обліку, штату бухгалтерії, за забезпечення взаємозв'язку бухгалтерії з іншими підрозділами підприємства і виконання вимог головного бухгалтера всіма підрозділами, в частині здійснення бухгалтерського обліку і контролю несе керівник ТОВ «ВІДІ ЛАБ». Ведення бухгалтерського і податкового обліку на підприємстві здійснюється централізованою бухгалтерією.

Бухгалтерія підприємства здійснює контроль за раціональним та економічним використанням матеріальних, трудових та фінансових ресурсів, здійснює контроль за збереженням колективної власності, своєчасне відшкодування матеріальних збитків, проводить профілактичну роботу, спрямовану на попередження незаконного використання грошових та матеріальних цінностей, порушень фінансового та господарського законодавства.

Для правильної організації роботи бухгалтерської служби на підприємстві чітко визначено обсяг службових обов'язків, права і відповідальність кожного виконавця. Для цих цілей служать посадові інструкції, які затверджуються: для головного бухгалтера – керівником підприємства, а для бухгалтерів – головним бухгалтером підприємства. Їх застосування дозволяє не тільки ефективно використовувати працю облікового працівника, але й прискорити процес документообороту, підвищити оперативність просування облікової інформації.

Головний бухгалтер ТОВ «ВІДІ ЛАБ» здійснює організацію бухгалтерського обліку, господарсько-фінансової звітності підприємства та

контроль за економічним використанням матеріальних, трудових та фінансових ресурсів. Забезпечує раціональну організацію обліку та звітності на підприємстві і в його підрозділах. Забезпечує своєчасне складання бухгалтерської звітності на основі первинних документів та бухгалтерських записів та подає їх за прийнятним порядком у відповідні органи. Надає методичну допомогу працівникам підрозділів підприємства з питань бухгалтерського обліку, контролю, звітності та економічного аналізу.

Згідно ст. 8 Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність» підприємство самостійно визначає облікову політику підприємства, яка оформлена наказом керівника (дод. Д). Згідно затвердженої облікової політики ТОВ «ВІДІ ЛАБ» використовує автоматизовану форму бухгалтерського обліку, тобто всі дані первинних документів накопичуються і реєструються в зведених відомостях, розроблених на комп'ютері. В досліджуваному періоді підприємство використовувало програму «1С: Бухгалтерія 8.2».

Однією з найголовніших складових організації обліку витрат операційної діяльності в ТОВ «ВІДІ ЛАБ» є організація контролю обліку. Організація обліку і контролю витрат операційної діяльності підприємства складається з вибору та впровадження в практичну діяльність методів, способів, прийомів збору та обробки інформації, а також технічних засобів обліку й оргтехніки, які найбільш відповідають конкретним умовам.

Контроль витрат операційної діяльності має важливе значення як для бухгалтерів, так і для керівника ТОВ «ВІДІ ЛАБ». Пошук правопорушень і подальше усунення недоліків у роботі бухгалтерів може запобігти появі більш складних проблем в обліку, які можуть призвести до штрафних санкцій, а іноді і до адміністративної чи кримінальної відповідальності. Упровадження пропозицій перевіряючих вдосконалив як матеріальне стимулювання, так і трудові відносини в колективі.

Одним із напрямів удосконалення організації обліку витрат операційної діяльності є проведення аналітичної роботи в ТОВ «ВІДІ ЛАБ», яка забезпечує ефективніше прийняття управлінських рішень на підприємстві.

Для узагальнення інформації про фінансово-господарську діяльність ТОВ «ВІДІ ЛАБ» проведемо аналіз фінансових результатів його діяльності та показників фінансового стану за 2013-2017 рр. Основним джерелом для аналізу є форма №1м «Баланс» та форма №2м «Звіт про фінансові результати» (дод. Е, Ж, З, И, К).

Аналіз показників фінансово-господарської діяльності підприємства ТОВ «ВІДІ ЛАБ» за 2013-2017 рр. наведені в табл. Б.1 (дод. Б). Як видно з табл. Б.1, протягом досліджуваного періоду показники діяльності підприємства зазнали негативних змін. Чиста виручка від реалізації в 2017 р. зменшилась порівняно з 2016 р. на 735,5 тис. грн. (43,86%). Також відбулося зменшення інших доходів підприємства на 11,5 тис. грн. (99,14%). Разом чисті доходи ТОВ «ВІДІ ЛАБ» в 2017 р. склали 941,7 тис. грн., що менше проти 2016 р. 747,0 тис. грн. (44,24%), це є негативним результатом. За цей час витрати підприємства також зменшились проти 2016 р. на 730,3 тис. грн. (40,82%). Це призвело до зменшення фінансового результату до оподаткування в 2017 р. проти 2016 р. на 16,7 тис. грн. (16,65%). Чистий збиток ТОВ «ВІДІ ЛАБ» в 2017 р. склав 197,1 тис. грн. проти 1072,5 тис. грн. прибутку в 2013 р.

Важливою характеристикою діяльності підприємства є аналіз його фінансового стану. Для характеристики різних аспектів фінансового стану застосовуються фінансові коефіцієнти, які являють собою відносні показники фінансового стану підприємства.

Динаміка показників фінансового стану підприємства ТОВ «ВІДІ ЛАБ» за 2013-2017 рр. показана в табл. Б.2. дод. Б. Як видно з табл. Б.2, у 2017 р. порівняно з 2016 р. у ТОВ «ВІДІ ЛАБ» спостерігається зменшення коефіцієнтів ліквідності. Коефіцієнт абсолютної ліквідності зменшився в 2017 р. на 2,311 проти 2016 р., що вказує на зменшення спроможності підприємства розраховуватися за своїми зобов'язаннями перед контрагентами. Коефіцієнт швидкої (проміжної) ліквідності в 2017 р. складає 6,810, що вказує фінансову залежність підприємства від зовнішніх джерел, так як нормативне значення цього

коефіцієнта 0,5-2. Коефіцієнт поточної ліквідності в 2017 р. склав 7,210, що на 2,547 менше проти 2016 р. Граничне значення коефіцієнта покриття – 1.

### Коефіцієнт

автоно мії (коефіцієнт  
концен трації  
власно го  
капіта лу) –  
визнач ає частку  
коштів, інвест ованих в  
діяльн ість  
підпри ємства його  
власни ками та  
показу є  
ступін б  
незале жності  
фінанс ового стану  
підпри ємства від  
позиче них коштів.  
Коефіц ієнт  
автоно мії  
розрах овується як  
віднош ення  
власно го  
капіта лу до  
загаль ного  
капіта лу (валюта  
баланс у). В ТОВ  
«ВІДІ ЛАБ»  
коефіц ієнт  
автоно мії в 2017 р.

зменші і склав івся  
порівн яно з 2015 р. на  
0,037 і склав 0,863.  
Зменші ення  
значен ня цього  
коефіц ієнту  
свідчи ть про  
збільше ння  
фінанс ових  
трудно щів в  
майбут ньому та  
зменші ення  
власні х  
резерв ів для  
погаше ння  
фінанс ових обов'язків  
підпри ємства.  
Виходя чи з  
практи чного  
досвід у,  
значен ня  
коефіц ієнту  
автоно мії менше 0,5  
свідчи ть про  
недостат ньо стійке  
фінанс ове  
станов ище  
підпри ємства,  
оскіль ки  
підпри ємство не може



здійсн	ювати
платеж	і
передү	сім за
рахуно	к
власні	х коштів.
Коефіцієнт	
фінанс	ової
залежн	ості
показу	є
наскіл	ьки активи
підпри	ємства
фінанс	уються за
рахуно	к
позичк	ових коштів та
розрах	овується як
віднош	ення
загаль	ного
капіта	лу (валюта
баланс	у) до
власно	го
капіта	лу або як
віднош	ення
позичк	ових коштів до
загаль	ного
капіта	лу.
Коефіці	єнт
фінанс	ової
залежн	ості в 2017 році
збільши	вся
порівн	яно з 2016 р. на

0,048 і склав 1,159. Надто велика частка позичк ових коштів знижує платос проможність підприємств, ає його фінанс ову стійкі сть та, власне, знижує довіру до нього з боку партнерів і зменшує ймовірність отримання кредитів. Коефіцієнт фінанс ової залежності є оберненою до коефіцієнта автономії. Коефіцієнт концентрації залученого капіталу в 2017 р. зріс порівняно з 2016 р. на 0,037 і склав 0,137. Чим менше значення цього коефіцієнту, тим більша залежність підприємств від позик ових коштів.

На основі аналізу показників фінансової стійкості ТОВ «ВІДІ ЛАБ» можна зробити висновок про не достатню забезпеченість підприємства власним капіталом та фінансову залежність від зовнішніх джерел фінансування.

В ТОВ «ВІДІ ЛАБ» в 2017 р., порівняно з 2013-2016 рр., відбулось зменшення показників оборотності активів та власного капіталу, що є негативним результатом. Період обороту активів підприємства у 2017 р. порівняно з 2016 р. збільшився на 93 дні, а період обороту капіталу на 89 днів. Рівень ділової активності ТОВ «ВІДІ ЛАБ» можна охарактеризувати як незадовільний.

Показники рентабельності підприємства в 2017 р. зменшилися порівняно з 2013-2016 рр., що свідчить про зменшення ефективності діяльності підприємства.

Отже, проведений аналіз показників фінансового стану ТОВ «ВІДІ ЛАБ» свідчи  
недостат  
фінанс  
станов  
підпри  
оскіль  
підпри  
здійсн  
платеж  
переду  
рахуно  
власни  
велика  
позичк  
знижує  
платос  
підпри  
підрив  
фінанс

ть  
ньо  
ове  
ище  
ємства,  
ки  
ємство не може  
ювати  
і  
сім за  
к  
х коштів. Надто  
частка  
ових коштів  
проможність  
ємства,  
ає його  
ову

стійкі  
знижує довіру до нього з боку  
партне рів і  
зменшує  
ймовірність  
отрима ння  
кредит ів.

Таким чином, формування облікової політики щодо операційних витрат, а також правильна організація бухгалтерського обліку, контролю та аналізу витрат операційної діяльності є важливим етапом роботи на підприємстві ТОВ «ВІДІ ЛАБ». Від того, яка буде прийнята облікова політика, залежить система бухгалтерського обліку витрат операційної діяльності. В свою чергу, від системи бухгалтерського обліку та якості фінансової звітності залежить обґрунтованість управлінських рішень щодо витрат операційної діяльності підприємства.

### **Висновки до розділу 1:**

На підставі проведеного дослідження теоретичних основ обліку, контролю та аналізу витрат операційної діяльності підприємства можна зробити наступні висновки:

1. Розглянувши економічну сутність операційних витрат підприємства, слід підкреслити, що це витрати підприємства, пов'язані з його основною (спрямованою на виробництво або реалізацію продукції, товарів, робіт, послуг, що є головною метою створення підприємства і забезпечує основну частку його доходу) діяльністю, а також операціями, які її забезпечують або спричинені цією діяльністю.

2. Для раціональної організації бухгалтерського обліку витрат операційної діяльності підприємства необхідно дотримуватись вимог всіх чинних нормативно-правових актів та розробляти власну облікову політику підприємства, яка б не суперечила їм, враховувала специфіку діяльності конкретного підприємства та

адаптацію вітчизняного обліку витрат операційної діяльності підприємств до міжнародних стандартів.

Постійний процес удосконалення законодавства України в такій важливій сфері економіки, як витрати операційної діяльності підприємств, і поряд з цим стихійне оновлення нормативних документів ускладнює їх практичне застосування, оскільки необхідний додатковий час для їх опрацювання, вивчення та випробування на практиці. Для подальшого поглиблення теоретичних досліджень і методологічних розробок, спрямованих на удосконалення обліку, контролю та аналізу витрат операційної діяльності підприємства.

3. Об'єктом дослідження в роботі обрано ТОВ «ВІДІ ЛАБ», основним видом діяльності якого є рекламна діяльність. Ведення бухгалтерського обліку на підприємстві здійснюється бухгалтерією. Для правильної організації роботи бухгалтерської служби на підприємстві чітко визначено обсяг службових обов'язків, права і відповідальність кожного виконавця. Згідно затвердженої облікової політики підприємства використовує автоматизовану форму бухгалтерського обліку, тобто всі дані первинних документів накопичуються і реєструються в зведених відомостях, розроблених на комп'ютері. На підприємстві створені всі необхідні умови для обліку, контролю та аналізу витрат його операційної діяльності. Правильна організація бухгалтерського обліку витрат операційної діяльності, а також формування облікової політики є важливим етапом роботи ТОВ «ВІДІ ЛАБ». Контроль витрат операційної діяльності має важливе значення як для бухгалтерів, так і для керівника підприємства. Проведення аналітичної роботи на підприємстві забезпечує ефективніше прийняття управлінських рішень щодо операційних витрат.

## РОЗДІЛ 2 ОБЛІК ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ РЕКЛАМНОГО БІЗНЕСУ

### 2.1. Організація обліку витрат операційної діяльності підприємства

Фінансовий облік в Україні здійснюється відповідно до вимог Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» [17], норм П(С)БО та положень МСФЗ. Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» передбачено, що керівник підприємства несе відповідальність за організацію робіт на підприємстві таким чином, щоб всі господарські операції, які відбуваються в межах комерційної, фінансово-господарської діяльності підприємства, були задокументовані [17]. Документування є першим етапом бухгалтерського обліку, тому від його якості, достовірності, повноти та оперативності залежить наступний процес обліку.

Підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій з обліку формування витрат операційної діяльності в ТОВ «ВІДІ ЛАБ» є первинні документи, які фіксують факти здійснення даних господарських операцій.

Первинні документи відіграють важливу роль в управлінні діяльністю підприємства, а саме:

- 1) дають уявлення про фактичний стан господарських засобів та їх зміни у процесі кругообігу засобів;
- 2) забезпечують прозорість у роботі підприємства та контроль наявності та руху майна і коштів;
- 3) є важливим джерелом контролю для зовнішніх і внутрішніх користувачів при проведенні ревізії, контролю, аналізу господарської діяльності [41].

Своєчасна підготовка інформації про діяльність підприємства залежить, перш за все, від своєчасного оформлення і подання в бухгалтерію первинних документів з місць виконання робіт і послуг та інших структурних підрозділів підприємства [42].

З метою своєчасного отримання первинних документів з місць їх виписування наказом керівника ТОВ «ВІДІ ЛАБ» встановлено графік документообігу, яким регулюється порядок і строки складання, подання в бухгалтерію документів, а також призначаються конкретні виконавці, відповідальні за дотримання встановленого порядку і строків.

Організація документопотоку в ТОВ «ВІДІ ЛАБ» показана на рис. 2.1.



Рис. 2.1. Організація документопотоку в ТОВ «ВІДІ ЛАБ»

Відповідно до Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку [19] первинні документи повинні бути складені під час здійснення господарської операції, а якщо це неможливо – безпосередньо після її закінчення на паперових або машинних носіях. Для контролю та впорядкування обробки даних на підставі первинних документів можуть складатися зведені облікові документи, в яких повинні бути зазначені обов’язкові реквізити.

Відповідальність за несвоєчасне складання первинних документів і регістрів бухгалтерського обліку та недостовірність відображених в них даних в ТОВ «ВІДІ ЛАБ» несуть начальники виробничих підрозділів, які склали та підписали ці документи.

Схематично процес обробки первинних документів в ТОВ «ВІДІ ЛАБ» зображено на рис. 2.2.



Рис. 2.2. Схема процесу обробки первинних документів в ТОВ «ВІДІ ЛАБ»

Що стосується первинного обліку витрат операційної діяльності, то до даних витрат в ТОВ «ВІДІ ЛАБ» відносяться витрати, які безпосередньо пов'язані з виготовленням продукції, наданням послуг чи виконанням робіт і витрати, що пов'язані з організацією, управлінням, обслуговуванням і забезпеченням основної діяльності.

Специфіка господарської діяльності рекламного агентства ТОВ «ВІДІ ЛАБ» полягає в тому, що процес виготовлення рекламного продукту є процесом виготовлення готової продукції, проте, враховуючи форми прояву рекламного продукту, документальне забезпечення буде формуватись відповідно до операцій і процесів, що виникають (табл. 2.1). Первинними документами, що підтверджують здійснення виробничих витрат є відповідно: накладна-вимога на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів; таблиць обліку робочого часу; рахунки на оплату; акти виконаних робіт та наданих послуг; довідка-розрахунок бухгалтера і відповідні звіти з податків тощо. Розрахунок амортизації ведеться автоматизовано, тому на підприємстві немає типових і нетипових форм первинного обліку таких витрат, в бухгалтерії лише складаються розроблювальні і зведені таблиці, що є регістрами аналітичного обліку.



Таблиця 2.1

## Документальне забезпечення операційних витрат ТОВ «ВІДІ ЛАБ»

Витрати на створення рекламного продукту	Документальне забезпечення	
	виготовлення рекламного продукту	списання витрат при реалізації рекламного продукту
Послуга	Накладна на внутрішнє переміщення, акти списання матеріалів, розрахунково-платіжна відомість, Звіт про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт	Акт виконаних робіт, Акт використаної продукції
Оборотні активи	Накладна на внутрішнє переміщення, акти списання матеріалів, акт наданих послуг від сторонніх організацій, що розміщують рекламний продукт, розрахунково-платіжна відомість, Звіт про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт	Видаткова накладна, товарно-транспортна накладна, Акт наданий послуг з розміщення рекламного продукту
Необоротні активи з правом власності	Акт прийому-передачі, Акт введення в експлуатацію, Накладна на внутрішнє переміщення, акти списання матеріалів, акт наданих послуг від сторонніх організацій, калькуляції, розрахунково-платіжна відомість, Звіт про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт, акт на проведення ремонту, дообладнання тощо	Акт прийому-передачі, Акт на списання, Технічна експлуатація необоротного активу, товарно-транспортна накладна
Необоротні активи без права власності		Акт виконаних робіт, Акт передачі в оренду необоротного активу, товарно-транспортна накладна
Необоротні нематеріальні активи з правом власності	Акт прийому-передачі, Акт введення в експлуатацію, Накладна на внутрішнє переміщення, акти списання матеріалів, акт наданих послуг від сторонніх організацій, калькуляції, розрахунково-платіжна відомість, Звіт про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт	Акт виконаних робіт, Акт прийому-передачі, Технічна експлуатація активу
Необоротні нематеріальні активи без права власності		Акт виконаних робіт
Оборотні нематеріальні активи з правом власності		Акт прийому-передачі, Технічна експлуатація активу
Оборотні нематеріальні активи без права власності		Акт виконаних робіт

Всі первинні документи протягом або в кінці звітної періоду надходять до бухгалтерії. Вони є підставою для складання регістрів аналітичного обліку витрат операційної діяльності.

На основі первинних документів в ТОВ «ВІДІ ЛАБ» складаються регістри з бухгалтерського обліку витрат операційної діяльності. Наприкінці звітної періоду кредитові обороти з регістрів переносять у оборотно-сальдову відомість розроблену на комп'ютері, дані якої використовують при складанні фінансової звітності підприємства.

Загальна схема організації обліку адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат показана на рис.2.3.

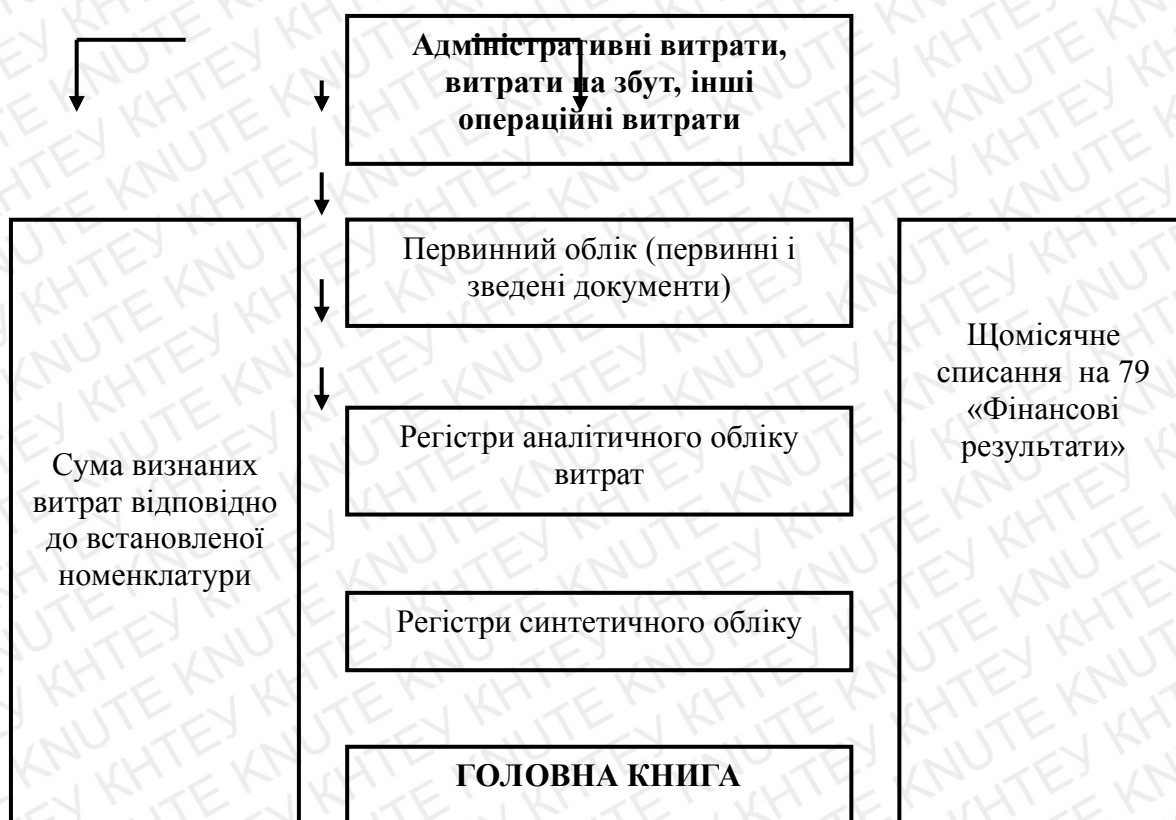


Рис. 2.3. Загальна схема організації обліку адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат на підприємстві ТОВ «ВІДІ ЛАБ»

Джерело: складено автором за даними підприємства

Загальновиробничі витрати, як частина виробничої собівартості, мають непрямий характер, оскільки пов'язані з виготовленням групи або всієї рекламної продукції, виконанням усіх послуг чи робіт. Загальновиробничі витрати ТОВ «ВІДІ ЛАБ» включають:

- витрати на управління виробництвом (оплата праці апарату управління цехами, дільницями, тощо; відрахування на соціальні заходи й медичне страхування апарату управління цехами, дільницями; витрати на оплату службових відряджень персоналу цехів, дільниць тощо);

- амортизація основних засобів загальновиробничого (цехового, дільничного, лінійного) призначення;

- амортизація нематеріальних активів загальновиробничого (цехового, дільничного, лінійного) призначення;

- витрати на утримання, експлуатацію та ремонт, страхування, операційну оренду основних засобів та інших необоротних активів загальновиробничого призначення;

- витрати на вдосконалення технології й організації виробництва (оплата праці та відрахування на соціальні заходи працівників, зайнятих удосконаленням технології й організації виробництва, поліпшенням якості продукції, підвищенням її надійності, довговічності, інших експлуатаційних характеристик у виробничому процесі, витрати матеріалів, купівельних комплектуючих виробів і напівфабрикатів, оплата послуг сторонніх організацій тощо);

- витрати на опалення, освітлення, водопостачання, водовідведення та інше утримання виробничих приміщень;

- витрати на обслуговування виробничого процесу (оплата праці загальновиробничого персоналу; відрахування на соціальні заходи, медичне страхування робітників та апарату управління виробництвом; витрати на здійснення технологічного контролю за виробничими процесами та якістю продукції, робіт, послуг);

- витрати на охорону праці, техніку безпеки та охорону навколишнього природного середовища;

- інші витрати (втрати від браку, оплата простоїв тощо).

Згідно з П(С)БО 16 «Витрати», витрати операційної діяльності підприємства групуються за такими елементами: матеріальні витрати; витрати на оплату праці; відрахування на соціальні заходи; амортизація; інші операційні витрати [10]. Облік витрат за елементами передбачає на підприємстві групування витрат за ознакою їх однорідності, незалежно від того, на які конкретно цілі витрати здійснені. Так, елемент «Матеріальні витрати» включає: сировину й основні матеріали; купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби; паливо і енергію; будівельні матеріали; запасні частини; тару і тарні матеріали; допоміжні та інші матеріали. До елемента «Витрати на оплату праці» відносяться: заробітна плата за окладами й тарифами; премії та заохочення; компенсаційні виплати; оплата відпусток та іншого невідпрацьованого часу, інші витрати на оплату праці. Елемент «Відрахування на соціальні заходи» охоплює витрати на відрахування єдиного соціального внеску. Елемент «Амортизація» включає: амортизацію основних засобів; амортизацію нематеріальних активів; амортизацію інших необоротних активів. Елемент «Інші операційні витрати» включає: витрати на відрядження; послуги зв'язку; матеріальну допомогу; плату за розрахунково-касове обслуговування тощо.

Ефективне управління витратами є ключовим чинником у забезпеченні розвитку суб'єкта господарювання. Одним з основних завдань бухгалтерського обліку витрат є формування облікової політики щодо витрат, яка сприяє своєчасному і достовірному відображенню даних про витрати у первинних документах, реєстрах бухгалтерського обліку та фінансовій звітності. Отже, об'єктивна, дієва та функціональна система бухгалтерського обліку підприємства, у тому числі обліку витрат, починається з його облікової політики.

Згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», облікова політика – це сукупність принципів, методів і процедур, що їх використовує підприємство для складання та подання фінансової звітності [17]. Також даним нормативним документом законодавчо закріплено свободу обґрунтування вибору форми організації та ведення бухгалтерського

обліку, управлінського обліку, періодичність інвентаризації цінностей, розрахунків, зобов'язань, капіталу. Отже, чинна нормативна база з бухгалтерського обліку надає підприємствам широкі можливості у виборі варіантів організації облікового процесу.

Облікова політика підприємства, охоплюючи всі аспекти облікового процесу, буде різною на різних підприємствах з урахуванням специфіки їх господарювання.

Документальне оформлення облікової політики підприємств реалізується у вигляді Наказу про облікову політику, який є внутрішнім регламентом, що регулює організацію облікового процесу підприємства. Наказ розробляється головним бухгалтером та затверджується керівником підприємства. Від складових елементів облікової політики залежить правдиве відображення господарських операцій та їх узагальнення в бухгалтерській звітності.

Інформаційна цінність наказу про облікову політику підприємства полягає в економічному обґрунтуванні вибору елементів облікової політики для підготовки інформації при прийнятті управлінських рішень внутрішніми та зовнішніми користувачами. Управлінські рішення керівництва підприємства націлені насамперед на оптимізацію рівня витрат і максимізацію прибутку, тому розглядати зміст облікової політики необхідно в обов'язковому контексті впливу на фінансовий результат діяльності підприємства.

Фінансовий результат діяльності підприємства залежить від розкриття в обліковій політиці таких основних об'єктів, як доходи і витрати звітного періоду. Взаємозв'язок цих основних об'єктів полягає в тому, що зміна величини одного з них призводить до зміни іншого і суттєво може впливати на фінансові результати підприємства, його фінансову стійкість та темпи економічного зростання, тому варто визначити деякі механізми управління витратами підприємства, зокрема способи і прийоми, на основі яких можна отримати точну інформацію про витрати та приймати обґрунтовані управлінські рішення [12, с. 120].

У Наказі про облікову політику повинні передбачатися питання методичного характеру щодо бухгалтерського обліку витрат підприємства.

Основні елементи, які необхідно розкрити в обліковій політиці за об'єктом обліку витрат, такі:

- первинні документи з обліку витрат та графіки їх документообігу;
- вибір класу рахунків для обліку витрат;
- перелік субрахунків та аналітичних рахунків, необхідних для відображення в обліку витрат;
- склад витрат майбутніх періодів та порядок їх списання;
- порядок віднесення витрат на фінансові результати (щомісяця, щоквартально);
- склад витрат, які формують собівартість виробництва та реалізації продукції;
- перелік статей калькуляції;
- методи калькулювання собівартості продукції;
- методи розподілу витрат виробництва продукції у незавершеному виробництві;
- перелік і склад змінних та постійних загальновиробничих витрат;
- метод розподілу загальновиробничих витрат (визначення бази розподілу);
- розподіл витрат за виробничим підрозділами та центрами виникнення витрат;
- перелік об'єктів обліку витрат, об'єктів калькулювання та калькуляційних одиниць;
- система обліку витрат;
- варіант зведеного обліку витрат виробництва;
- методи розробки бюджетів витрат та аналізу відхилень фактичних показників від бюджетних;
- методи аналізу витрат.

## **2.2. Відображення витрат операційної діяльності підприємства в фінансовому обліку та звітності підприємства**

У фінансовому обліку ТОВ «ВІДІ ЛАБ» для накопичення інформації про витрати, що входять до складу виробничої собівартості послуг робочим планом рахунків передбачено застосування рахунків: 23 «Виробництво», який призначений для узагальнення інформації про витрати на виробництво продукції та надання послуг; 91 «Загальновиробничі витрати», який призначено для обліку виробничих накладних витрат на організацію виробництва та управління дільницями, відділеннями, бригадами та іншими підрозділами основного та допоміжного виробництва, а також витрат на утримання та експлуатацію машин та устаткування.

У ході формування інформації про операції з рекламними продуктами на рахунках бухгалтерського обліку відповідно до запитів користувачів такої інформації ТОВ «ВІДІ ЛАБ» деталізовано робочий план рахунків з обліку активів у частині витрат виробництва. Враховуючи сукупність видів реклами, які відрізняються за способом виробництва, розповсюдження, наявністю матеріальної чи нематеріальної форми, що впливає на процес облікового відображення формування та надання рекламних послуг, розроблено аналітичні розрізи до Плану рахунків в частині відображення витрат виробництва рекламного агентства (табл. 2.2).

Представлені аналітичні розрізи до робочого Плану рахунків ТОВ «ВІДІ ЛАБ» у частині відображення операцій із рекламним продуктом дозволяють сформувати ефективний механізм відображення операцій із рекламними продуктами, що дозволить оперативно групувати та систематизувати інформацію за необхідними напрямками на вимогу управлінського персоналу та для оперативного формування звітності; групувати витрати відповідно до калькуляційних статей замовлення; здійснювати оперативний контроль і самоконтроль за операціями, що здійснюються.

## Аналітичний облік операційних витрат

№	Процес	Результат у ході процесу	аналітичні розрізи бухгалтерського обліку
Відповідно до процесів			
1	Виробництво	Послуга	23.1 Презентаційна реклама
		Готова продукція	23.2 матеріальні рекламні продукти
За стадіями життєвого циклу рекламного продукту			
2	Дослідження та розробки		23.3 Витрати на укладання договорів (підготовка зразків, презентацій)
3	Виготовлення		23.1.1 поліграфічна реклама 23.2.1 зовнішня реклама 23.3.1 презентаційна реклама 23.4.n за видами рекламних продуктів
4	Розміщення		23.1.2 поліграфічна реклама 23.2.2 зовнішня реклама 23.3.2 презентаційна реклама 23.4.2 n за видами рекламних продуктів
5	Експлуатація		91.1.1 витрати на експлуатацію зовнішньої реклами 91.2.2 витрати на експлуатацію презентаційної реклами
6	Вилучення		91.1.2 витрати на вилучення зовнішньої реклами 91.8.2 витрати на вилучення реклами на транспорті

Джерело: складено автором за даними підприємства

Відповідно до стадій життєвого циклу рекламного продукту облік витрат, що виникають на договірній стадії, бухгалтерія ТОВ «ВІДІ ЛАБ» відображає у складі субрахунку 23.3 «Витрати на укладання договорів (підготовка зразків, презентацій)». У разі успішності цієї стадії та підписання договору, витрати включаються до калькуляції витрат за даним замовленням і частково складають собівартість майбутнього рекламного продукту. Проте у разі не підписання договору сформовані витрати відображаються у складі субрахунку 949 «Інші витрати операційної діяльності» у розрізі запропонованого аналітичного рахунку 949.1 «Витрати від договірної роботи». Акумуляування витрат на цьому рахунку показує інформацію про витрати, що здійснювались на етапі договірної стадії процесу, який не був реалізованим та такі витрати повністю або частково некомпенсовані замовником.

При виробництві рекламного продукту першим етапом є договірний, який включає: проведення переговорів з контрагентом; визначення основних умов



договору, формування ціни на рекламні послуги (рекламний продукт); підписання договору; складання та затвердження рекламного бюджету. На даному етапі виникають наступні витрати:

- витрати на організацію договірних відносин,
- витрати на підготовку пробних ескізів, макетів.

Дані витрати та інші планові затверджуються в плановій (нормативній) калькуляції собівартості наданих послуг. Витрати, що виникають на договірному етапі накопичуються на рахунку 231 «Витрати на підготовку до надання рекламних послуг».

На наступному етапі створення рекламного продукту мають місце наступні витрати: матеріальні витрати; витрати на оплату праці (виконуючого персоналу, керівного, допоміжного), відрахування на оплату праці; транспортні витрати; витрати на оплату послуг залучених контрагентів (типографії, поліграфії тощо). Витрати, понесені на етапі підготовки до надання рекламних послуг, додаються до витрат, понесених на виробництво рекламного продукту та обліковуються на рахунку 232 «Витрати на створення рекламного продукту».

При розміщенні рекламного продукту виникають витрати на його розміщення (придбання рекламних площ та часу), монтаж, підключення тощо, що відображаються на рахунку 233 «Витрати на розміщення рекламного продукту». Заключним етапом є проведення розрахунків з замовником. Витрати, накопичені на всіх переділах виробництва рекламного продукту, списуються на витрати періоду у складі рахунку 903 «Собівартість реалізованих послуг».

Рахунок 91 «Загальновиробничі витрати» ведеться за місцями виникнення, центрами і видами витрат. За дебетом рахунку 91 «Загальновиробничі витрати» відображається сума визнаних витрат, за кредитом – щомісячне, за відповідним розподілом, списання на рахунки 23 «Виробництво» та 90 «Собівартість реалізації».

Для бухгалтерського обліку та узагальнення інформації про собівартість реалізованих товарів та наданих послуг в ТОВ «ВІДІ ЛАБ» використовують рахунок 90 «Собівартість реалізації» до якого відкрито субрахунки

902 «Собівартість реалізованих товарів» та 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг». За дебетом рахунку 90 «Собівартість реалізації» відображають фактичну собівартість реалізованих товарів і послуг. За кредитом рахунку 90 «Собівартість реалізації», відображають списання вартості реалізованих товарів та послуг.

Дуже важливою стадією побудови фінансового обліку витрат операційної діяльності підприємства ТОВ «ВІДІ ЛАБ» є облік витрат періоду (адміністративних витрат, витрат зі збуту, інших операційних витрат).

Витрати іншої операційної діяльності ТОВ «ВІДІ ЛАБ» – це постійні витрати підприємства, які не пов'язані з обсягом діяльності або зі зміною ступеня завантаженості виробничих потужностей, проте виникають при здійсненні операційної діяльності. Вони відображають собівартість реалізованих виробничих запасів, що складаються з облікової вартості запасів і витрат, пов'язаних з їх реалізацією; нестачі і витрати від псування цінностей - це вартість повністю втрачених запасів; визнані штрафи, пені, неустойки це санкції, що містять у собі як санкції за порушення податкового й іншого законодавства, так і за порушення умов договорів, пов'язаних з купівлею - продажем активів, (робіт, послуг) тощо.

Для обліку загальногосподарських витрат, пов'язаних з управлінням та обслуговуванням ТОВ «ВІДІ ЛАБ» використовується рахунок 92 «Адміністративні витрати». За дебетом рахунку 92 «Адміністративні витрати» відображають суми визнаних адміністративних витрат. За кредитом рахунку 92 «Адміністративні витрати» відображають списання в кінці звітного періоду загальногосподарських витрат на рахунок 79.

Для обліку витрат на збут в ТОВ «ВІДІ ЛАБ» Планом рахунків передбачено рахунок 93 «Витрати на збут», на якому відображаються витрати, пов'язані з збутом продукції. Рахунок 93 є активним, витратним, призначеним для обліку господарських процесів. За дебетом рахунку 93 «Витрати на збут» відображається сума визнаних витрат на збут, за кредитом - списання на рахунок 79 «Фінансові результати».

Облік інших витрат операційної діяльності в ТОВ «ВІДІ ЛАБ» ведуть на рахунку 94 «Інші витрати операційної діяльності». На цьому рахунку обліковують такі витрати операційної діяльності, які не знайшли свого відображення на рахунках 90 «Собівартість реалізації», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут».

До рахунку 94 «Інші витрати операційної діяльності» в ТОВ «ВІДІ ЛАБ» відкрито такі субрахунки:

- 947 «Нестачі і втрати від псування цінностей» (ведуть облік нестач грошових коштів та інших цінностей і втрат від псування цінностей, що виявлені в процесі заготовлення, переробки, збереження та реалізації. Водночас із списанням цінностей, винних у нестачі яких не встановлено, на витрати балансова вартість списаного активу зараховується на позабалансовий рахунок 07 «Списані активи»);

- 948 «Визнані штрафи, пені, неустойки» (ведуть облік визнаних економічних санкцій за невиконання підприємством законодавства та умов договорів);

- 949 «Інші витрати операційної діяльності» (узагальнюють інформацію про витрати операційної діяльності, які не знайшли відображення на інших субрахунках рахунку 94).

Для закриття рахунків обліку витрат використовують рахунок 79 «Фінансові результати», а саме для даного підприємства субрахунок 791 «Результат операційної діяльності». За дебетом субрахунку відображається сума в порядку закриття рахунків обліку собівартості реалізованої готової продукції, товарів, робіт і послуг, адміністративних витрат, витрат на збут, інших операційних витрат (90 "Собівартість реалізації", 92 "Адміністративні витрати", 93 "Витрати на збут", 94 "Інші витрати операційної діяльності").

Кореспонденція рахунків з обліку витрат операційної діяльності в ТОВ «ВІДІ ЛАБ» наведена в табл. 2.3.

*Таблиця 2.3*

**Відображення в бухгалтерському обліку**

**витрат операційної діяльності в ТОВ «ВІДІ ЛАБ»**

№	Зміст операції	Первинний документ	Типова кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків, яку застосовує підприємство		Сума, грн
			Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Списано вартість запасів, використаних на виробництві	Накладна на внутрішнє переміщення	23	20, 22	23	20,22	852,06
2	Нарахування за-робітної плати працівникам виробництва	Розрахунково -платіжна відомість, довідка бухгалтерії	23	661	23	661	15 987,25
3	Нараховано ЄСВ на фонд оплати праці працівників виробництва	Розрахунково -платіжна відомість, довідка бухгалтерії	23	654	23	654	3 517,20
4	Нараховано амортизацію основних виробничих фондів і нематеріальних активів	Розрахунок амортизації, довідка бухгалтерії	23	13	23	13	235,32
5	Відображено інші операційні витрати (послуги сторонніх організацій, втрати від нестачі і псування цінностей тощо)	Акти наданих послуг, довідка бухгалтерії	23	20; 37; 63	23	20; 37; 63	8 360,06 69 458,87 477,41
6	Відображено витрати запасів використанні на загально-виробничі і адміністративні витрати та витрати збуту	Накладна на внутрішнє переміщення	91 92 93	20,22 20,22 20,22	91 92 93	20,22 20,22 20,22	1 500,00 24 658,26

Продовження табл. 2.3

1	2	3	4	5	6	7	8
7	Відображено	Розрахунково	91	661	91	661	110 245,82

	витрати на оплату праці начальникам підрозділів, працівникам адміністрації, збуту	-платіжна відомість, довідка бухгалтерії	92 93	661 661	92 93	661 661	15 000,00 58400,00
8	Відображено витрати на сплату нарахувань на фонд оплати праці начальників підрозділів, працівників адміністрації, відділу збуту	Розрахунково -платіжна відомість, довідка бухгалтерії	91 92 93	654 654 654	91 92 93	654 654 654	24 254,08 3300 12848,00
9	Відображено нарахування амортизації загальновиробничих, адміністративних та відділу збуту основних засобів і нематеріальних активів	Розрахунок амортизації, довідка бухгалтерії	91 92 93	13 13 13	91 92 93	13 13 13	757,22 329,95 488,11
10	Відображено витрати на відрядження	Звіт про використання коштів на відрядження	91 92 93	372 372 372	91 92 93	372 372 372	0,00 365,00 697,25
11	Відображено інші витрати	Акти наданих послуг, довідка бухгалтерії	91 92 93	37,63 37,63 37,63	91 92 93	37,63 37,63 37,63	500,00
12	Відображено інші витрати операційної діяльності	Довідка бухгалтерії	94	685	94	685	3 540,40
13	Відображено віднесення загально-виробничих витрат на собівартість послуг	Довідка бухгалтерії	23	91	23	91	136 757,12

Закінчення табл. 2.3

1	2	3	4	5	6	7	8
14	Відображено	Довідка	903	91	901	91	235 645,29

	віднесення загально-виробничих витрат на собівартість реалізованих послуг	бухгалтерії					
15	Списано адміністративні витрати витрати на збут та інші операційні витрати на фінансові результати	Довідка бухгалтерії	791 791 791	92 93 94	791 791 791	92 93 94	18 994,95 97 591,62 3540,40

Таким чином, практика з обліку витрат операційної діяльності в ТОВ «ВІДІ ЛАБ» відповідає вимогам нормативних документів.

Для вдосконалення методики обліку витрат операційної діяльності в ТОВ «ВІДІ ЛАБ» пропонуємо здійснювати облік витрат на збут за окремими статтями з визначенням у складі рахунку 93 субрахунків.

Запропонований в якості рекомендацій, щодо удосконалення обліку витрат на збут план рахунків для ТОВ «ВІДІ ЛАБ» показаний в табл.2.4.

Таблиця 2.4

#### Робочий план рахунків обліку витрат на збут ТОВ «ВІДІ ЛАБ»

Шифр рахунків	Назва рахунків
931	Витрати пакувальних матеріалів
932	Оплата праці та комісійні винагороди працівникам сфери збуту
933	Витрати на рекламу і дослідження ринку (маркетинг)
934	Витрати на відрядження працівників, зайнятих збутом
935	Витрати на утримання необоротних активів у сфері збуту
936	Витрати на транспортування і страхування товарів
937	Витрати на внутрішньогосподарське транспортування
938	Інші витрати у сфері збуту

Запропоновані рекомендації дозволять ТОВ «ВІДІ ЛАБ» підвищити рівень аналітичності щодо витрат операційної діяльності (зокрема, витрат на збут), як основи для проведення аналізу ефективності операційної діяльності підприємства та оперативності прийняття управлінських рішень відносно операційних витрат.

Для ефективного управління витратами операційної діяльності на підприємстві ТОВ «ВІДІ ЛАБ» постає потреба в різноманітній інформації, що актуалізує важливість фінансової звітності як невід'ємної складової загальної системи інформаційного забезпечення управлінських рішень. Фінансова звітність є одним із важливих елементів методу бухгалтерського обліку і являє собою систему взаємопов'язаних узагальнюючих показників, що характеризують фінансовий і майновий стан підприємства та результати діяльності за звітний період. Складанням фінансової звітності завершується повний цикл обробки даних. Кінцевим етапом бухгалтерського обліку, як процесу виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, є передача інформації про діяльність підприємства користувачам для прийняття рішень. Узагальнення інформації та одержання звітних показників, що характеризують діяльність підприємства, здійснюється на основі даних облікової системи. Концептуальна основа облікової системи є визначальною, саме вона визначає можливості формування повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів.

Річна звітність ТОВ «ВІДІ ЛАБ» включає:

Баланс (Звіт про фінансовий стан) (форма 1м);

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (форма 2м).

У Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід) за формою № 2 наводять інформацію про доходи, витрати, прибутки та збитки, а також про сукупний дохід підприємства за звітний період. У третьому розділі ф. № 2 “Звіт про фінансові результати” наводяться відомості про операційні витрати звітного періоду в розрізі п'яти елементів: – матеріальні витрати; – витрати на оплату праці; – відрахування на соціальні заходи; – амортизація; – інші операційні витрати.

До складу елемента “Матеріальні затрати” включається вартість використаних у виробництві сировини і матеріалів; купівельних напівфабрикатів та комплектуючих виробів; палива й енергії; будівельних матеріалів; запасних частин; тари й тарних матеріалів; допоміжних та інших матеріалів [15].

До складу елемента “Витрати на оплату праці” включаються: заробітна плата за окладами й тарифами, премії та заохочення, матеріальна допомога, компенсаційні виплати, оплата відпусток та іншого невідпрацьованого часу, інші витрати на оплату праці [15].

До складу елемента “Відрахування на соціальні заходи” включаються: відрахування на пенсійне забезпечення, відрахування на соціальне страхування, страхові внески на випадок безробіття, відрахування на індивідуальне страхування персоналу підприємства, відрахування на інші соціальні заходи [15].

До складу елемента “Амортизація” включається сума нарахованої амортизації основних засобів, нематеріальних активів та інших необоротних активів [15].

До складу елемента “Інші операційні витрати” включаються витрати операційної діяльності, які не увійшли до складу вищеописаних елементів, зокрема витрати на відрядження, на послуги зв'язку тощо [15]. У цьому розділі наводяться відповідні елементи операційних витрат (на виробництво і збут, управління та інші операційні витрати), яких зазнало підприємство в процесі діяльності за звітний період, за виключенням внутрішнього обороту, тобто за вирахуванням тих витрат, які становлять собівартість продукції (робіт, послуг), що вироблена і спожита самим підприємством [11].

Джерелами для заповнення рядків 230 – 270 Звіту про фінансові результати є дані дебетових оборотів відповідних рахунків 8-го класу. На тих підприємствах, де ведеться облік з використанням виключно 9-го класу для заповнення III розділу ф. № 2 використовують додаткові вибірки аналітичних даних по рахунках 9-го класу та рахунку 23 “Виробництво”

Таким чином, витрати операційної діяльності у системі обліку з метою оподаткування відображаються відповідно до положень бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності з урахуванням обмежень, які виникають при нарахуванні амортизації необоротних активів відповідно статті 138 розділу III Податкового кодексу України.

В подальшому потрібно і надалі удосконалювати систему бухгалтерського



обліку і звітності в Україні в контексті гармонізації податкового та фінансового обліку.

### **2.3. Облікове забезпечення управління витратами операційної діяльності підприємства**

В ринковій економіці України комерційні підприємства функціонують в жорстких умовах конкурентного середовища, тому вони повинні докладати максимум зусиль для втримання своїх позицій. Це зумовлює необхідність у якісно новому підході до забезпечення обліковою інформацією керівництва підприємства для цілей ефективного управління його операційною діяльністю, який базується на використанні концепції маркетингу. Такий підхід забезпечує задоволення потреб користувачів інформації при прийнятті ними як оперативних, так і стратегічних рішень.

Організацію обліку необхідно побудувати таким чином, щоб обліково-аналітична інформація могла бути отримана в будь-який час за будь-яким напрямом управління операційною діяльністю. Для формування цілісної облікової системи, яка б повністю задовольняла потреби і вимоги користувачів з метою ефективного управління операційною діяльністю необхідним є оптимальне поєднання комплексу умов і елементів облікового процесу.

Необхідність впровадити систему управлінського обліку ТОВ «ВІДІ ЛАБ» зумовлена тим, що існують проблеми управління операційними витратами й удосконалювання інформаційної основи прийняття рішень щодо цінової політики, управління комерційною програмою, прибутком, оптимізації процесів роботи підприємства. Обґрунтованість управлінських рішень, прийнятих в умовах невизначеності, складності та динамічності зовнішнього середовища, прямо залежить від якості інформаційної основи, яку формують різні системи управлінського обліку.

Управлінський облік еволюціонує з надзвичайною швидкістю. Він приймає різні форми, назви та напрями залежно від галузевої специфіки та стратегії діяльності кожного господарюючого суб'єкта. Успішні вітчизняні підприємства

вже давно вийшли за рамки так званого внутрішньогосподарського обліку, і перетворили управлінський облік в прогресивний механізм, що раціонально забезпечує необхідною інформацією різні рівні управління для прийняття максимально ефективних рішень.

Модель управління витратами операційної діяльності ТОВ «ВІДІ ЛАБ» наведено на рис. 2.6.



Рис. 2.6. Модель управління витратами операційної діяльності ТОВ «ВІДІ ЛАБ»

Джерело: розроблено автором

Управління витратами операційної діяльності ТОВ «ВІДІ ЛАБ» передбачає виконання всіх функцій, які властиві управлінню будь-яким об'єктом. Функції управління витратами реалізуються через елементи управлінського

циклу: прогнозування і планування, організацію, координацію і регулювання, активізацію і стимулювання виконання, облік і аналіз.

В сучасних умовах ринкових відносин для ефективного управління витратами операційної діяльності ТОВ «ВІДІ ЛАБ» необхідно створити дієвий організаційно-економічний механізм інформаційного забезпечення. Через системи такого механізму має формуватись управлінська інформація, що задовольняла б наступні вимоги:

- відповідність обліковій політиці підприємства і законодавству України;
- формування без залучення додаткового обліково-аналітичного персоналу та підвищення рівня витрат на утримання апарату управління;
- посилення дієвості контролю за рахунок перерозподілу інформаційно-контрольних функцій між управлінським, обліковим і планово-аналітичним персоналом;
- інформаційні звіти мають бути зрозумілими, своєчасними й формуватися з дотриманням міжнародних вимог і стандартів.

Тобто, вихідна інформація потрібна для прийняття управлінських рішень, що базуються на економічній доцільності тих чи інших альтернатив.

Удосконалення системи управління в умовах розвитку ринкових відносин потребує адекватної системи інформаційного забезпечення.

Інформаційно забезпечувати менеджмент доцільно насамперед через систему бухгалтерського обліку. Поки що управлінців у потрібному обсязі оперативною та достатньою інформацією не забезпечують. Оскільки конкретні управлінські рішення щодо економічного регулювання процесу виробництва, постачання та збуту не можна приймати з відтермінуванням до моменту отримання необхідних даних, важливо добитися оперативності інформації.

Під обліковою інформацією для управління слід розуміти документовані відомості про події та дії, що відбуваються всередині підприємства, викликають зміни в структурі господарських засобів та джерелах їх формування й використовуються у процесі управління для аналізу економіко-фінансової

ситуації, а також для прийняття раціональних тактичних і стратегічних управлінських рішень.

Без інформації неможливо сформулювати мету управління, об'єктивно оцінити ситуацію, визначити проблемні ділянки роботи. Саме тому однією з найважливіших функцій бухгалтерського обліку в ТОВ «ВІДІ ЛАБ» є інформаційна функція як засіб забезпечення менеджерів необхідною обліковою інформацією. Відповідальність за належну організацію інформаційного забезпечення управління покладено, на працівників бухгалтерії, які здійснюють первинний облік а також на керівників підрозділів підприємства.

Рівні управління бухгалтерії ТОВ «ВІДІ ЛАБ» показані на рис. 2.7.

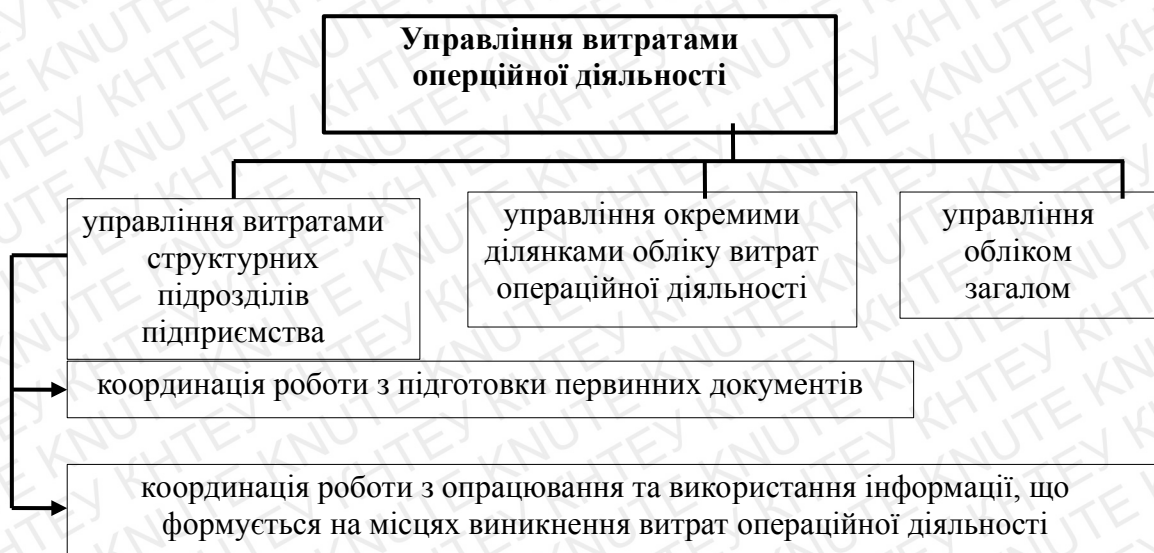


Рис. 2.7. Рівні управління бухгалтерії

Джерело: розроблено автором

В умовах поділу за функціональними ознаками бухгалтерію необхідно розділити на три рівні управління. Виділені рівні управління забезпечать вирішення достатньо повного комплексу питань із бухгалтерського обліку, контролю й аналізу витрат операційної діяльності. Виділення рівнів управління дасть змогу уникнути повторного виконання бухгалтерією окремих завдань .

Чинна на підприємствах система обліку витрат операційної діяльності не сповна задовольняє інформаційні потреби менеджерів, оскільки має низку недоліків. Тому слід зосередити увагу на вдосконаленні обліку витрат операційної

діяльності з урахуванням галузевих особливостей, забезпечити достатню точність обчислення фактичної собівартості продукції та послуг шляхом упровадження чіткої класифікації витрат та автоматизації їх менеджменту.

Окрім цього, істотним недоліком у роботі підприємств є те, що їхні керівники недостатньо використовують облікову інформацію для поточного оперативного контролю за операційною діяльністю. Звітність матеріально відповідальних осіб узагальнюють у регістрах бухгалтерського обліку лише для відображення витрат операційної діяльності на рахунках обліку.

Аналіз праць зарубіжних учених дає змогу виділити основні методи калькулювання собівартості, що застосовують на практиці. Із усіх використовуваних методів калькулювання собівартості на особливу увагу заслуговують два основних – нормативний і «стандарт-кост». На нашу думку, саме принципами даних методів калькулювання необхідно керуватися ТОВ «ВІДІ ЛАБ».

Переваги методу «стандарт-кост» є: на основі встановлених стандартів можна наперед визначити суму очікуваних витрат на реалізацію продукції; можна контролювати та оперативно скорочувати витрати операційної діяльності; є можливість обчислити собівартість одиниці продукції для визначення цін; є можливість скласти звіт про результати реалізації продукції, що планує отримати підприємство.

В ТОВ «ВІДІ ЛАБ» є певні особливості щодо формування витрат на збут, тому нами, з метою вдосконалення управлінського обліку витрат на збут на підприємстві був уточнений їх склад з врахуванням особливостей діяльності підприємства. Рекомендований склад витрат на збут підприємства наведено в додатку П. Витрати на збут підприємства в даному додатку подано з більшою деталізацією в порівнянні з переліком згідно з П(С)БО 16 “Витрати”. Так, наприклад, в структурі витрат на збут витрати на проведення передпродажних і рекламних заходів та на дослідження ринку (маркетинг) стосовно продукції, що продається підприємством, подано з урахуванням особливостей передпродажних заходів та реклами, які проводить ТОВ «ВІДІ ЛАБ».

Таким чином, актуальним питанням у вдосконаленні управлінського обліку витрат на збут ТОВ «ВІДІ ЛАБ» є визначення їх складу для потреб управлінського персоналу на підприємстві виходячи з його потреб. На нашу думку, рекомендований деталізований перелік витрат на збут дасть змогу підприємству ефективніше управляти витратами на збут завдяки правильному формуванню їх складу.

Також, для вдосконалення управлінського обліку витрат операційної діяльності ТОВ «ВІДІ ЛАБ» пропонуємо застосовувати бюджетне управління, тобто скласти бюджет витрат операційної діяльності. У бюджет включаються витрати поточного періоду, що пов'язані з матеріально-технічним забезпеченням виробничого процесу, реалізацією продукції, маркетинговою діяльністю (дослідження ринку, заходи щодо стимулювання збуту, реклама, укладання договорів зі споживачами і т.п.).

Планування витрат операційної діяльності підприємства повинно сприяти виконанню і контролю маркетингової програми підприємства й індивідуальних обов'язків кожного учасника роботи підприємства; аналізу зовнішнього ринкового середовища; виявленню чинників, що сприяють комерційному успіху або перешкоджають йому; аналізу покупців, як реальних так і потенційних; забезпеченню формування попиту і стимулюванню збуту шляхом поєднання реклами, різноманітних матеріальних стимулів, спрямованих на покупців.

Затверджені бюджети витрат операційної діяльності ТОВ «ВІДІ ЛАБ» необхідно доводити до всіх підрозділів та відділів підприємства в установлені терміни до початку бюджетного періоду, та зобов'язати їх дотримуватися затверджених бюджетів.

Ведення управлінського обліку в ТОВ «ВІДІ ЛАБ» доцільно покласти на центр обліку – бухгалтерію підприємства, яка має у встановлені терміни надавати звіти про виконання бюджетів витрат операційної діяльності.

Зразок звіту про показники адміністративних витрат підприємства, наведено в табл. 2.4.

*Таблиця 2.4*

## Звіт про адміністративні витрати підприємства

Рівень звітності	Показники	Кошторисні показники		Відхилення	
		План на місяць	Фактично	+	-
1	2	3	4	5	6
Звіт про витрати діяльності для керівника підприємства					
Керівник підприємства	Адміністративні витрати	23100	23240	140	
Звіт про адміністративні витрати для керівника центру відповідальності					
Керівник центру відповідальності адміністративно-господарського відділу	Фонд заробітної плати та соціальних нарахувань на фонд	14150	14150		
	Амортизація основних засобів і нематеріальних активів загальногосподарського призначення	2450	2450		
	Витрати на відрядження	1600	1720	120	
	Витрати на зв'язок загальногосподарського призначення	700	680	-20	
	Інші витрати загальногосподарського призначення	4200	4240	40	
	Всього		23100	23240	140

Джерело: розроблено автором за даними підприємства

Звіти складаються так, що на найнижчому рівні звітності надається детальна інформація про витрати операційної діяльності, а чим вищий рівень звітності, тим ступінь деталізації стає меншим. Наприклад, інформація керівнику компанії про контроль за видами операційної діяльності містить лише дані про ті відхилення, які значно відрізняються від кошторисних показників по підприємству та функціональному напрямку і вимагають пояснень від відповідних менеджерів.

Тобто інформація для вищих рівнів управління є стислою й узагальненою і стосується результатів центрів відповідальності, про які менеджер центру доповідає своєму керівникові. В таких звітах, як правило, наводяться лише фінансові показники, але можуть бути і не фінансові, наприклад, ті, що пов'язані з якістю та своєчасністю виконання послуг.

Звіти про виконання бюджетів витрат операційної діяльності надаються безпосередньо відділу збуту та фінансово-економічному підрозділу підприємства, де контролюватимуть і аналізуватимуть звіти з метою оптимізації витрат операційної діяльності та підвищення ефективності управління ТОВ «ВІДІ ЛАБ»

Таким чином, проведене дослідження стану управлінського обліку на підприємстві показало, що керівник ТОВ «ВІДІ ЛАБ» недостатньо використовує облікову інформацію для поточного оперативного управління та контролю за операційною діяльністю. Надані пропозиції дозволять забезпечити достовірне ведення бухгалтерського обліку операцій з рекламними продуктами та інтерпретувати повну та своєчасну інформацію про такі операції для прийняття управлінських рішень.

## **Висновки до розділу 2:**

На підставі проведеного дослідження обліку витрат операційної діяльності підприємства можна зробити наступні висновки:

1. Організація обліку витрат операційної діяльності підприємства здійснена відповідно до специфіки діяльності підприємства, затверджені форми внутрішніх і регламентованих документів включаються до графіка документообороту рекламного агентства та закріплені у Наказі про облікову політику. В результаті дослідження документального забезпечення бухгалтерського обліку операцій із рекламними продуктами згруповано та систематизовано первинні документи відповідно до форм прояву рекламного продукту, оскільки правильне та достовірне відображення операцій у первинних документах є фактом підтвердження здійснення таких операцій.

З метою удосконалення положень облікового забезпечення рекламної діяльності запропоновано аналітичні розрізи до робочого плану рахунків ТОВ «ВІДІ ЛАБ» щодо відображення витрат виробництва рекламного агентства, що дозволяє сформувати механізм реєстрації господарських операцій із метою



забезпечення внутрішніх і зовнішніх користувачів оперативною та повною інформацією про окреме замовлення та господарську діяльність загалом.

2. Фінансовий облік витрат операційної діяльності підприємства здійснюється у відповідності до вимог законодавства України. Практика з обліку витрат операційної діяльності в ТОВ «ВІДІ ЛАБ» відповідає вимогам нормативних документів.

3. Витрати операційної діяльності у системі обліку з метою оподаткування відображаються відповідно до положень бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності з урахуванням обмежень, які виникають при нарахуванні амортизації необоротних активів відповідно статті 138 розділу III Податкового кодексу України. В подальшому потрібно і надалі удосконалювати систему бухгалтерського обліку і звітності в Україні в контексті гармонізації податкового та фінансового обліку. У розрізі внутрішньої звітності запропоновано такі форми документів: Плановий кошторис витрат на виготовлення рекламної послуги, Кошторис витрат на надання консультаційних послуг, Звіт про виконання кошторису витрат на надання консультаційних послуг, Звіт про систематизацію витрат відповідно до структурних підрозділів, які потрібно закріпити у додатках до Наказу про облікову політику. Це забезпечить інформаційні потреби внутрішніх користувачів щодо оперативної та повної інформації для прийняття економічно обґрунтованих управлінських рішень.

4. Управління ТОВ «ВІДІ ЛАБ» спирається на управлінський облік. В роботі був уточнений склад витрат на збут з врахуванням особливостей діяльності підприємства. На нашу думку, рекомендований деталізований перелік витрат на збут дасть змогу ефективніше управляти витратами на збут ТОВ «ВІДІ ЛАБ» завдяки правильному формуванню їх складу.

Недоліком у роботі підприємств є те, що їхні керівники недостатньо використовують облікову інформацію для поточного оперативного контролю за операційною діяльністю. Звітність матеріально відповідальних осіб узагальнюють у регістрах бухгалтерського обліку лише для відображення витрат операційної діяльності на рахунках обліку. Тому для вдосконалення управлінського обліку

витрат операційної діяльності підприємству необхідно застосовувати бюджетне управління, тобто складати бюджет витрат операційної діяльності. Затверджені бюджети даних витрат необхідно доводити до всіх підрозділів та відділів підприємства в установлені терміни до початку бюджетного періоду та зобов'язати дотримуватися затверджених бюджетів. Ведення управлінського обліку в ТОВ «ВІДІ ЛАБ» доцільно покласти на центр обліку – бухгалтерію підприємства, яка має у встановлені терміни надавати звіти про виконання бюджетів витрат на збут безпосередньо відділу збуту та фінансово-економічному підрозділу підприємства, де контролюватимуть і аналізуватимуть звіти з метою оптимізації витрат операційної діяльності та підвищення ефективності управління ТОВ «ВІДІ ЛАБ».

## РОЗДІЛ 3

### КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ РЕКЛАМНОГО БІЗНЕСУ

#### 3.1. Методика контролю витрат операційної діяльності підприємства

Система контролю операційних витрат на підприємствах рекламного бізнесу спрямована на створення умов гарантованого виконання обов'язків кожним менеджером, своєчасної і повної реалізації внутрішніх вимог та забезпечення ефективного виконання всіх етапів циклу створення рекламної продукції з метою забезпечення її конкурентоспроможності на ринку маркетингових послуг [28].

Завдання рекламного підприємства полягає у виготовленні якісної продукції, що відповідає вимогам замовника. Для дотримання цих умов потрібна правильна організація контролю якості. З певною часткою умовності можна виділити наступні етапи контролю:

1. Вхідний контроль видаткових матеріалів і їх правильний вибір.
2. Періодичний контроль стану обладнання.
3. Контроль дотримання технологічних норм.
4. Контроль якості готової рекламної продукції [21].

Крім задачі одержання якісної продукції, контроль матеріалів і знання технічних характеристик дозволяють правильно організувати виробництво рекламної продукції, що веде до зниження витрат матеріалів, енергії, а також часу всього виробничого циклу. Додаткове тестування витратних матеріалів і отриманих відбитків рекламної продукції буває необхідне для вирішення складних питань, що виникають при друку рекламної продукції. Слід відзначити, що контроль готової продукції, поширюється на пробний наклад. Головний контролер якості готової продукції - замовник. І на сьогоднішній день часто великі замовники рекламної продукції самі висувають вимоги, яким має відповідати виріб.

Контроль має бути простим та заснованим на нескладних методах, оскільки надмірна складність контрольних процедур зумовлює збільшення витрат, пов'язаних з проведенням контролю, та приводить до того, що персонал не розуміє і не підтримує систему контролю. Контроль повинен забезпечувати наявність зворотного зв'язку, що дозволить на основі оцінки інформації впливати на процес операційної діяльності підприємства.

Для моніторингу належного виконання всіма органами своїх повноважень на підприємстві необхідно запровадити чітку систему підзвітності та контролю. Поряд з особами та органами, які здійснюють контроль, необхідно визначити осіб, відповідальних за використання ресурсів та експлуатацію підконтрольних об'єктів, тобто тих працівників, які здійснюють контроль по відношенню до підзвітних їм ділянок роботи з одного боку, а з іншого – їх діяльність підлягає контролю з боку вищого керівництва. Як справедливо стверджує науковець В. Ластовецький, контроль витрат ефективний тоді, коли можна конкретизувати відповідальність за витрачання конкретних ресурсів [50, с. 17]. Таким чином, постає необхідність забезпечення відповідальності конкретних осіб за збереження та використання ресурсів підприємства.

Водночас необхідно вказати, що контроль повинен охоплювати всі без винятку об'єкти обліку та діяльності кожного працюючого. Правильно організований контроль дозволяє систематично уточнювати, коригувати та вдосконалювати функції, посадові обов'язки кожного працівника.

Контроль витрат операційної діяльності повинен в першу чергу забезпечувати вирішення свого головного завдання – оптимізації рівня витрат та ліквідація неефективних витрат.

Практичні дослідження підтверджують, що на сьогодні є досить ефективною є система контролю витрат операційної діяльності, що побудована на основі створення центрів витрат на виробництво та центрів відповідальності, що дозволяє впливати на формування витрат операційної діяльності підприємства протягом усього циклу операційної діяльності.

За такої системи об'єктами контролю на підприємстві виступають витрати за місцями виникнення та центри витрат, а суб'єктами контролю є керівники центрів відповідальності. Місця виникнення витрат відрізняються від центрів витрат чітким місцем у структурі підприємства, економічною характеристикою та соціальним змістом. Центри виникнення витрат та місця виникнення витрат, в свою чергу, формують центри відповідальності. Номенклатуру центрів відповідальності має затверджувати керівництво підприємства. Центр відповідальності має очолювати відповідальна особа, яка має право та можливість приймати відповідні рішення.

Для того, щоб грамотно і послідовно сформувати систему контролю за центрами витрат та центрами відповідальності і прийти до результативного функціонування цієї схеми на підприємстві, необхідно дотримуватись таких умов: визначити основний напрямок господарської діяльності підприємства, тип його організаційної структури; провести аналіз виробничої діяльності підприємства і виділити центри, що відповідають за технологію виробничого процесу; провести аналіз витрат операційної діяльності, виручки від реалізації і прибутку підприємства; виділити центри відповідальності, визначити їхній статус і регламент взаємодії; для кожного центру відповідальності створити перелік звітності і визначити показник для оцінки ефективності роботи центру відповідальності; визначити права й обов'язки центру відповідальності.

Практична реалізація теоретичних основ моделювання контролю витрат операційної діяльності підприємства ґрунтується на побудові організаційно-інформаційної моделі. Побудова організаційно-інформаційної моделі контролю витрат операційної діяльності підприємства є одним із прийомів формалізації контрольного процесу в управлінні діяльністю підприємства і передбачає визначення окремих елементів процесу дослідження.

Модель контролю витрат операційної діяльності в ТОВ «ВІДІ ЛАБ» представлена на рис. 3.1.

Запропонована організаційно-інформаційна модель контролю витрат операційної діяльності поєднує основні складові контрольного процесу.

Організаційні питання, які вирішуються на рівні моделювання контролю витрат операційної діяльності, стосуються визначення об'єктів і суб'єктів дослідження, формування методичного забезпечення. Інформаційна компонента поєднує характеристику джерел утворення економічної інформації, доведення доцільності поєднання інформаційних потоків, побудову системи показників, які визначають параметри об'єктів та алгоритмів перетворення вхідної інформації у вихідні дані, на основі яких приймаються управлінські рішення щодо витрат операційної діяльності підприємства.

Суб'єкти контролю						
Адміністрація підприємства (керівництво)		Бухгалтерська служба підприємства		Спеціально запрошені аудитори		
Об'єкти контролю						
Операції, що впливають на витрати операційної діяльності	Первинні документи, звітність МВО	Регістри аналітичного і синтетичного обліку по рах.23, 90, 91, 92, 93, 94		Бухгалтерсь- ка і податкова звітність	Функції управління операційною діяльністю	
Джерела інформації						
Норма- тивні документи	Законо- давчі акти	Первинні документи	Регістри аналітичного і синтетичного обліку	Бухгалтерськ а і податкова звітність	Результати попередніх перевірок	
Методичні прийоми контролю						
Органолептичні			Розрахунково- аналітичні		Документальні	
Інвентаризація, контрольні заміри, вибіркові та суцільні спостереження	Технологічний контроль	Експертизи, службові розслідування, експеримент	Економічний аналіз, статистичні розрахунки	Економіко- математичні методи	Інформаційне моделювання, дослідження документів	Нормативно-правове регулювання
Методичні прийоми узагальнення та реалізації результатів контролю						
Документування результатів контролю	Аналітичне групування	Слідчо-юридичне обґрунтування	Систематизоване групування		Прийняття управлінських рішень та контроль за їх виконанням	

Рис. 3.1. Модель контролю витрат операційної діяльності в ТОВ «ВІДІ ЛАБ»

Джерело: складено автором

Послідовна реалізація елементів наведених у організаційно-інформаційній моделі контролю витрат операційної діяльності на підприємстві за відсутності надзвичайних обставин забезпечує досягнення поставленої мети щодо

запобігання можливих помилок, порушень, зловживань, безгосподарності та інших негативних явищ в діяльності підприємства.

Джерела даних для контролю витрат операційної діяльності являють собою предметну область контрольного дослідження. Це нормативні документи, облікова політика підприємства та джерела, в яких зафіксована інформація, що характеризує формування витрат операційної діяльності [33]. Основними джерелами даних для контролю витрат операційної діяльності є:

1. Внутрішні нормативні та загальні документи клієнта.
2. Облікова політика клієнта з питань обліку витрат операційної діяльності.
3. Договори з матеріально-відповідальними особами.
4. Договори з контрагентами.
5. Документація суб'єктів внутрішнього аудиту з питань контролю витрат операційної діяльності.
6. Первинні документи та реєстри обліку за рахунками, призначеними для ведення бухгалтерського обліку витрат операційної діяльності.
7. Реєстри зведеного синтетичного обліку (Головна книга), оперативна, статистична та фінансова звітність.
8. Інші документи, що відображають факти господарської діяльності, пов'язані з витратами операційної діяльності [28].

Важливим елементом організаційно-інформаційної моделі є методичне забезпечення контролю витрат операційної діяльності підприємства. Абстрактно-логічні методи дослідження визначають наукові підходи до вивчення економічних процесів і явищ. Вони базуються на застосуванні загальнонаукових методів пізнання та інтуїції і досвіді дослідників (евристичні методи). Спеціальні методичні прийоми контролю забезпечують суцільне спостереження, документальне дослідження процесів формування витрат операційної діяльності, виявлення, оцінку та усунення відхилень від стандартів контролю, запобігання кризовим ситуаціям і банкрутству підприємства.

Методичні прийоми узагальнення і реалізація результатів контролю витрат операційної діяльності спрямовані на розробку, обґрунтування та впровадження

заходів щодо розвитку підприємства, своєчасного усунення небажаних відхилень від стандартів обліку і запобігання кризовим ситуаціям.

Таким чином, можна зробити висновок, що система контролю витрат операційної діяльності включає в себе сукупність умов організаційного та методичного характеру, що сприяють досягненню основної мети – забезпечення системи управління інформацією, необхідною для прийняття економічно обґрунтованих рішень у сфері управління витратами операційної діяльності. Водночас, слід зазначити, що будь-який суб'єкт підприємництва, для збереження своїх позицій на ринку, має постійно удосконалювати свою діяльність, а значить – і систему управління нею.

Методичні прийоми контролю витрат операційної діяльності на досліджуваному підприємстві забезпечують комплексне і взаємозалежне дослідження операцій і процесів операційної діяльності підприємства з погляду їх законності, вірогідності, доцільності і обґрунтованості.

Спочатку проводять контроль витрат виробництва рекламної продукції. Перш ніж розпочати перевірку обґрунтованості формування і правильності обліку витрат виробництва необхідно оцінити слабкі і сильні сторони внутрішнього контролю процесу виробництва і витрат. Перевіряючи витрати, слід документально підтвердити правильність розрахунку собівартості продукції і послуг, оскільки це один з найважливіших синтетичних показників, що дає змогу оцінити ефективність використання в процесі виробництва послуг матеріальних і трудових витрат, рентабельність, прибутковість і фінансову стійкість підприємства ТОВ «ВІДІ ЛАБ».

До початку проведення перевірки необхідно вивчити організаційні і технологічні особливості підприємства, визначити характер, спеціалізацію, масштаби і структуру кожного виду виробничої діяльності ТОВ «ВІДІ ЛАБ».

Досліджуючи правильність включення того чи іншого елемента витрат до складу витрат виробництва і розрахунку собівартості продукції і послуг, необхідно перевірити обґрунтованість розмежування джерел відшкодування різних витрат (за рахунок виробничої собівартості, прибутку, фондів або



резервів), достовірність звітних показників собівартості послуг, правильність розподілу витрат між незавершеним виробництвом і наданими послугами, що дає можливість виявити внутрішньогосподарські резерви зниження собівартості рекламних послуг.

Джерелами даних для перевірки є первинна документація і бухгалтерські записи за рахунками обліку витрат виробництва (рахунки 23 «Виробництво», 91 «Загальновиробничі витрати», 84 «Інші витрати операційної діяльності»), регістри бухгалтерського обліку і відповідні дані про витрати виробництва ТОВ «ВІДІ ЛАБ», розробні таблиці (з розподілу заробітної плати, відрахувань на соціальні потреби, послуг допоміжних виробництв, розрахунку амортизації основних засобів, зносу малоцінних швидкозношуваних предметів), відомості розподілу загальновиробничих витрат, відомість зведеного обліку витрат на виробництво.

Особлива увага звертається на правильність віднесення витрат на собівартість та групування їх за елементами - матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні потреби, амортизація основних засобів, інші витрати. Обґрунтованість складу матеріальних витрат на виробничі потреби і включення їх до собівартості послуг перевіряється через зіставлення даних про відпуск матеріалів у виробництво з даними про надходження їх у виробництво, а також за допомогою аналізу записів за кредитом рахунку «Виробничі запаси» і дебетом відповідних рахунків.

Переходячи безпосередньо до перевірки правильності обліку витрат на виробництво, перевіряючий повинен особливу увагу звернути на такі процедури:

- чи дотримується принцип постійності в обліку витрат (тобто незмінюваність вибраного з початку року методу обліку витрат на виробництво і методу калькулювання собівартості, способи розподілу непрямих витрат);
- чи відповідає обрана методика обліку витрат галузевим і техніко-економічним особливостям організації;
- наскільки правильно розмежовуються виробничі витрати за звітними періодами;

- чи дотримуються обраної методики і точності оцінки матеріальних ресурсів, що списуються на витрати виробництва;
- наскільки обґрунтовано списуються відхилення від облікових цін за матеріалами;
- чи правильно нараховується знос основних засобів, нематеріальних активів і малоцінних швидкозношуваних предметів;
- наскільки обґрунтовані суми витрат, пов'язані з організацією та управлінням виробництвом, і способи їх розподілу на об'єкти обліку і калькуляції;
- яка обґрунтованість списання витрат обігу на собівартість реалізованих продукції та послуг;
- чи правильно віднесені на витрати виробництва фактичні суми витрат на ремонт основних засобів, відрядження, оплату інформаційних та консультаційних послуг, а також представницьких витрат тощо.

Перевірка витрат на виробництво є одним з найбільш трудомістких процесів в системі контролю витрат операційної діяльності, який вимагає великої зосередженості, знань нормативних та інструктивних матеріалів з їх подальшими змінами, а також особливостей правильного розрахування витрат виробництва ТОВ «ВІДІ ЛАБ».

Перевіряючи склад витрат виробництва ТОВ «ВІДІ ЛАБ», необхідно було встановити, який спосіб формування собівартості продукції і послуг використовувався на підприємстві. Практика перевірок показує, що є факти, коли до витрат певного звітного періоду включають витрати, здійснені в інші звітні періоди. В ТОВ «ВІДІ ЛАБ» таких фактів не виявлено. Увага при перевірці також була зосереджена на достовірності величини амортизаційних відрахувань за основними засобами і нематеріальними активами. Зокрема, було перевірено, чи немає нарахувань зносу основних засобів понад нормативний строк їх експлуатації, в ТОВ «ВІДІ ЛАБ» таких фактів не виявлено. Перевірці підлягали також питання обґрунтованості віднесення на витрати виробництва підприємства окремих податків, зборів, відрахувань, платежів. В ТОВ «ВІДІ ЛАБ» всі перелічені складові витрат віднесені на витрати виробництва правильно.

Далі проводилася перевірка адміністративних витрат ТОВ «ВІДІ ЛАБ». Перш ніж розпочати перевірку обґрунтованості формування і правильності обліку адміністративних витрат необхідно оцінити слабкі і сильні сторони внутрішнього контролю адміністративних витрат.

Перевірку адміністративних витрат на ТОВ «ВІДІ ЛАБ» проводили поетапно у наступній послідовності (рис. 3.2):

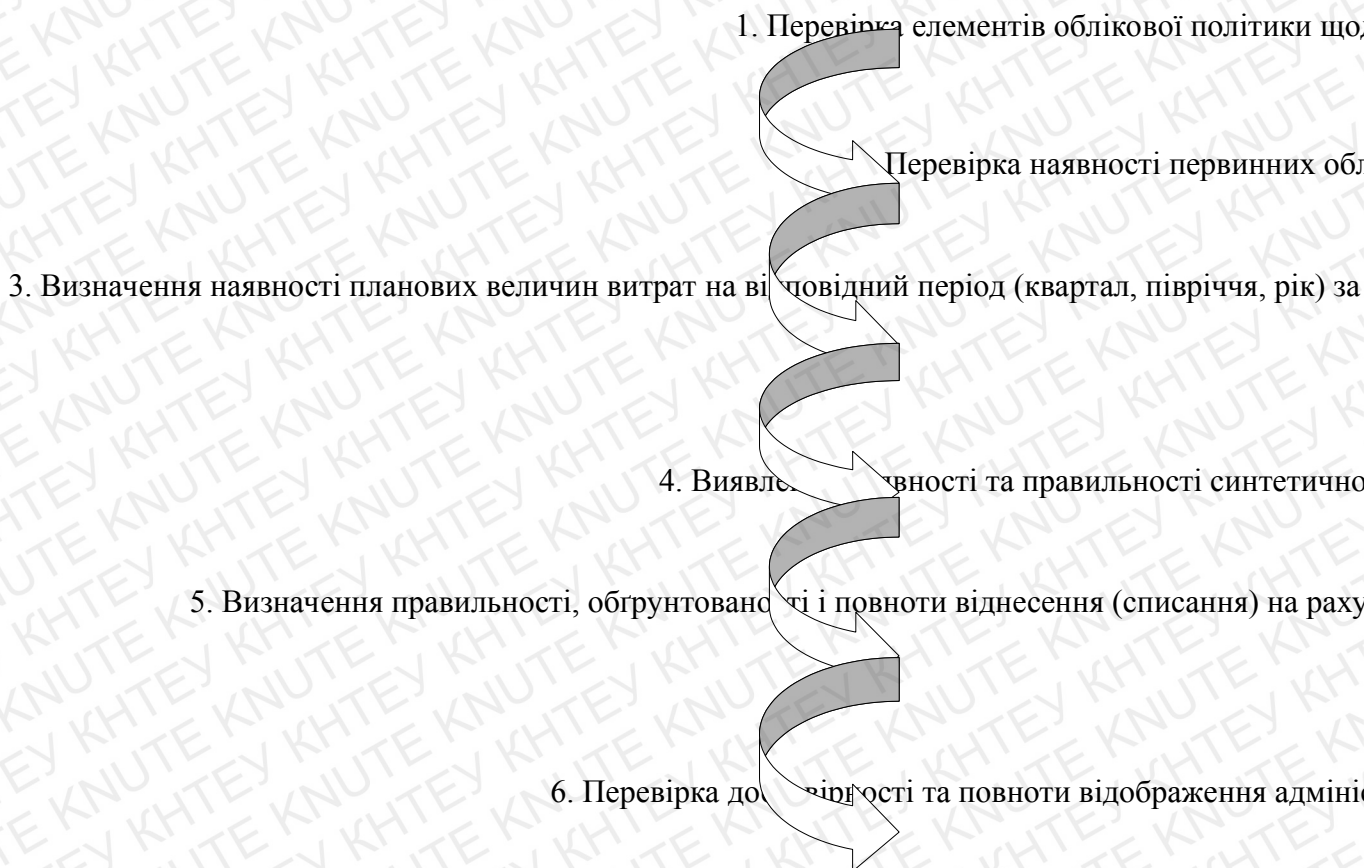


Рис. 3.2. Послідовність проведення перевірки адміністративних витрат на ТОВ «ВІДІ ЛАБ»

При проведенні внутрішнього контролю адміністративних витрат були використанні наступні процедури:

1. Загальні процедури:

1) отримання в ході усної бесіди з персоналом клієнта відомостей про організацію обліку адміністративних витрат на підприємстві: методи обліку адміністративних витрат; рахунки бухгалтерського обліку і порядок віднесення на них адміністративних витрат; порядок обліку і списання адміністративних витрат;

облікові реєстри з відображення адміністративних витрат; розподіл обов'язків між співробітниками бухгалтерії, що «ведуть» витратні рахунки; процедури контролю в циклі адміністративних витрат; основні статті адміністративних витрат (тобто мають найбільшу питому вагу в загальному об'ємі витрат);

2) отримання облікових реєстрів, які містять записи за кожною господарській операції; перевірка правильності визначення підсумків і перенесення даних в Головну книгу;

3) вибірка адміністративних витрат, понесених в періоді, з включенням в неї великих сум, виражених в гривнях і валюті, незвичайних операцій і деякої частини дрібних сум. Виконання дій, приведених нижче, стосовно операцій, що увійшли до вибірки;

4) порівняння вказаних в обліковому реєстрі сум і місяця, до якого вони відносяться, з первинними документами - рахунками, договорами, банківськими виписками, товарно-транспортними накладними та ін. Перевірка наявності у документах всіх необхідних реквізитів;

5) перевірка віднесення адміністративних витрат до того періоду, в якому вони реально понесені (тобто до періоду, до якого відноситься пов'язана з ними діяльність), шляхом порівняння даних первинних документів з бухгалтерськими записами;

6) перевірка віднесення адміністративних витрат на відповідні рахунки;

7) перевірка санкціонування всіх адміністративних витрат шляхом ознайомлення з внутрішніми документами організації, регламентуючими політику організації за твердженням витрат;

8) вивчення результатів перерахованих процедур на предмет відповідності ведення обліку клієнтом встановленим методикам.

2. Детальні тести зі складу адміністративних витрат:

1) перевірка відповідності адміністративних витрат конкретному виду діяльності;

2) перевірка акуратності запису (наявність випадкових арифметичних і інших помилок);

- 3) перевірка незвичайних операцій, проводок з нестандартною кореспонденцією рахунків;
- 4) перевірка документального обґрунтування адміністративних витрат та правильної оцінки й відображення у звітності адміністративних витрат;
- 6) перевірка правильності і обґрунтованості включення до адміністративних витрат;
- 7) перевірка правильності визначення та обліку адміністративних витрат;
- 8) перевірка порядку визначення та списання адміністративних витрат.

Перевірка показала правильність розподілу адміністративних витрат відповідно до класифікаційних ознак П(С)БО 16 «Витрати».

По дебету рахунку 92 «Адміністративні витрати» перевіряли витрати на утримання адміністративно-управлінського персоналу, їх службові відрядження, утримання основних засобів та інших матеріальних необоротних активів загальногосподарського призначення (оренда, амортизація, комунальні послуги, охорона, юридичні, аудиторські послуги, поштово-телеграфні та канцелярські витрати). Також було перевірено суми обов'язкових платежів та зіставлено їх із документами, які обґрунтовують достовірність їх здійснення.

Для отримання не лише узагальненої, а й конкретнішої і точнішої інформації, яка б дала змогу ефективніше управляти адміністративними витратами за структурними підрозділами підприємства, перевіряючи усі виробничо-господарські підрозділи підприємства групували за центрами виникнення адміністративних витрат і центрами відповідальності за здійсненням адміністративних витрат. За таких умов на кожному рівні управління забезпечується мотивована відповідальність працівників за здійснені витрати.

Контроль за адміністративними витратами здійснювався за чотирма групами цих витрат:

- 1) адміністративно-господарські витрати;
- 2) витрати на забезпечення умов роботи працівників;
- 3) інші нормовані накладні витрати;

4) витрати, що не враховані в нормах накладних витрат, але відносяться до накладних витрат.

Предметом контролю витрат на збут були: правильність здійснення витрат на збут і відображення їх в повному об'ємі відповідно до облікової політики; правильність визначення суми витрат на збут та їх списання на фінансові результати.

Перевірка підтвердила правильність формування бухгалтерських записів, коректність віднесення витрат на збут на рахунки бухгалтерського обліку. При цьому було з'ясовано, як ведеться облік витрат на збут на підприємстві.

Метою аналізу відхилень проведених підприємством витрат на збут з'ясуванню підлягають наступні питання:

- чи фактичні витрати на збут перевищують планові, тому що це свідчить про те, що керівник підприємства не вжив заходів щодо економії витрат. Насамперед, з'ясовували причини й чинники, що вплинули на перевищення витрат, адже це можуть бути чинники, які не залежать від діяльності установи: підвищення мінімального розміру заробітної плати; підвищення цін і тарифів тощо;

- якщо фактичні витрати на збут менші за планові, то це може свідчити про економне й раціональне використання коштів. Одночасно таке відхилення може свідчити про планування зайвих витрат, невиконання плану розвитку чи утримання штатів, заниження видатків на оплату праці, соціальне забезпечення колективу, що негативно впливає на діяльність підприємства; у складі фактичних витрат на збут можуть бути не першочергові трати, а протиправні, тому ревизор має доцільно проаналізувати зміни в розрахунках за звітний період та обґрунтованість накопичення матеріальних запасів;

Підприємству потрібно вживати заходів запобігання повторенням таких порушень. Для цього контролерами здійснено виконання низки процедур, які разом утворюють механізм усунення наслідків фінансових порушень.

Для належного з'ясування суті господарських операцій з витрат відділу збуту, які мають ознаки порушень, перевіряючими виконано такі дії:

а) організували інвентаризацію, зустрічну перевірку, контрольні обміри, обстеження для з'ясування загальних обсягів виконаних робіт, послуг, закуплених товарно-матеріальних цінностей, які впродовж ревізійного періоду фінансувалися за рахунок бюджетних коштів; визначити вартість виконаних робіт, наданих послуг, придбаних товарів, на які підприємство могло законно списати бюджетні кошти; порівняли уточнену вартість виконаних робіт, наданих послуг, придбаних товарів, обсяги яких фінансувалися за рахунок бюджетних коштів, з фактично списаною на витрати на збут за цей період сумою бюджетних коштів;

б) організувати перевірку виявлення завищення норм списання матеріальних цінностей і виведення її результатів;

в) перевірили наявність і достовірність нормативних документів, які регламентують нарахування та виплату зарплати, соціальні виплати; перевірили наявність та відповідність тарифікаційних списків, штатного розпису, наказів, угод, розцінок тощо; провели порівняльний аналіз фактично застосованих для нарахування норм (ставки, оклади, розцінки, доплати тощо) з наказами керівника і фінансово-правовими нормами; провели документально-нормативну перевірку достовірності відрядної оплати праці за фактично відпрацьований робочий час або за обсяги виконаної роботи на підставі первинних документів (табелів про відпрацьований робочий час, нарядів, актів виконаних робіт); порівняли список працівників за даними платіжно-розрахункових документів із наявними в установі трудовими книжками та наказами про прийняття на роботу, за наявності розбіжностей опитати працівників цих підрозділів щодо "мертвих душ"; уточнили порядок преміювання та перевірили наявність фактів преміювання працівників у період їх тимчасової відсутності через відпустки, хвороби чи перебування на екзаменаційних сесіях у навчальних закладах, за умови накладення дисциплінарних стягнень; перевірили своєчасність скасування надбавок, доплат у разі погіршення показників роботи, зміни умов праці, відсутності економії фонду заробітної плати; перевірили правильність утримання прибуткового податку, уточнюючи повноту внесення до місячного заробітку премій, матеріальної допомоги, в тому числі виданих матеріальними цінностями;

звірили дати фактичної сплати обов'язкових податків і платежів із встановленими законодавством термінами.

Перевіряючи витрати іншої операційної діяльності, необхідно проаналізувати їх структуру, звернути увагу на статті, які займають найбільшу частку в загальній сумі витрат іншої операційної діяльності.

Так контроль за правильністю віднесення до складу інших витрат операційної діяльності недостачі та втрат від псування цінностей полягає у перевірці актів інвентаризації, де були виявлені нестачі чи встановлені випадки втрати цінностей у процесі їх заготівлі, переробки, зберігання і реалізації.

Основою для перевірки правомірності визнаних економічних санкцій за невиконанням підприємством законодавства та умов договорів є наявність: договорів із контрагентами, не виконані підприємством; претензійних актів і бухгалтерських довідок; виписок банку на сплату штрафних санкцій за виявлені фіскальними органами влади порушення.

Контроль за витратами, пов'язаними із матеріальним заохоченням працівників, полягає в перевірці первинних облікових документів, які засвідчують факти надання одноразової матеріальної допомоги працівникам (заява від працівника, наказ (розпорядження) керівника підприємства, платіжна відомість на виплату грошей) та наявність підстави для її надання (у зв'язку з одруженням, при народженні дитини, на лікування тощо).

Для того щоб обґрунтовано оцінити стан обліку витрат операційної діяльності ТОВ «ВІДІ ЛАБ», доцільно зафіксувати всі виявлені порушення в спеціально розробленій відомості. Під час контролю вивчено докази, які підтверджують оцінку загального уявлення про облік цих витрат. Виявлено, що на підприємстві правдиво і неупереджено відображає стан справ щодо витрат операційної діяльності підприємства. За результати контролю обліку витрат операційної діяльності в ТОВ «ВІДІ ЛАБ», не було виявлено помилок та порушень.

Сучасні зміни в економічному житті України вимагають необхідність удосконалення організації і методики контролю витрат операційної діяльності.



Удосконалення контролю витрат операційної діяльності полягає у здійсненні організаційного і методологічного взаємозв'язку обліку і внутрішнього контролю; посилення оперативності виявлення, узагальнення і групування витрат і допущених відхилень в розрізі центрів відповідальності та за місцями виникнення витрат; організація планування та здійснення контролю на етапах постачання та реалізації; організація контролю в першу чергу на рівні стратегічного планування, де контроль дає значний ефект у підвищенні ефективності діяльності підприємства ТОВ «ВІДІ ЛАБ».

Пропонуємо на підприємстві рекламного бізнесу ТОВ «ВІДІ ЛАБ» впровадити ефективну методику автоматизації контролю за процесами формування витрат операційної діяльності з надання рекламних послуг з визначенням критеріїв вибору автоматизованої системи з можливих варіантів автономної або інтегрованої моделі взаємозв'язку з обліковим модулем. За особливої складності автоматизованої облікової системи та реалізації в ній основних функцій попереднього й оперативного контролю оптимальним обґрунтовано вибір автономної моделі, оскільки трудомісткість створення інтегрованої моделі буде значною та вимагатиме трансформації облікового модуля. Якщо ж запровадити прогресивну автоматизовану облікову програмну оболонку, релевантним варіантом визнано поєднання реалізації облікових і контрольних функцій в інтегрованому програмному комплексі із забезпеченням виконання операцій попереднього, поточного та наступного контролю, що забезпечить вирішення комплексу актуальних проблем з контролю витрат операційної діяльності ТОВ «ВІДІ ЛАБ».

### **3.2. Організаційно-інформаційна модель аналізу витрат операційної діяльності підприємства**

Для пошуку можливостей та шляхів забезпечення виконання стратегічних цілей підприємств рекламного бізнесу необхідно проводити аналіз витрат операційної діяльності шляхом розгляду їх як системи, яка складається із упорядкованої множини елементів операційних витрат, вивчення їх

взаємозв'язків, взаємозалежностей та взаємообумовленості, дослідження системи факторів зміни показників даних витрат.

Завданнями аналізу витрат операційної діяльності підприємства є: аналіз динаміки, складу та рівня операційних витрат підприємства; визначення впливу різних факторів на рівень витрат операційної діяльності підприємства; розробка заходів щодо підвищення ефективності витрат операційної діяльності підприємства [62].

Виконання вище зазначених завдань досягається шляхом проведення таких досліджень: горизонтального аналізу, який базується на порівнянні звітних даних поточного періоду з попереднім; вертикального аналізу, що визначає структуру витрат і зміни в ній; факторного аналізу, що дає можливість виявити вплив окремих факторів на формування витрат операційної діяльності.

Аналіз операційних витрат передбачає не лише органічне поєднання аналітичного розчленування проблеми на частини та дослідження частин і відношень між цими частинами, а й вимагає розгляду цілей та завдань, загальних для усіх частин, потім відповідно до одержаних результатів – здійснення синтезу загального рішення із частковими рішеннями [73].

Основними рисами аналізу операційних витрат є:

- можливість ухвалення оптимального рішення з багатьох можливих альтернатив шляхом використання математичного інструментарію;
- кожна альтернатива оцінюється з позиції тривалої перспективи;
- аналіз операційних витрат розглядається як методологія поглибленого з'ясування і впорядкування проблеми управління системою виробничих витрат на всіх етапах їх формування та руху;
- у витрат виробництва рекламної продукції наголос робиться на розробленні нових принципів наукового мислення, що враховують взаємозв'язок цілого та суперечливі тенденції. Конкретніше – систематично на всіх етапах руху операційних витрат здійснюється зіставлення альтернатив, якщо можливо – в кількісній формі, на основі логічної послідовності кроків;

– загострюється інтуїція фахівців передусім для вирішення стратегічних проблем управління системою операційних витрат підприємства.

Аналіз операційних витрат дозволяє правильно вибрати методи розв'язання поставленої проблеми та досягнення мети системою управління витратами виробництва. Оскільки мета системи формулюється, як правило, в загальних термінах, її необхідно конкретизувати і довести через послідовні рівні до конкретних критеріїв і показників.

Використання економічного аналізу виявляється через ряд конкретних методик аналітичного дослідження. Це можуть бути методики дослідження окремих сторін господарської діяльності або методики комплексного аналізу. Треба відзначити, що кожному виду аналізу відповідає своя методика [53].

Аналіз витрат операційної діяльності дозволяє відслідкувати тенденції їх розвитку, дати комплексну оцінку ефективності господарської діяльності і є зв'язуючим елементом між розробкою управлінських рішень та безпосередньо діяльністю підприємства. Будь-яка цілеспрямована діяльність вимагає обмежень або конкретизації. Це означає, що необхідно вибрати предмет та визначити об'єкти, вивчення яких приведе до досягнення мети, а щоб вирішити поставлені завдання необхідно вибрати методи і способи їх рішення [54].

Одним із способів формалізації економічного аналізу є розробка його організаційно-інформаційної моделі, яка об'єднує дві сторони економічного аналізу, а саме організаційну та інформаційну. Організаційні питання, які вирішуються на рівні розробки моделі аналізу, торкаються об'єктів, суб'єктів та методів аналізу. Інформаційна сторона моделі визначає створення інформаційної бази аналізу, а саме вибір джерел інформації, інформаційного забезпечення та розробка системи показників. Одним з найважливіших принципів створення інформаційної бази є забезпечення повноти інформації про досліджуваний об'єкт.

Отже, організаційно-інформаційна модель являє собою характеристику об'єктів, показників, інформаційної бази, методичних прийомів аналізу та узагальнення результатів.

Розглянемо організаційно-інформаційну модель аналізу витрат операційної діяльності ТОВ «ВІДІ ЛАБ».

Об'єктами аналізу витрат операційної діяльності є всі операційні витрати підприємства в цілому. До об'єктів належать також фактори, що впливають на них.

Поряд з об'єктами аналізу визначаються суб'єкти, які здійснюють процедури аналізу, зокрема, з боку економічної і бухгалтерської служб та керівництва.



Рис. 3.3. Об'єкти і суб'єкти аналізу витрат операційної діяльності ТОВ «ВІДІ ЛАБ»

Джерело: складено автором на основі [53, 62, 73].

При побудові системи показників, що характеризують ефективність управління витратами операційної діяльності підприємства, слід керуватися наступними положеннями:

- склад, динаміка, стан управління витратами операційної діяльності впливають на загальну ефективність поточної господарсько-фінансової діяльності підприємства;
- витрати операційної діяльності є мірилом економічності господарювання й відображають, з одного боку, сукупність затрат живої й уречевленої праці на

здійснення поточної діяльності, а з іншого, – спожиту частину матеріальних, нематеріальних, трудових і фінансових ресурсів.

Підтримуємо думку [53, 54, 62, 73], що вибір показників оцінки ефективності управління витратами операційної діяльності має враховувати галузеву специфіку підприємств рекламного бізнесу, базуватися на існуючих методичних положеннях про порядок визначення необхідних показників витрат, вимогах обмеження та достатності вичерпної і достовірної інформації для оцінки витрат операційної діяльності, відповідності виокремленим напрямам (критеріям) оцінювання ефективності. Оцінка ефективності управління витратами операційної діяльності має охоплювати не лише показники, які характеризують економічність та результативність операційних витрат здійснених підприємством протягом звітного періоду, а й показники, які відображають їх оптимальність і цінність.

Крім того, оцінку ефективності управління витратами операційної діяльності пропонуємо проводити як у цілому по підприємству, так і за напрямками використання окремих видів ресурсів (трудових і матеріальних ресурсів, основних засобів) [62].

Для оцінки ефективності управління витратами операційної діяльності за критерієм оптимальності пропонуємо використовувати коефіцієнт операційного левериджу, показники ефекту операційного левериджу та ступеня дотримання кошторису витрат, коефіцієнт реагування витрат операційної діяльності [28].

Коефіцієнт операційного левериджу є співвідношенням суми постійних і змінних витрат (Формула 3.1).

$$(3.1) \quad K_{ol} = \frac{B_n}{B_z}$$

де  $K_{ol}$  – коефіцієнт операційного левериджу;

$B_n$  – постійні витрати;

$B_z$  – змінні витрати;

Чим вище значення коефіцієнта операційного левериджу на підприємстві, тим у більшій мірі воно спроможне прискорювати темпи приросту прибутку по

відношенню до темпів приросту обсягу реалізації. Показник ефекту операційного левериджу дозволяє визначити як зміниться прибуток підприємства при зміні обсягу реалізації на 1 % і є основою для вибору стратегії підприємства щодо управління витратами і прибутком (Формула 3.2).

$$(3.2) \quad E_{ол} = \frac{\Delta П}{\Delta ВР}$$

Де  $E_{ол}$  – ефект операційного левериджа, що досягається при конкретному значенні його коефіцієнта на підприємстві;

П- темп приросту валового операційного прибутку, %;

ВР - темп приросту обсягу реалізації продукції, %.

Коефіцієнт реагування витрат операційної діяльності пропонується визначати як співвідношення темпів приросту витрат операційної діяльності та обсягу реалізації. Значення коефіцієнту свідчить про зміну витрат операційної діяльності підприємства при зміні обсягу реалізації на 1%. Використання цього показника дозволяє оцінити ефективність управлінських дій керівництва не лише щодо формування структури витрат та впливу на суму операційного прибутку підприємства, але й вибору цінової політики, використовуваних технологій і т.п. Позитивно оцінюється зменшення коефіцієнту реагування витрат операційної діяльності в динаміці за умови що його значення не перевищує одиниці [73].

Найвагомим з показників результативності витрат операційної діяльності є їх рентабельність. Рентабельність витрат операційної діяльності визначається співвідношенням прибутку і витрат операційної діяльності, і, як правило, вимірюється у відсотках. Значення показника рентабельності витрат операційної діяльності відображає розмір прибутку, що припадає на 1 грн. витрат операційної діяльності підприємства.

Головним джерелом для аналізу витрат операційної діяльності є облікова інформація. Вона є найбільш деталізованою та більшою за обсягом. В обліковій інформації міститься велика кількість важливих та необхідних для аналізу витрат

операційної діяльності даних, зокрема: повне відображення усіх господарських операцій, їх документальне оформлення та узагальнення у грошових вимірниках.

Велика увага приділяється методам обробки економічної інформації в процесі аналізу витрат операційної діяльності.

Для загального аналізу витрат операційної діяльності в ТОВ «ВІДІ ЛАБ» можна застосовувати широкий спектр прийомів і методів економічного аналізу.

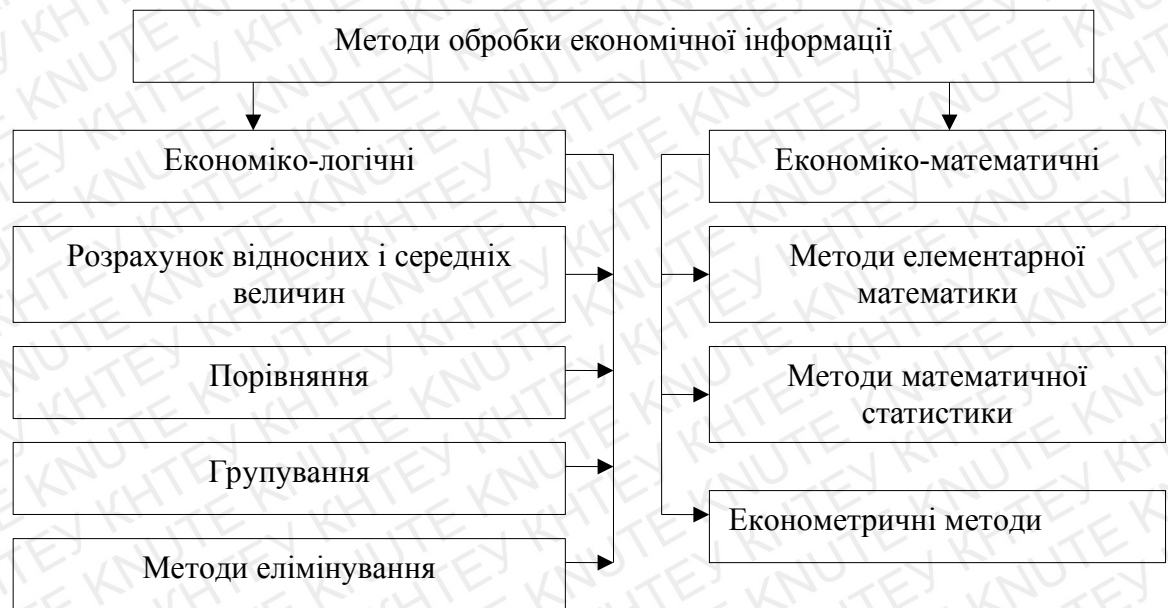


Рис. 3.4. Методи аналізу витрат операційної діяльності ТОВ «ВІДІ ЛАБ»

Джерело: складено автором на основі [53]

Відносні і середні величини широко застосовуються в процесі аналізу. За допомогою середніх величин (групових і загальних), обчислених на основі масових даних про якісно однорідні явища, можна визначити загальні тенденції і закономірності в розвитку економічних процесів. Порівняння - найбільш ранній поширений засіб аналізу. Починається воно зі співвідношення явищ, тобто із синтетичного акта, за допомогою якого аналізуються порівнювані явища, виділяється в них спільне і різне. Існує декілька форм порівняння: порівняння з планом, порівняння з минулим, порівняння з кращим, порівняння із середніми даними [69, с. 39].

Групування - невід'ємна частина майже будь-якого економічного дослідження. Вона дозволяє вивчити ті або інші економічні явища в їхньому

взаємозв'язку і взаємозалежності, виявити вплив найбільш суттєвих факторів, виявити ті або інші закономірності і тенденції, властиві цим явищам і процесам. Групування припускає певну класифікацію явищ і процесів, а також причин і факторів, що їх обумовлюють.

Індексний метод ґрунтується на відносних показниках, що виражають відношення рівня даного явища до його рівня в минулий час або до рівня аналогічного явища, прийнятому в якості бази. Всякий індекс обчислюється зіставленням звітної величини з базисною. Індокси, що визначають співвідношення безпосередньо порівнюваних величин, називаються індивідуальними, а ті що характеризують співвідношення складних явищ - груповими, або тотальними. Індексним методом можна виявити вплив на досліджуваний сукупний показник різноманітних факторів. Статистика визначає декілька форм індоксів, що використовуються в аналітичній роботі.

Метод ланцюгових підстановок використовується для обчислення впливу окремих факторів на відповідний сукупний показник. Ланцюгова підстановка широко застосовується при аналізі показників окремих підприємств і об'єднань. Даний засіб аналізу використовується лише тоді, коли залежність між досліджуваними явищами має функціональний характер, коли вона рекомендується у виді прямої або обернено пропорційної залежності. У цих випадках аналізований сукупний показник як функція декількох перемінних повинна бути зображена у виді алгебраїчної суми, добутку або частки від ділення одних показників на інші [69, с. 56].

Метод ланцюгових підстановок передбачає послідовну заміну планової величини одного з алгебраїчних складових, одного зі співмножників і т.д. фактичною його величиною, всі інші показники при цьому вважаються незмінними. Отже, кожна підстановка пов'язана з окремим розрахунком: чим більше показників у розрахунковій формулі, тим більше і розрахунків. Балансовий метод широко використовується в економічній праці – в бухгалтерському обліку, статистиці, плануванні. Застосовується він і при аналізі господарської діяльності підприємств.



Методичні прийоми узагальнення аналізу витрат операційної діяльності показані на рис. 3.5.

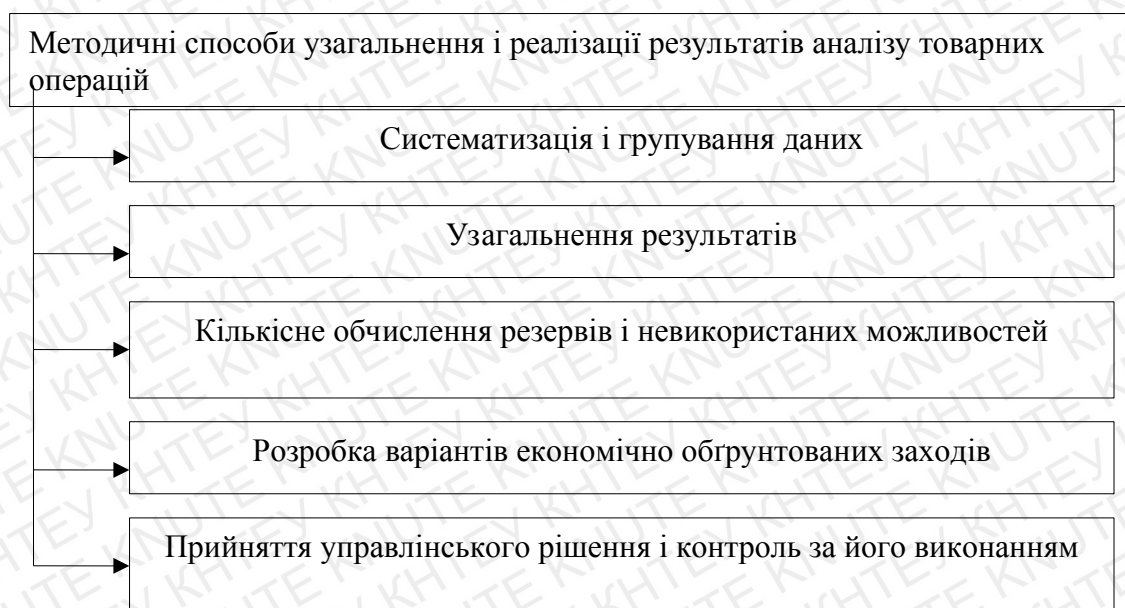


Рис. 3.5. Методичні прийоми і аналізу витрат операційної діяльності ТОВ «ВІДІ ЛАБ»

Джерело: складено автором на основі [53]

У ролі важливого елементу методики аналізу виступають технічні прийоми та способи аналізу витрат операційної діяльності підприємства.

Ці способи використовуються на різних етапах дослідження для:

- первинної обробки зібраної інформації (перевірки, групування, систематизації);
- вивчення стану і закономірностей розвитку досліджуваних об'єктів;
- визначення впливу факторів на результати діяльності підприємств;
- підрахунку невикористаних і перспективних резервів підвищення ефективності діяльності;
- узагальнення результатів аналізу та обґрунтування планів економічного розвитку, управлінських рішень, різноманітних заходів.

Аналізуючи сучасну систему витрат операційної діяльності на підприємстві, потрібно виявляти негативні наслідки і вживати конкретних заходів для їх

усунення. Запропонована організаційно-інформаційна модель аналізу витрат операційної діяльності ТОВ «ВІДІ ЛАБ» поєднує основні складові аналітичного процесу:

1. Перший етап полягає в загальному знайомстві з проблемою та складанні плану роботи із зазначенням строків її виконання, а також необхідними джерелами інформації.

2. На другому етапі відбувається визначення термінів і понять, які використовуються в роботі і вживатимуться у підготовлених документах.

3. Після завершення підготовчої стадії починається третій етап практичної діяльності — збір необхідних фактів, що передбачає використання різних джерел інформації.

4. Четвертий етап підготовки інформаційно-аналітичних документів полягає у тлумаченні фактів (у широкому розумінні цього поняття, тобто включаючи й їхню оцінку) з метою отримання від їх "переробки" максимуму корисної інформації.

5. На п'ятому етапі на підставі тлумачення фактів будується робоча гіпотеза, що являє собою, по суті, ключовий етап усього інформаційно-аналітичного процесу. Побудова гіпотези на підставі тлумачення фактів дає змогу зрозуміти суть проблеми, що аналізується та глибше проаналізувати причинно-наслідкові зв'язки відповідних явищ і процесів, а також підготувати необхідну основу для прогнозу розвитку досліджуваного об'єкта.

6. На шостому етапі роботи здійснюється перевірка однієї чи кількох висунутих гіпотез. Робляться висновки, які виступають засобом перевірки (підтвердження або спростування) гіпотез.

7. Суть сьомого етапу полягає у викладі напрацьованого матеріалу.

Ще один важливий момент – будь-яка інформація, необхідна для ухвалення управлінських рішень, повинна бути підготовлена протягом певного часу. Організаційні питання, які вирішуються на рівні моделювання аналізу витрат операційної діяльності, стосуються обґрунтування мети і систематизації завдань, визначення об'єктів і суб'єктів дослідження, формування методичного

забезпечення. Інформаційна компонента включає характеристику джерел утворення економічної інформації, доведення доцільності інтеграції інформаційних потоків, побудову системи показників, які визначають параметри об'єктів та алгоритмів перетворення вхідних даних у інформацію, на основі якої приймаються управлінські рішення щодо формування витрат операційної діяльності підприємства.

Методичні прийоми узагальнення і реалізація результатів аналізу витрати операційної діяльності підприємства спрямовані на розробку, обґрунтування та впровадження заходів щодо розвитку підприємства на основі максимального використання виявлених в процесі аналізу резервів зменшення витрат, своєчасного усунення небажаних відхилень від стандартів контролю і запобігання кризовим ситуаціям. Отже, аналізуючи сучасну систему витрат операційної діяльності ТОВ «ВІДІ ЛАБ» потрібно виявляти негативні наслідки і вживати конкретних заходів для їх усунення.

Таким чином, аналіз витрат операційної діяльності підприємства ТОВ «ВІДІ ЛАБ» має сприяти отриманню суб'єктом управління необхідної інформації щодо витрат операційної діяльності підприємства з метою оцінки доцільності, правомірності та ефективності здійснення відповідних фінансово-господарських операцій, виходячи з характеру економічних ситуацій, що обумовлюють необхідність прийняття тих чи інших управлінських рішень. Формування методики аналізу витрат операційної діяльності підприємства вимагає конкретизації місця і ролі окремих складових аналітичного процесу відповідно до причин здійснення господарської операції.

### **3.3. Методика і організація аналізу витрат операційної діяльності підприємства**

В нестабільних економічних умовах витрати операційної діяльності є важливим мірилом ефективності господарської діяльності підприємства ТОВ «ВІДІ ЛАБ», оскільки їх величина, структура та динаміка визначають перспективи функціонування суб'єктів господарювання.

Проведемо аналіз складу витрат операційної діяльності ТОВ «ВІДІ ЛАБ» за 2013-2017 рр. (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

**Показники складу витрат операційної діяльності  
ТОВ «ВІДІ ЛАБ» за 2013-2017 рр., тис. грн.**

Показники	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Відхилення, (+,-)		Відхилення, %	
						2017/ 2015	2017/ 2016	2017/ 2015	2017/ 2016
Собівартість реалізації продукції та послуг	1236,8	944,5	943,4	927,1	512,4	-431	-414,7	-45,69	-44,73
Інші операційні витрати	388,9	828,5	1234,2	846,2	546,3	-687,9	-299,9	-55,74	-35,44
Разом витрати операційної діяльності	1625,7	1773	2177,6	1773,3	1058,7	-1118,9	-714,6	-51,38	-40,30

Джерело: складено автором за дод. Е, Ж, З, И, К

Як видно з табл.3.1, витрати операційної діяльності ТОВ «ВІДІ ЛАБ» в 2017 році зменшились проти 2016 року на 714,6 тис. грн. (40,30%).

Динаміка витрат операційної діяльності ТОВ «ВІДІ ЛАБ» за 2013-2017 рр. наведена на рис.3.6.

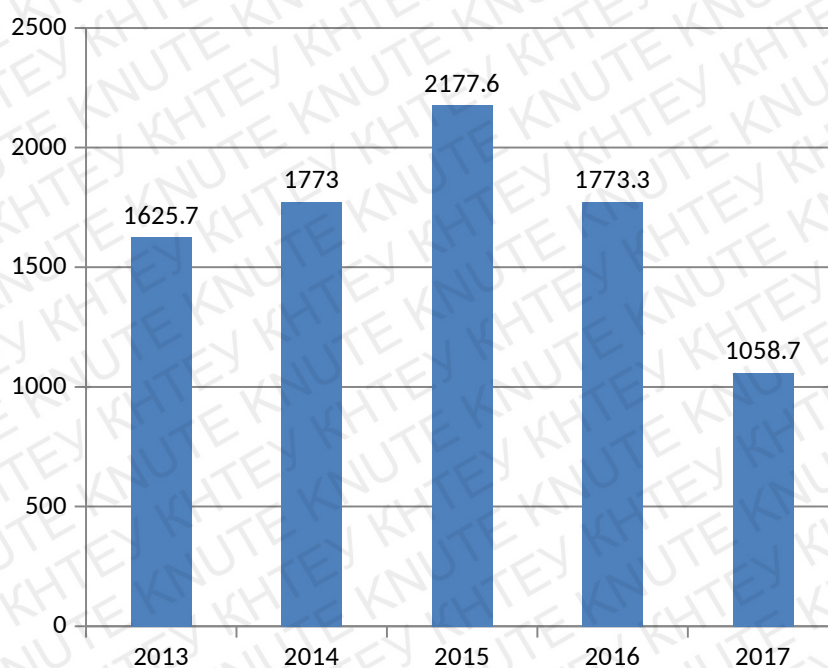


Рис. 3.6 Динаміка витрат операційної діяльності  
ТОВ «ВІДІ ЛАБ» за 2013-2017 рр., тис. грн.

Структура витрат операційної діяльності ТОВ «ВІДІ ЛАБ» за 2013-2017рр. наведена в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

**Показники структури витрат операційної діяльності ТОВ «ВІДІ ЛАБ» за 2013-2017 рр., %**

Показники	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Відхилення, (+,-)	
						2017/2015	2017/2016
Собівартість реалізації продукції та послуг	76,08	53,27	43,32	52,28	48,40	5,08	-3,88
Інші операційні витрати	23,92	46,73	56,68	47,72	51,60	-5,08	3,88
Разом витрати операційної діяльності	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00

Джерело: складено автором за дод. Е, Ж, З, И, К

Як видно табл. 3.2, в витратах операційної діяльності ТОВ «ВІДІ ЛАБ» частка інших операційних витрат зросла з 23,92% в 2013 до 51,60% в 2017 році.

Динаміка співвідношення темпів росту операційних витрат та виручки від реалізації продукції та послуг ТОВ «ВІДІ ЛАБ» за 2013-2017рр. показана на рис. 3.8.

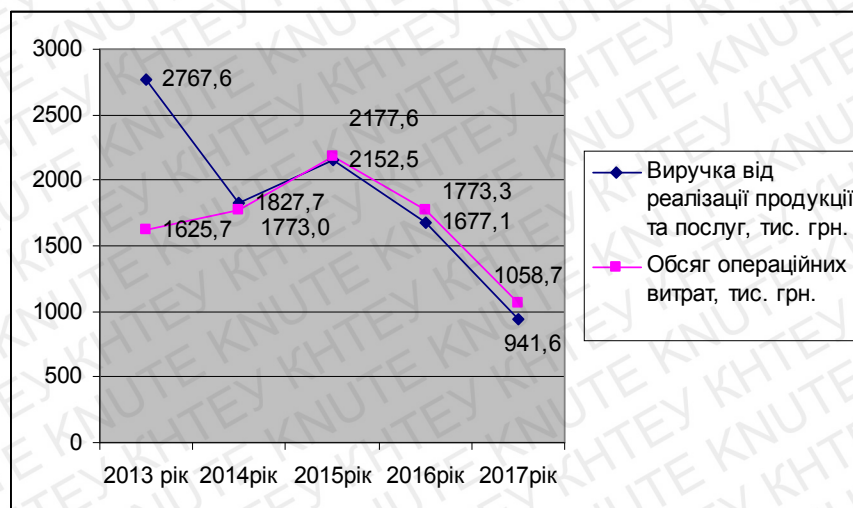


Рис. 3.8. Динаміка співвідношення темпів росту операційних витрат та виручки від реалізації продукції та послуг ТОВ «ВІДІ ЛАБ» за 2013-2017 рр.

Джерело: складено автором

Отже, одним з факторів, що має вплив на рівень операційних витрат ТОВ «ВІДІ ЛАБ» є обсяг виручки від реалізації продукції та послуг. З проведеного аналізу бачимо, що у ТОВ «ВІДІ ЛАБ» темпи росту виручки від реалізації продукції та послуг менші за темпи росту операційних витрат.

Динаміка структури витрат операційної діяльності ТОВ «ВІДІ ЛАБ» за 2013-2017 рр. наведена на рис. 3.7.

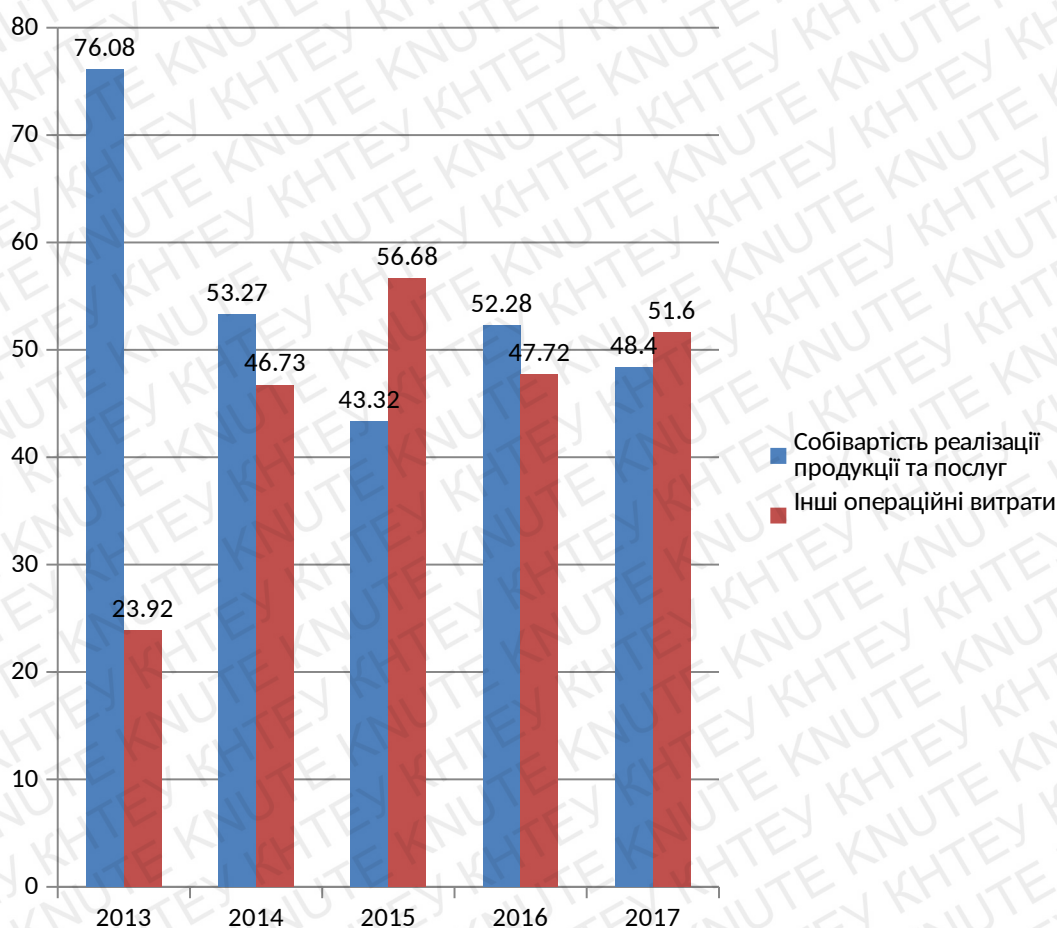


Рис. 3.7. Динаміка структури витрат операційної діяльності ТОВ «ВІДІ ЛАБ» за 2013-2017 рр., %

Частка собівартості реалізації продукції та послуг протягом аналізованого періоду знизилась з 76,08% у 2013 р. до 48,40% у 2017 р.

Важливим етапом аналізу ефективності управління витратами операційної діяльності в ТОВ «ВІДІ ЛАБ» є факторний аналіз, спрямований на кількісну оцінку впливу різноманітних чинників на їх рівень. В його основі лежить використання методичного прийому, який дозволить виділити вплив кожного

чинника на зміну результативного показника. Розрахуємо вплив обсягу виручки від реалізації продукції та послуг на операційні витрати ТОВ «ВІДІ ЛАБ» за 2013-2017 рр. методом ланцюгових підстановок (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

**Показники впливу обсягу виручки від реалізації продукції та послуг на операційні витрати ТОВ «ВІДІ ЛАБ» за 2013-2017 рр.**

Показники	2013р.	2014р.	2015р.	2016р.	2017р.
1	2		3	4	5
Виручка від реалізації продукції та послуг, тис. грн.	2767,6	1827,7	2152,5	1677,1	941,6
Обсяг операційних витрат, тис. грн.	1625,7	1773,0	2177,6	1773,3	1058,7
Темп росту операційних витрат, базисний/ ланцюговий	---	109,06	133,95	109,08	65,12
	---	109,06	122,82	81,43	59,70
Темп приросту операційних витрат, базисний / ланцюговий	---	9,06	33,95	9,08	-34,88
	---	9,06	22,82	-18,57	-40,30
Абсолютний приріст операційних витрат, базисний / ланцюговий	---	147,3	551,9	147,6	-567,0
	---	147,3	404,6	-404,3	-714,6
Абсолютне значення 1% приросту, (%)	---	16,26	17,73	21,78	17,73

Джерело: складено на основі дод. Е, Ж, З, И, К

Отже, як бачимо операційні витрати ТОВ «ВІДІ ЛАБ» змінюються кожного року. При цьому темпи приросту операційних витрат, порівнюючи з базисним роком (при базисному методі), зменшуються, але разом з тим з кожним наступним роком зменшується виручка від реалізації продукції.

Далі проведемо оцінку ефективності управління витратами операційної діяльності у ТОВ «ВІДІ ЛАБ». Аналіз показників ефективності управління витратами операційної діяльності у ТОВ «ВІДІ ЛАБ» за 2013-2017 рр. за допомогою показників рентабельність витрат операційної діяльності та Коефіцієнта реагування витрат операційної діяльності (формула 3.3) наведено в табл.3.4.

$$3.3. \quad K = \frac{\% \text{ зміни операційних витрат}}{\% \text{ зміни обсягу виробництва}}$$

Де К – Коефіцієнт реагування витрат операційної діяльності

Таблиця 3.4

**Показники ефективності управління витратами операційної діяльності ТОВ  
«ВІДІ ЛАБ» за 2013-2017 рр.**

Показники	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Відхилення, (+,-)	
						2017/ 2015	2017/ 2016
Коефіцієнт реагування витрат операційної діяльності	0,44	1,65	1,04	1,05	1,06	0,02	0,02
Рентабельність витрат операційної діяльності	70,47	4,25	1,55	-4,77	-11,05	-12,60	-6,28

Джерело: складено автором за дод. Е, Ж, З, И, К

Як видно табл. 3.4, коефіцієнт реагування витрат операційної діяльності зріс з 0,44 в 2013 році до 1,06 в 2017 році, що є негативним результатом. Позитивно оцінюється зменшення даного коефіцієнту в динаміці за умови що його значення не перевищує одиниці.

Рентабельність витрат операційної діяльності ТОВ «ВІДІ ЛАБ» відображає розмір прибутку, що припадає на 1 грн. витрат операційної діяльності підприємства. Так як ТОВ «ВІДІ ЛАБ» в 2017 році одержало збиток в сумі 197,1 тис. грн. проти 1072,5 тис. прибутку в 2013 році, то збитковість витрат операційної діяльності склала в 2017 році 11,05% проти 70,47% їх рентабельності в 2013 році.

Отже, аналіз показників ефективності управління витратами операційної діяльності свідчить про зменшення ефективності діяльності підприємства ТОВ «ВІДІ ЛАБ» в 2017 році. Налагоджена система управління витратами операційної діяльності сприятиме підвищенню ефективності діяльності підприємства та підвищить його конкурентоспроможність на ринку рекламного бізнесу.

Процес управління витратами зазвичай потребує співставлення запланованих та фактичних даних, та прийняття на цій основі правильних ефективних рішень, що врегулюють проблемні питання. Для обґрунтування прийнятих управлінських рішень, планування та контролю витрат інформація



повинна аналізуватися з використанням класифікації витрат операційної діяльності.

### **Висновки до розділу 3:**

На підставі проведеного дослідження контролю та аналізу витрат операційної діяльності підприємства можна зробити наступні висновки/

Практична реалізація теоретичних основ моделювання контролю та аналізу витрат операційної діяльності підприємства ґрунтується на побудові організаційно-інформаційної моделі. Методичні прийоми контролю витрат операційної діяльності в ТОВ «ВІДІ ЛАБ» забезпечують комплексне і взаємозалежне дослідження витрат операційної діяльності підприємства з погляду законності, вірогідності, доцільності і обґрунтованості. Ефективність контролю за формуванням операційних витрат на підприємстві залежить від способу виявлення відхилення фактичних витрат від їх прогнозного рівня та оперативності їх узагальнення і подання управлінському персоналу для прийняття обґрунтованих рішень.

Налагоджена система управління витратами операційної діяльності сприятиме підвищенню ефективності діяльності підприємства та підвищить його конкурентоспроможність на ринку рекламного бізнесу. Прийняте та реалізоване ефективне управлінське рішення, підвищить рентабельність продукції та послуг ТОВ «ВІДІ ЛАБ».

## ВИСНОВКИ

На підставі проведеного дослідження теоретико-методичних та практичних засад обліку, контролю та аналізу витрат операційної діяльності підприємства рекламного бізнесу можна зробити наступні висновки:

1. Розглянувши економічну сутність операційних витрат підприємства, слід підкреслити, що це витрати підприємства, пов'язані з його основною (спрямованою на виробництво або реалізацію продукції, товарів, робіт, послуг, що є головною метою створення підприємства і забезпечує основну частку його доходу) діяльністю, а також операціями, які її забезпечують або спричинені цією діяльністю.

2. Для раціональної організації бухгалтерського обліку витрат операційної діяльності підприємства необхідно дотримуватись вимог всіх чинних нормативно-правових актів та розробляти власну облікову політику підприємства, яка б не суперечила їм, враховувала специфіку діяльності конкретного підприємства та адаптацію вітчизняного обліку витрат операційної діяльності підприємств до міжнародних стандартів.

Постійний процес удосконалення законодавства України в такій важливій сфері економіки, як витрати операційної діяльності підприємств, і поряд з цим стихійне оновлення нормативних документів ускладнює їх практичне застосування, оскільки необхідний додатковий час для їх опрацювання, вивчення та випробування на практиці. Необхідне подальше поглиблення теоретичних досліджень і методологічних розробок, спрямованих на удосконалення обліку, контролю та аналізу витрат операційної діяльності підприємства.

3. Об'єктом дослідження в роботі обрано ТОВ «ВІДІ ЛАБ», основним видом діяльності якого є рекламна діяльність. Ведення бухгалтерського обліку на підприємстві здійснюється централізованою бухгалтерією. Для правильної організації роботи бухгалтерської служби на підприємстві чітко визначено обсяг службових обов'язків, права і відповідальність кожного виконавця. Згідно затвердженої облікової політики підприємства використовує автоматизовану

форму бухгалтерського обліку «1С:Підприємство», тобто всі дані первинних документів накопичуються і реєструються в зведених відомостях, розроблених на комп'ютері. На підприємстві створені всі необхідні умови для обліку, контролю та аналізу витрат його операційної діяльності. Правильна організація бухгалтерського обліку витрат операційної діяльності, а також формування облікової політики є важливим етапом роботи ТОВ «ВІДІ ЛАБ». Контроль витрат операційної діяльності має важливе значення як для бухгалтерів, так і для керівника підприємства. Проведення аналітичної роботи на підприємстві забезпечує ефективніше прийняття управлінських рішень щодо операційних витрат.

4. Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» передбачено, що керівник підприємства несе відповідальність за організацію робіт на підприємстві таким чином, щоб всі господарські операції, які відбуваються в межах комерційної, фінансово-господарської діяльності підприємства, були задокументовані. Документування є першим етапом бухгалтерського обліку, тому від його якості, достовірності, повноти та оперативності залежить наступний процес обліку. Підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій з обліку формування витрат операційної діяльності в ТОВ «ВІДІ ЛАБ» є первинні документи, які фіксують факти здійснення даних господарських операцій. З метою своєчасного отримання первинних документів з місць їх виписування наказом керівника ТОВ «ВІДІ ЛАБ» встановлено графік документообігу, яким регулюється порядок і строки складання, подання в бухгалтерію документів, а також призначаються конкретні виконавці, відповідальні за дотримання встановленого порядку і строків. Всі первинні документи протягом або в кінці звітного періоду надходять до бухгалтерії. Вони є підставою для складання регістрів аналітичного обліку витрат виробництва.

5. В ТОВ «ВІДІ ЛАБ» для накопичення інформації про витрати, що входять до складу операційних Планом рахунків передбачено застосування рахунків: 23 «Виробництво»; 91 «Загальновиробничі витрати»; 90 «Собівартість реалізації» до

якого відкрито субрахунки 902 «Собівартість реалізованих товарів» та 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг». Дуже важливою стадією побудови фінансового обліку витрат операційної діяльності підприємства ТОВ «ВІДІ ЛАБ» є облік витрат періоду (адміністративних витрат, витрат зі збуту, інших операційних витрат). На основі первинних документів в ТОВ «ВІДІ ЛАБ» складаються реєстри з бухгалтерського обліку витрат операційної діяльності. Таким чином, практика з обліку витрат операційної діяльності в ТОВ «ВІДІ ЛАБ» відповідає нормативній базі.

Для вдосконалення методики обліку витрат операційної діяльності в ТОВ «ВІДІ ЛАБ» пропонуємо здійснювати облік витрат на збут за окремими статтями з визначенням у складі рахунку 93 «Витрати на збут» субрахунків. Запропоновані рекомендації дозволять підприємству підвищити рівень аналітичності щодо витрат операційної діяльності, як основи для проведення аналізу ефективності операційної діяльності підприємства та оперативності прийняття управлінських рішень відносно операційних витрат.

6. Інформація про витрати підприємства ТОВ «ВІДІ ЛАБ» наводиться у формі № 2м Звіт про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід). Фінансові результати діяльності ТОВ «ВІДІ ЛАБ» великою мірою залежать від встановлених правил організації складання фінансової звітності та викори- стання її даних

для складання податкової звітності підприємства, адже в рядку 02 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств відображається фінансовий результат до оподаткування (прибуток або збиток), визначений у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності.

Фінансовий результат підприємства до оподаткування зменшується на суму розрахованої амортизації основних засобів або нематеріальних активів відповідно до пункту 138.3 статті 14 Податкового Кодексу України. Дані різниці відображаються в рядку 3 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств та наводяться в додатку Р.1 до декларації. Амортизація основних засобів або нематеріальних активів наводиться в додатку АМ до Податкової декларації з податку на прибуток підприємств, який є додатком до додатка РІ призначеного для розшифрування та визначення загальної величини різниць, на які збільшують/зменшують бухгалтерський фінансовий результат. Для розрахунку амортизації відповідно до положень пункту 14.1 статті 14 розділу І ПКУ визначається вартість основних засобів та нематеріальних активів без урахування їх переоцінки (уцінки, дооцінки), проведеної відповідно до положень бухгалтерського обліку. Таким чином, витрати операційної діяльності у системі обліку з метою оподаткування відображаються відповідно до положень бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності з урахуванням обмежень, які виникають при нарахуванні амортизації необоротних активів відповідно статті 138 розділу ІІІ Податкового кодексу України. В подальшому потрібно і надалі удосконалювати систему бухгалтерського обліку і звітності в Україні в контексті гармонізації податкового та фінансового обліку.

7. Управління ТОВ «ВІДІ ЛАБ» спирається на управлінський облік. В роботі був уточнений склад витрат на збут з врахуванням особливостей діяльності підприємства. На нашу думку, рекомендований деталізований перелік витрат на збут дасть змогу ефективніше управляти витратами на збут ТОВ «ВІДІ ЛАБ» завдяки правильному формуванню їх складу.

Для вдосконалення управлінського обліку витрат операційної діяльності підприємству необхідно застосовувати бюджетне управління, тобто скласти бюджет витрат операційної діяльності. Затверджені бюджети даних витрат необхідно доводити до всіх підрозділів та відділів підприємства в установлені терміни до початку бюджетного періоду та зобов'язати дотримуватися затверджених бюджетів. Ведення управлінського обліку в ТОВ «ВІДІ ЛАБ» доцільно покласти на центр обліку – бухгалтерію підприємства, яка має у встановлені терміни надавати звіти про виконання бюджетів витрат на збут безпосередньо відділу збуту та фінансово-економічному підрозділу підприємства, де контролюватимуть і аналізуватимуть звіти з метою оптимізації витрат операційної діяльності та підвищення ефективності управління ТОВ «ВІДІ ЛАБ».

8. Практична реалізація теоретичних основ моделювання контролю витрат операційної діяльності підприємства ґрунтується на побудові організаційно-інформаційної моделі. Побудова організаційно-інформаційної моделі контролю витрат операційної діяльності підприємства є одним із прийомів формалізації контрольного процесу в управлінні діяльністю підприємства і передбачає визначення окремих елементів процесу дослідження. Послідовна реалізація елементів наведених у організаційно-інформаційній моделі контролю витрат операційної діяльності на підприємстві за відсутності надзвичайних обставин забезпечує досягнення поставленої мети щодо запобігання можливих помилок, порушень, зловживань, безгосподарності та інших негативних явищ в діяльності підприємства.

Методичні прийоми контролю витрат операційної діяльності в ТОВ «ВІДІ ЛАБ» забезпечують комплексне і взаємозалежне дослідження витрат операційної діяльності підприємства з погляду законності, вірогідності, доцільності і обґрунтованості. Ефективність контролю за формуванням операційних витрат на підприємстві залежить від способу виявлення відхилення фактичних витрат від їх прогнозного рівня та оперативності їх узагальнення і подання управлінському персоналу для прийняття обґрунтованих рішень.

Для того щоб обґрунтовано оцінити стан обліку витрат операційної діяльності ТОВ «ВІДІ ЛАБ», доцільно зафіксувати всі виявлені порушення в спеціально розробленій відомості. Під час контролю вивчено докази, які підтверджують оцінку загального уявлення про облік цих витрат. Виявлено, що в ТОВ «ВІДІ ЛАБ», правдиво і неупереджено відображає стан справ щодо витрат операційної діяльності підприємства. За результати контролю обліку витрат операційної діяльності підприємства не було виявлено помилок та порушень.

Пропонуємо на підприємстві рекламного бізнесу ТОВ «ВІДІ ЛАБ» впровадити ефективну методику автоматизації контролю за процесами формування витрат операційної діяльності з надання рекламних послуг з визначенням критеріїв вибору автоматизованої системи з можливих варіантів автономної або інтегрованої моделі взаємозв'язку з обліковим модулем. Однозначно потрібно вдосконалювати автоматизований облік, адже від правильності та швидкості обробки первинних документів, якими оформлюються здійснені витрати, та правильності їх відображення залежать своєчасність та правдивість формування фінансового результату операційної діяльності рекламного агентства.

Якщо ж запровадити прогресивну автоматизовану облікову програмну оболонку, релевантним варіантом визнано поєднання реалізації облікових і контрольних функцій в інтегрованому програмному комплексі із забезпеченням виконання операцій попереднього, поточного та наступного контролю, що забезпечить вирішення комплексу актуальних проблем з контролю витрат операційної діяльності ТОВ «ВІДІ ЛАБ».

9. Практична реалізація теоретичних основ моделювання аналізу витрат операційної діяльності підприємства ґрунтується на побудові організаційно-інформаційної моделі. Побудова організаційно-інформаційної моделі аналізу витрат операційної діяльності підприємства є одним із прийомів формалізації аналітичного процесу в управлінні діяльністю підприємства і передбачає визначення окремих елементів процесу дослідження. Послідовна реалізація елементів наведених у організаційно-інформаційній моделі аналізу витрат

операційної діяльності на підприємстві за відсутності надзвичайних обставин забезпечує досягнення поставленої мети щодо розвитку підприємства на основі максимального використання виявлених в процесі аналізу резервів зменшення витрат.

10. В нестабільних економічних умовах витрати операційної діяльності є важливим мірилом ефективності господарської діяльності підприємства ТОВ «ВІДІ ЛАБ», оскільки їх величина, структура та динаміка визначають перспективи функціонування суб'єктів господарювання.

Проведений аналіз складу та структури витрат операційної діяльності підприємства за 2013-2017 рр. показав, що витрати операційної діяльності ТОВ «ВІДІ ЛАБ» склали в 2017 році 1058,7 тис. грн., що менше проти 2016 року на 714,6 тис. грн. (40,30%). Частка інших операційних витрат в витратах операційної діяльності підприємства зростає з 23,92% в 2013 році до 51,60% в 2017 році, а собівартості реалізації продукції та послуг в 2017 році складає 48,40%, що менше проти 2016 року 3,88%. Аналіз показників ефективності управління витратами операційної діяльності свідчить про зменшення ефективності діяльності підприємства ТОВ «ВІДІ ЛАБ» в 2017 році.

Налагоджена система управління витратами операційної діяльності сприятиме підвищенню ефективності діяльності підприємства та підвищить його конкурентоспроможність на ринку рекламного бізнесу. Прийняте та реалізоване ефективне управлінське рішення, підвищить рентабельність продукції та послуг ТОВ «ВІДІ ЛАБ».



## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Енциклопедія бізнесмена, економіста, менеджера / за ред. Р. Дяківа. – К.: Міжнародна економічна фундація, 2002. – 706 с.
2. Соколов Я. В. История развития бухгалтерского учета /Я. В. Соколов. – М.: Финансы и статистика, 1985. – 367 с.
3. Сорока С. Сутність витрат: історичний аспект / С. Сорока //Економічний аналіз. – 2014. – Вип. 6. – С. 152–154.
4. Бухгалтерський облік: історичний аспект. Результати дисертаційних досліджень Житомирської наукової бухгалтерської школи: монографія. – Житомир: ЖДТУ, 2006. – 620 с.
5. Юхименко П.І. Історія економічних учень: навч. посібник / П.І. Юхименко, П. М. Леоненко. – К.: Знання-Прес, 2000.
6. Фандель Г. Теорія виробництва і витрат / пер. з нім. під керівництвом і наук. ред. М. Г. Грещака. – К.: Таксон, 2000. – 520 с.
7. Грещак М.Г. Управління витратами: навч. метод. посіб. для самост. вивч.дисц. / М.Г. Грещак, О.С. Коцюба. - Вид. 2-ге,без змін. - К.: КНЕУ, 2006. - 132 с.
8. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік підручник для студентів спеціальності "Облік і аудит" вищих навчальних закладів / Ф.Ф. Бутинець [та ін.]; під заг. ред. [і з передм.] Ф.Ф. Бутиця. - 8-ме вид., доп. і перероб. - Житомир:ПП "Рута", 2009. - 912 с.
9. Скрипник М.І. Сутність витрат як економічної категорії. /М.І Скрипник // Теоретичні та прикладні питання економіки. - 2009. - № 18. - С. 160 - 167.
10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», наказ Міністерства фінансів України від 31.12.99 р. №87. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>
11. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», наказ Міністерства фінансів України від 07.02.13р. № 73 // <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

12. Фірсова Н.В. Класифікація торговельних витрат для цілей побудови обліку і контролю в підприємствах споживчої кооперації України / Н.В. Фірсова, Р.Є.Желізняк. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.rusnauka.com/5\\_SWMN\\_2014/Economics/7\\_158053.doc.htm](http://www.rusnauka.com/5_SWMN_2014/Economics/7_158053.doc.htm)
13. Конституція України, прийнята Верховною Радою 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
14. Господарський кодекс України, прийнятий Верховною Радою України від 13.01.2003 р. № 436-IV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
15. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-VI // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
16. Податковий Кодекс України № 2755-VI від 2 грудня 2010 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
17. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” Постанова ВРУ № 996-XIV від 16.07.99 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
18. Закон України "Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність", Постанова ВРУ №2258-VIII від 21.12.2017 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>
19. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку. МФУ від 24.05.95 р. №88 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>
20. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку, затверджені наказом МФУ від 29.12.2000 № 356 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
21. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, №1591 від 09.12.11 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>.

22. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, наказ Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.99 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>.
23. Положення про інвентаризацію активів і зобов'язань, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>.
24. Адамовська В. С. Удосконалення управлінського обліку витрат операційної діяльності як один з напрямів бізнес-адміністрування / В. С. Адамовська, Н. В. Брітан // Агросвіт. - 2015. - № 8. - С. 58-61.
25. Алексеева А.В. Звітність підприємств: [навч. посіб.] / А.В. Алексеева, А.П. Шаповалова, Г.В. Уманців // Київ: КНТЕУ, 2013. - 368 с.
26. Атамас П.Й. Фінансовий облік: практикум: навч. посібник / за ред. П.Й. Атамаса. – К.: Центр учб. л-ри, 2013. – 444 с.
27. Бабіч І.І. Облік і звітність в оподаткуванні : навч. посібн. / І.І. Бабіч. – Луцьк : Луцького НТУ, 2014. – 216 с.
28. Бардаш С.В. Економічний контроль в Україні: системний підхід: монографія / С.В. Бардаш. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. - 656 с.
29. Білик М.Д. Фінансовий аналіз: практикум: навч. посіб. / [М. Д. Білик, О. В. Павловська, Н. М. Притуляк та ін.]; за заг. наук. ред. М. Д. Білик; Держ. ВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". - Електрон. текст. дані. - Київ: КНЕУ, 2014. - 474 с.
30. Болдуєв М.В. Удосконалення елементів системи внутрішнього контролю суб'єктів господарювання / М.В. Болдуєв // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2015. – № 3. – С. 75–82.
31. Бондар М.І. Звітність підприємства: Підручник./ М.І. Бондар, Ю.А. Верига, М.М. Орищенко. – К.: «Центр учбової літератури», 2015. - 570 с.
32. Букало Н. А. Витрати підприємства як об'єкт управлінського обліку / Н. А. Букало // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. - 2017. - Т. 22, Вип. 1. - С. 166-169.

- 33.**Бутинець Ф.Ф. Сучасний бухгалтерський облік і контроль: проблеми розвитку : монографія / Ф. Ф. Бутинець, Т. А. Бутинець, Р. О. Савченко, М. А. Вахрушина, О. П. Колумбет; за ред.: Ф. Ф. Бутинець; Вінниц. фінанс.-екон. ун-т, Житомир. наук. бух. шк. - Житомир : Рута, 2014. - 378с.
- 34.**Воськало В. І. Контролювання витрат на маркетинг промислового підприємства / В. І. Воськало, О. І. Грицай // Облік і фінанси. - 2017. - № 3. - С. 21-27.
- 35.**Гаркуша Н. М. Економічна сутність витрат підприємства / Н. М. Гаркуша // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. - 2012. - Вип. 1(1). - С. 191-200.
- 36.**Грицай О. І. Удосконалення документування для обліку витрат на маркетинг промислового підприємства / О. І. Грицай // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. - 2017. - № 862. - С. 93-103.
- 37.**Гриценко О.І. Дослідження питання удосконалення обліку витрат операційної діяльності / О.І. Гриценко // Вісник Східноукраїнського національного університету ім. Володимира Даля: науковий журнал. - Луганськ. - 2014. — № 2 (209). - С. 61-66.
- 38.**Гура Н.О. Інформаційні системи і технології в обліку: [навчальний комп'ютерний практикум] / Укладачі Н.О. Гура, І.А. Дерун. - Харків: Видавець Савчук О.О., 2015. – 56 с.
- 39.**Гуріна Н. В. Організаційні аспекти аналізу витрат і доходів підприємств [Електронний ресурс] / Н. В. Гуріна // Облік і фінанси. - 2013. - № 3. - С. 92-98.
- 40.**Гуцаленко Л.В. Внутрішньогосподарський контроль: навчальний посібник /Л.В. Гуцаленко, М.М. Коцупатрий, У.О. Марчук. - Київ: ЦУЛ, 2014. – 496 с.
- 41.**Дорош Н.І. Теоретичні аспекти організації бухгалтерського обліку / Н.І. Дорош // Збірник наукових праць «Економіка. Менеджмент. Бізнес». – Київ: ДУТ. – 2015. – Випуск 1 (11). - С. 93-97.

42. Жолнер І.В. Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами: навч. посіб. / І.В. Жолнер; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. ун-т харч. технологій. – Київ: Центр учб. л-ри, 2012. – 364 с.
43. Камінська Т.Г. Взаємозв'язок доходів і витрат як категорій оціночних характеристик руху капіталу в обліку [Електронний ресурс] / Т.Г. Камінська. – К.: Вид-во НУБіП України, 2010. – Вип. 154. – Ч. 3. – Режим доступу: <http://www.nbuuv.gov.ua/portal/>
44. Кім Ю. Г. Бухгалтерський та податковий облік: первинні документи та порядок їх заповнення: навч. посіб. / Ю. Г. Кім; М-во освіти і науки України. – Київ: Центр учбової літератури, 2014. – 600 с.
45. Коблянська Г.Ю. Звітність підприємств: [навчальний посібник] / Г.Ю. Коблянська. - Київ: РВЦ НУБіП України, 2014. – 290 с.
46. Корінько М.Д. Бухгалтерський облік: навч. посіб. для студентів ВНЗ / М.Д. Корінько, Г.Б. Титаренко, В.П. Карев та ін.: За ред. М.Д. Корінько. ДКСУ, ДАСОА. - Київ: ДП: «Інформ.-аналіт.Агенство», 2014. – 459 с.
47. Король С. Я. Управлінська звітність: сутність і алгоритм формування / С.Я. Король // БізнесІнформ. – 2014. - №7. – С. 325-334
48. Коршикова О.А. Забезпечення бухгалтерського обліку доходів та витрат в умовах застосування МСФЗ в контексті вимог Податкового кодексу / О.А. Коршикова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [www.nbuuv.gov.ua/portal/](http://www.nbuuv.gov.ua/portal/)
49. Косович Б. І. Облік основних засобів і витрат підприємств за міжнародними та національними стандартами / Б. І. Косович, Т. Д. Півень // Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки. - 2017. - Вип. 52. - С. 95-99.
50. Ластовецький В. Облік і контроль технологічної та виробничої собівартості / В. Ластовецький // Бухгалтерський облік і аудит. – 2013. – № 5. – С. 17-21.
51. Лисюк А. В. Бухгалтерський облік операцій з рекламними продуктами: особливості організації у рекламного агентства / А. В. Лисюк // Економіка: реалії часу. - 2015. - № 1. - С. 242-247.

52. Маркс К. Капитал / К. Маркс. - М. : Прогресс, - 1950. - Т. II. - 445 с.
53. Мних Є.В. Фінансовий аналіз: навч. посібник / Є.В. Мних, Н.С. Барабаш. – Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. – 412 с.
54. Московчук А. Т. Факторний аналіз в системі управління витратами підприємств / А. Т. Московчук, В. І. Ліщук // Економічні науки. Серія : Облік і фінанси. - 2017. - Вип. 14. - С. 137-144.
55. Нападовська Л.В. Фінансовий облік: підручник /Л.В. Нападовська, А.В. Алексеєва, О.А. Бакурова та ін.; за заг. ред. Л.В. Нападовської. - Київ: КНТЕУ, 2013. – 700 с.
56. Плиса В. Й. Бухгалтерський облік: підручник / В. Й. Плиса, З. П. Плиса. - Львів: Вид-во ННБК "АТБ", 2013. - 419 с.
57. Присяжнюк С.В. Облік операційних витрат за міжнародними стандартами / С.В. Присяжнюк, Г.І. Гончар // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: [http://www.rusnauka.com/28\\_PRNT\\_2011/Economics/7\\_94357.doc.htm](http://www.rusnauka.com/28_PRNT_2011/Economics/7_94357.doc.htm)
58. Прохар Н.В. Облік доходів, витрат і фінансових результатів: проблеми теорії та практики: [монографія] / Н.В. Прохар, Ю.О. Ночовна. – Полтава: РВВ ПУЕТ, 2011. – 257с.
59. Руденко О.О. Визначення витрат операційної діяльності підприємства у міжнародному та національному законодавстві / О.О. Руденко // Управління розвитком. - 2014. - № 7. - С. 128-130.
60. Садовська І.Б. Бухгалтерський облік: навчальний посібник / І.Б. Садовська, Т.В. Божидарнік, К.Є. Нагірська. - Київ: ЦУЛ, 2013. – 688 с.
61. Сало І.В. Контроль у системі управління: монографія / І.В. Сало. - Суми: ПП Кубраков С.Г., 2013. – 166 с.
62. Саннікова С. Ф. Аналіз витрат і результатів операційної діяльності в залежності від інноваційної спрямованості виробництва / С.Ф. Саннікова, А.С. Головка // Економічний простір. - 2014. - № 89. - С. 205-215.

63. Саннікова С. Ф. Аналіз збутової діяльності підприємства на основі оцінки ефективності витрат на збут / С. Ф. Саннікова, М. В. Іванова // Економічний простір. - 2017. - № 117. - С. 192-203.
64. Склабінська А.І. Фінансовий аналіз: навчальний посібник / А.І. Склабінська, С.А. Дrajниця, Л.Д. Федорук; [за заг. ред. М.П. Войнаренка]. - Львів: Новий Світ-2000, 2013. – 342 с.
65. Сопко В.В. Дисциплінарна матриця управлінської звітності : монографія / В.В.Сопко, М.М. Бенько, О.М. Гончаренко, Ю.П. Зима, С.Я. Король, О.В. Фоміна та інші // за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. В. В. Сопко // Київ : КНТЕУ, 2016. - 455 с.
66. Сопко В.В. Облік витрат за міжнародними стандартами фінансової звітності / В.В. Сопко, О.М. Ромашко // Науковий журнал «Економіка і фінанси». – 2016. - т. 2. – С. 49-52.
67. Таранько Х. Особливості білку витрат операційної діяльності /Х. Таранько // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: [http://sophus.at.ua/publ/2012\\_12\\_11\\_12\\_kampodilsk/sekcija\\_2\\_2012\\_12\\_11\\_12/osoblivosti\\_obliku\\_vitrat\\_operacijnoji\\_dijalnosti/12\\_1\\_0\\_309](http://sophus.at.ua/publ/2012_12_11_12_kampodilsk/sekcija_2_2012_12_11_12/osoblivosti_obliku_vitrat_operacijnoji_dijalnosti/12_1_0_309)
68. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: підручник / Н. М. Ткаченко; М-во освіти і науки молоді та спорту України. – Київ: Алерта, 2011. – 973 с.
69. Тринька Л.Я. Економічний аналіз: навчально-методичний посібник / Л.Я. Тринька, О.В. Липчанська. - Київ: Алерта, 2013. – 568 с.
70. Усач Б.Ф. Контроль і ревізія: Підручник, – 7- е вид. / Б.Ф. Усач – Київ: Знання-Прес, 2011. – 263 с.
71. Ценклер Н. І. Облік витрат у системі управління операційною діяльністю підприємства / Н. І. Ценклер // Формування ринкових відносин в Україні. - 2011. - № 1. - С. 94-98.
72. Чабанюк О.М. Економічна сутність, умови визнання та класифікація витрат, доходів і фінансових результатів основної діяльності підприємств/ О.М.

Чабанюк // Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22.4. - С. 301-306.

- 73.Чередниченко М. І. Об'єктивна необхідність системного аналізу в управлінні операційними витратами підприємства / М. І. Чередниченко // Економічний аналіз. - 2014. - Т. 16 (2). - С. 196-202.
- 74.Юрченко О. А. Роль і місце бухгалтерського обліку та контролю в системі управління витратами іншої операційної діяльності / О. А. Юрченко // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації. - 2014. - № 2. - С. 245-260.
- 75.Юрченко О.А. Витрати іншої операційної діяльності: склад і класифікація] / О.А. Юрченко // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації. - 2014. - № 1. - С. 429-442.
- 76.Язлюк Б. О. Організація обліку витрат операційної діяльності в умовах комплексної автоматизації / Б. О. Язлюк, В. В. Волошина // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент. - 2016. - Вип. 15. - С. 118-121.
- 77.Ярмоліцька О. В. Актуальні питання обліку витрат на підприємствах України / О. В. Ярмоліцька, І. А. Задорожна // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука" . - 2018. - № 2(2). - С. 78-81.



## ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А.1

### Операційні витрати діяльності підприємств за видами економічної діяльності за 2012- 2016 рр., млн. грн.

Показники	2012 рік	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік
Усього, в т.ч.	<b>4394308,0</b>	<b>4245023,7</b>	<b>5429283,7</b>	<b>5849212,3</b>	<b>6398586,9</b>
сільське, лісове та рибне господарство	158667,7	173150,3	211840,1	307469,1	347593,0
Промисловість	1568391,9	1528125,7	1637850,4	2116227,4	2303753,8
Будівництво	161965,6	155373,0	160000,3	169240,2	187442,4
оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	1701138,6	1682454,3	2533852,5	2165649,7	2495043,5
транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	218463,1	210985,5	225677,8	330153,5	377685,0
тимчасове розміщування й організація харчування	18314,1	18383,8	20589,1	27256,5	25530,1
інформація та телекомунікації	75735,2	74771,8	95305,7	123165,6	120788,0
фінансова та страхова діяльність	173996,1	103702,0	96576,3	114127,9	76842,4
операції з нерухомим майном	59761,5	59211,6	140110,3	189450,9	120282,9
Професійна, наукова та технічна діяльність	187016,0	163954,8	226499,8	208262,8	237101,0
діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	45583,4	43879,0	47213,9	66546,5	74028,2
освіта	1804,0	1813,0	1723,3	2159,8	2526,9
охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	8615,3	9347,1	8317,7	12217,1	14120,7
мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	11499,3	17073,3	21326,1	13367,7	11735,3
надання інших видів послуг	3356,2	2798,5	2400,4	3917,6	4113,7

Динаміка операційних витрат діяльності підприємств за видами економічної діяльності за 2012- 2016 рр. наведена на рис. А.1.

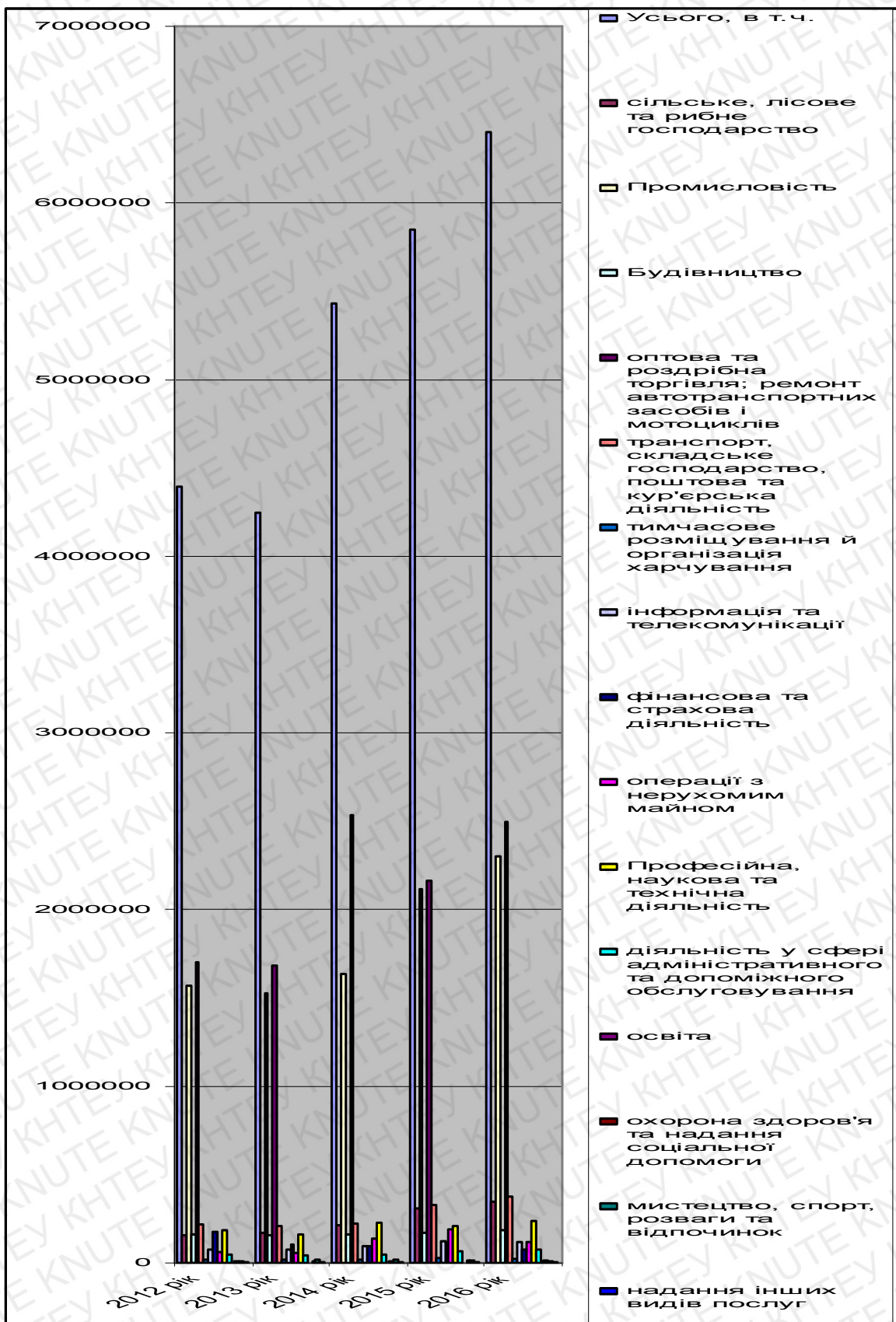


Рис. А.1 Динаміка операційних витрат діяльності підприємств за видами економічної діяльності за 2012- 2016 рр., млн. грн.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Об'єктом дослідження в роботі обрано підприємство ТОВ «ВІДІ ЛАБ», яке зареєстроване Києво-Святошинською районною державною адміністрацією.

ТОВ «ВІДІ ЛАБ» знаходиться за адресою: 08131, Київська обл., Києво-Святошинський район, село Софіївська Борщагівка, вул. Велика кільцева, 58.

Види діяльності ТОВ «ВІДІ ЛАБ» за КВЕД-2010 наступні:

73.11 Рекламні агенства.

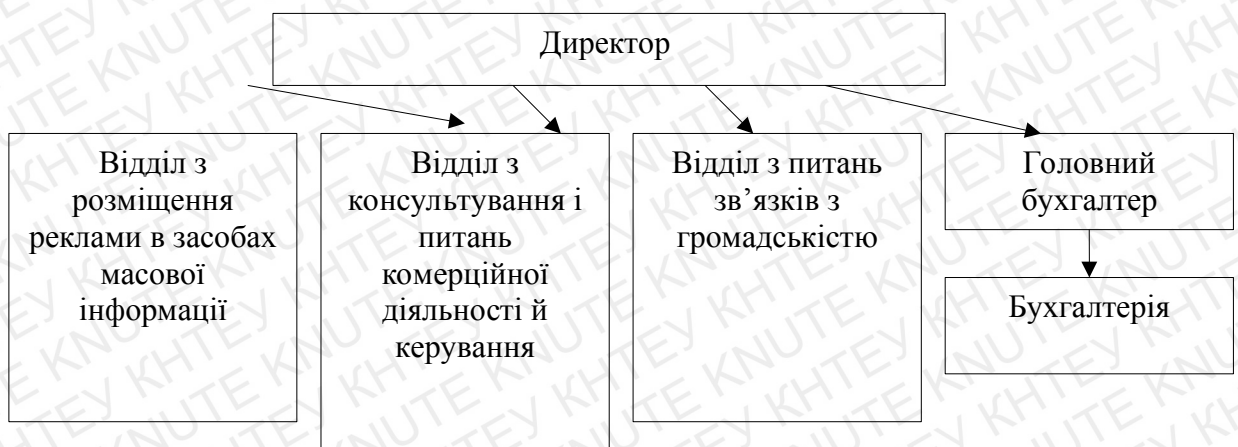
73.12 Посередництво в розміщенні реклами в засобах масової інформації;

75.20 Дослідження кон'юнктури ринку та виявлення громадської думки;

70.21 Діяльність в сфері зв'язків з громадськістю.

Підприємство має право займатися іншими видами підприємницької діяльності, що не заборонені чинним законодавством України.

Організаційна структура підприємства ТОВ «ВІДІ ЛАБ»



Управління поточною діяльністю ТОВ «ВІДІ ЛАБ» здійснюється директором підприємства.

## Продовження дод. Б

Таблиця Б.1

## Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства

## ТОВ «ВІДІ ЛАБ» за 2013-2017 рр.

Показники	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Відхилення, (+,-)		Відхилення, %	
						2017/2015	2017/2016	2017/2015	2017/2016
Чистий дохід від реалізації робіт, послуг	2767,6	1827,7	2152,5	1677,1	941,6	-1210,9	-735,5	-56,26	-43,86
Інші операційні доходи	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00
Інші доходи	3,8	20,4	58,8	11,6	0,1	-58,7	-11,5	-99,83	-99,14
Разом чисті доходи	2771,4	1848,4	2211,3	1688,7	941,7	-1269,6	-747,0	-57,41	-44,24
Собівартість реалізації робіт, послуг	1236,8	944,5	943,4	927,1	512,4	-431	-414,7	-45,69	-44,73
Інші операційні витрати	388,9	828,5	1234,2	846,2	546,3	-687,9	-299,9	-55,74	-35,44
Інші витрати	0,0	3,0	38,6	15,7	0,0	-38,6	-15,7	-100,00	-100,00
Разом витрати	1625,7	1776,0	2216,2	1789,0	1058,7	-1157,5	-730,3	-52,23	-40,82
Фінансовий результат до оподаткування	1145,7	72,4	-4,9	-100,3	-117,0	-112,1	-16,7	2287,76	16,65
Податок на прибуток	73,2	15,2	6,2	0,0	80,1	73,9	80,1	1191,94	100,00
Чистий прибуток (збиток)	1072,5	57,2	-11,1	-100,3	-197,1	-186,0	-96,8	1675,68	96,51

Як видно з табл.Б.1, протягом 2013-2017 рр. показники діяльності підприємства ТОВ «ВІДІ ЛАБ» зазнали негативних змін. Чиста виручка від реалізації в 2017 р. зменшилась порівняно з 2016 р. Також відбулося зменшення інших доходів підприємства. Разом чисті доходи ТОВ «ВІДІ ЛАБ» в 2017 р. склали 941,7 тис. грн., що менше проти 2016 р. 747,0 тис. грн. (44,24%), що є негативним результатом.

За цей час витрати підприємства також зменшились проти 2016 р. Це призвело до зменшення фінансового результату до оподаткування в 2017 р. проти 2016 року на 16,7 тис. грн. (16,65%).

Чистий збиток ТОВ «ВІДІ ЛАБ» в 2017 р. склав 197,1 тис. грн. проти 1072,5 тис. прибутку в 2013 р.

## Аналіз основних показників фінансового стану

## ТОВ «ВІДІ ЛАБ» за 2013-2017 рр.

Показники	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Відхилення,(+,-)	
						2017/ 2015	2017/ 2016
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	3,859	1,550	2,443	3,474	1,163	-1,280	-2,311
Коефіцієнт швидкої ліквідності	5,979	2,400	5,126	9,527	6,810	1,684	-2,717
Коефіцієнт поточної ліквідності	6,148	2,511	5,232	9,757	7,210	1,977	-2,547
Коефіцієнт незалежності (автономії)	0,851	0,615	0,814	0,899	0,863	0,049	-0,037
Коефіцієнт фінансової залежності	1,175	1,627	1,229	1,112	1,159	-0,070	0,048
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	0,149	0,385	0,186	0,101	0,137	-0,049	0,037
Коефіцієнт оборотності активів	3,451	1,885	1,778	1,819	1,241	-0,538	-0,578
Коефіцієнт оборотності капіталу	10,271	2,656	2,544	2,135	1,406	-1,138	-0,729
Період обороту активів, днів	106	194	205	201	294	89	93
Період обороту капіталу, днів	36	137	143	171	260	116	89
Рентабельність активів, %	114,04	4,91	-0,92	-10,88	-25,97	-25,05	-15,09
Рентабельність власного капіталу, %	339,35	6,93	-1,31	-12,77	-29,43	-28,12	-16,66
Рентабельність реалізованих послуг,%	33,04	2,61	-0,52	-5,98	-20,93	-20,42	-14,95

Як видно з табл. Б.2, у 2017 р. порівняно з 2016 р. у ТОВ «ВІДІ ЛАБ» спостерігається зменшення коефіцієнтів ліквідності. Коефіцієнт абсолютної ліквідності зменшився в 2017 р. на 2,311 проти 2016 р., що вказує на зменшення спроможності підприємства розраховуватися за своїми зобов'язаннями перед контрагентами. Коефіцієнт швидкої (проміжної) ліквідності в 2017 р. складає 6,810, що вказує фінансову залежність підприємства від зовнішніх джерел, так як нормативне значення цього коефіцієнта 0,5-2.

## Продовження дод. Б

Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття) в 2017 р. склав 7,210, що на 2,547 менше проти 2016 р. Граничне значення коефіцієнта покриття – 1.

### Коефіцієнт

автоно	мії
(коефіцієнт	
концен	трації
власно	го
капіта	лу) –
визнач	ає частку
коштів,	
інвест	ованих в
діяльн	ість
підпри	ємства
його власни	ками
та показу	є
ступін	ь
незале	жності
фінанс	ового
стану	
підпри	ємства від
позиче	них
коштів.	
Коефіці	єнт
автоно	мії
розрах	овується як
віднош	ення
власно	го
капіта	лу до
загаль	ного

капіта лу (валюта  
баланс у). В ТОВ  
«ВІДІ ЛАБ»  
коефіц ієнт  
автоно мії в 2017  
р. зменш ився  
порівні яно з 2015  
р. на 0,037 і склав 0,863.  
Зменш ення  
значен ня цього  
коефіц ієнту  
свідчи ть про  
збільше ння  
фінанс ових  
трудно щів в  
майбут ньому та  
зменш ення  
власни х  
резерв ів для  
погаше ння  
фінанс ових  
обов'язків  
підпри ємства.  
Виходя чи з  
практи чного  
досвід у,  
значен ня  
коефіц ієнту  
автоно мії менше  
0,5 свідчи ть про

недостат	НЬО
стійке фінанс	ОВЕ
станов	ИЩЕ
підпри	ЕМСТВА,
оскіль	КИ
підпри	ЕМСТВО НЕ
може здійсн	ЮВАТИ
платеж	І
перед	СІМ ЗА
рахуно	К
власни	Х КОШТІВ.
Коефіцієнт	
фінанс	ОВОЇ
залежн	ОСТІ
показу	Є
наскіл	ЬКИ АКТИВИ
підпри	ЕМСТВА
фінанс	УЮТЬСЯ ЗА
рахуно	К
позичк	ОВИХ
коштів	ТА
розрах	ОВУЄТЬСЯ ЯК
віднош	ЕННЯ
загаль	НОГО
капіта	ЛУ (валюта
баланс	У) ДО
власно	ГО
капіта	ЛУ АБО ЯК
віднош	ЕННЯ
позичк	ОВИХ



коштів до  
загалЬ ного  
капіта лу.  
Коефіцієнт  
фінансової  
залежності в 2017  
р. збільшився  
порівняно з 2016  
р. на 0,048 і склав 1,159. Надто велика частка  
позичкових  
коштів знижує  
платоспроможність підприємств, підриває його  
фінансову  
стійкість та,  
власне, знижує довіру до нього з боку  
партнерів і  
зменшує  
ймовірність  
отримання  
кредитів.  
Коефіцієнт  
фінансової  
залежності є  
оберненою до  
коефіцієнта  
автономії.

Коефіцієнт концентрації залученого капіталу

в 2017 р. зріс порівн яно з 2016 р. на 0,037 і склав 0,137. Чим менше значен ня цього коефіці ієнту, тим більша залежн ість підпри ємства від позико вих коштів.

### **Закінчення дод. Б**

На основі аналізу показників фінансової стійкості ТОВ «ВІДІ ЛАБ» можна зробити висновок про не достатню забезпеченість підприємства власним капіталом та фінансову залежність від зовнішніх джерел фінансування.

В ТОВ «ВІДІ ЛАБ» в 2017 р., порівняно з 2013-2016 рр., відбулось зменшення показників оборотності активів та власного капіталу, що є негативним результатом. Період обороту активів підприємства у 2017 р. порівняно з 2016 р. збільшився на 93 дні, а період обороту капіталу на 89 днів. Рівень ділової активності ТОВ «ВІДІ ЛАБ» можна охарактеризувати як незадовільний.

Показники рентабельності підприємства в 2017 р. зменшилися порівняно з 2013-2016 рр., що свідчить про зменшення ефективності діяльності підприємства.

Таким чином, проведений аналіз показників фінансового стану ТОВ «ВІДІ ЛАБ» свідчи ть про недостат ньо стійке фінанс ове станов ище

підпри  
оскіль  
підпри  
може здійсн  
платеж  
переду  
рахуно  
власни  
Надто  
позичк  
коштів  
платос  
ть підпри  
підрив  
фінанс  
стійкі  
власне, знижує довіру до нього з боку  
партне  
зменшу  
ймовір  
отрима  
кредит

емства,  
ки  
емство не  
ювати  
і  
сім за  
к  
х коштів.  
частка  
ових  
знижує  
проможніс  
емства,  
ає його  
ову  
сть та,  
рів і  
є  
ність  
ння  
ів.

## Додаток В

### Характеристика чинної нормативно-правової бази з питань обліку, контролю та аналізу витрат операційної діяльності підприємства

№	Найменування нормативного документу	Короткий зміст	Використання у обліково-аналітичному процесі
1	2	3	4
1.	Конституція України від 28.06.1996 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <a href="http://zakon.rada.gov.ua">http://zakon.rada.gov.ua</a>	Основний Закон України, встановлює права і свободи громадян України	Ст. 42. Кожен має право на здійснення підприємницької діяльності, яка не обронуна законом
2.	Господарський кодекс України від 16.01.2003 року № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <a href="http://zakon.rada.gov.ua">http://zakon.rada.gov.ua</a>	Кодекс визначає види і організаційні форми підприємств, правила їх створення, реєстрації, реорганізації і ліквідації	Використовуємо при розгляді характеристики базового підприємства
3.	Цивільний кодекс України від 16.01.2003 року № 435-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <a href="http://zakon.rada.gov.ua">http://zakon.rada.gov.ua</a>	Основний нормативно-правовий акт цивільного законодавства України, яким регулюються особисті немайнові та майнові відносини	Застосовуємо при розгляді питання регулювання немайнових та майнових відносин базового підприємства
4.	Податковий кодекс України, № 2755-VI від 2 грудня 2010 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <a href="http://zakon.rada.gov.ua">http://zakon.rada.gov.ua</a>	Кодекс регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів.	Застосовуємо при розгляді системи оподаткування базового підприємства
5.	Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність України" від 16.07.99р. № 996-XIU [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <a href="http://zakon.rada.gov.ua">http://zakon.rada.gov.ua</a>	Закон визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні	Використовуємо при вивченні організації та веденні бухгалтерського обліку витрат операційної діяльності підприємства
6	Закон України „Про аудиторську діяльність" від 22.04.93 року №3125-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <a href="http://zakon.rada.gov.ua">http://zakon.rada.gov.ua</a>	Закон визначає правові засади здійснення аудиторської діяльності в Україні.	Закон є основою для проведення аудиторських перевірок
7	Закон України „Про оплату праці" від 24.03.95 року №108/95-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <a href="http://zakon.rada.gov.ua">http://zakon.rada.gov.ua</a>	Визначає економічні, правові та організаційні засади оплати праці працівників, які перебувають у трудових відносинах з підприємствами та договірною регулювання оплати праці, і спрямований на забезпечення відтворювальної і стимулюючої функцій заробітної плати	Закон є основою для нарахування заробітної плати працівникам підприємства.

			Продовження дод. В
8	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності", наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 року №73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <a href="http://zakon.rada.gov.ua">http://zakon.rada.gov.ua</a>	Визначається мета, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визначення і розкриття її елементів.	Використовується при розгляді відображення витрат операційної діяльності в звітності базового підприємства
9	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси", наказ Міністерства фінансів України від 20.10.99 р. № 246. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <a href="http://zakon.rada.gov.ua">http://zakon.rada.gov.ua</a>	Визначає методологічні засади Формування у бухгалтерському обліку інформації про запаси і розкриття її у фінансовій звітності	Використовується для обліку запасів підприємства
10	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати", наказ Міністерства фінансів України від 31.12.99 р. № 318. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <a href="http://zakon.rada.gov.ua">http://zakon.rada.gov.ua</a>	Визначає методичні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства	Використовується для обліку витрат операційної діяльності підприємства
11	Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, наказ Міністерства фінансів України від 24.05.95 № 88 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <a href="http://zakon.rada.gov.ua">http://zakon.rada.gov.ua</a>	Встановлює порядок створення, прийняття і відображення в обліку первинних документів, бухгалтерської звітності	Застосовується при дослідженні питання організації обліку витрат операційної діяльності підприємства
12	Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879 [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <a href="http://zakon.rada.gov.ua">http://zakon.rada.gov.ua</a> .	Встановлює порядок інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків	Використовується для проведення інвентаризації на підприємстві
13	Методичні рекомендації по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку, наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2000 № 356 [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <a href="http://zakon.rada.gov.ua">http://zakon.rada.gov.ua</a> .	Ці Методичні рекомендації по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку спрямовані на узагальнення у регістрах бухгалтерського обліку методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств	Застосовано при проведенні обліку витрат операційної діяльності підприємства

Закінчення дод. В			
14	План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу і зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій”, наказ Міністерства фінансів України від 09.12.2011 р. № 1591 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <a href="http://zakon.rada.gov.ua">http://zakon.rada.gov.ua</a>	Наведений перелік рахунків, які необхідні для реєстрації бухгалтерської інформації про діяльність господарського суб-’екту	Використовується для складання робочого плану з обліку витрат операційної діяльності підприємства
15	Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 року № 291 [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <a href="http://zakon.rada.gov.ua">http://zakon.rada.gov.ua</a> .	Ця інструкція встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань підприємств	Розглядаються загальні положення даної інструкції для обліку витрат операційної діяльності підприємства

Огляд спеціальної літератури з питань обліку, контролю та аналізу витрат операційної діяльності підприємств

№ п/п	Назва джерела спеціальної літератури, ким і коли видано	Короткий зміст	Використано в роботі
1	2	3	4
1	Білик М.Д. Фінансовий аналіз: практикум: навч. посіб. / [М. Д. Білик, О. В. Павловська, Н. М. Притуляк та ін.]; за заг. наук. ред. М. Д. Білик; Держ. ВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". - Електрон. текст. дані. - Київ: КНЕУ, 2014. - 474 с.	У посібнику висвітлено методику проведення фінансового аналізу	Використано для проведення аналізу витрат операційної діяльності підприємства
2	Бондар М.І. Звітність підприємства: Підручник./ М.І. Бондар, Ю.А. Верига, М.М. Орищенко. – К.: «Центр учбової літератури», 2015. - 570 с	У підручнику розкрито теоретичні та практичні аспекти складання звітності підприємства	Використано при розкритті витрат операційної діяльності підприємства в звітності
3	Букало Н. А. Витрати підприємства як об'єкт управлінського обліку / Н. А. Букало // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. - 2017. - Т. 22, Вип. 1. - С. 166-169.	В статті розкрито витрати підприємства як об'єкт управлінського обліку	Використано при розкритті сутності і обліку витрат діяльності підприємства
4	Бутинець Ф.Ф. Сучасний бухгалтерський облік і контроль: проблеми розвитку : монографія / Ф. Ф. Бутинець, Т. А. Бутинець, Р. О. Савченко, М. А. Вахрушина, О. П. Колумбет; за ред.: Ф. Ф. Бутинець; Вінниц. фінанс.-екон. ун-т, Житомир. наук. бух. шк. - Житомир : Рута, 2014. - 378 с.	У монографії висвітлено актуальні проблеми формування та реалізації концепції бухгалтерського обліку соціально відповідальної діяльності через її обліково-інформаційне забезпечення.	Використано для організації бухгалтерського обліку та контролю витрат операційної діяльності підприємства
5	Воськало В. І. Контролювання витрат на маркетинг промислового підприємства / В. І. Воськало, О. І. Грицай // Облік і фінанси. - 2017. - № 3. - С. 21-27.	В статті розкрито питання контролювання витрат на маркетинг промислового підприємства	Використано при розкритті питання контролю витрат операційної діяльності підприємства
6	Гаркуша Н. М. Економічна сутність витрат підприємства / Н. М. Гаркуша // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. - 2012. - Вип. 1(1). - С. 191-200.	В статті розкрито економічну сутність витрат підприємства	Використано при розкритті питання сутності витрат підприємства

Продовження дод. Г

1	2	3	4
7	Грицай О. І. Удосконалення документування для обліку витрат на маркетинг промислового підприємства / О. І. Грицай // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. - 2017. - № 862. - С. 93-103.	В статті розкрито шляхи удосконалення документування обліку витрат на маркетинг промислового підприємства	Використано при розкритті питання обліку витрат операційної діяльності підприємства
8	Гуріна Н. В. Організаційні аспекти аналізу витрат і доходів підприємств [Електронний ресурс] / Н. В. Гуріна // Облік і фінанси . - 2013. - № 3. - С. 92-98.	В статті розглянуто організаційні аспекти аналізу витрат і доходів підприємств	Використано при проведенні аналізу витрат операційної діяльності підприємства
9	Жолнер І.В. Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами: навч. посіб. / І.В. Жолнер; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. ун-т харч. технологій. – К.: Центр учб. л-ри, 2012. – 364 с.	У навчальному посібнику розкриваються теоретичні та практичні аспекти обліку на підприємстві за міжнародними та національними стандартами	Використано при розкритті питання обліку витрат операційної діяльності підприємства
10	Камінська Т.Г. Взаємозв'язок доходів і витрат як категорій оціночних характеристик руху капіталу в обліку / Т.Г. Камінська. – К.: Вид-во НУБіП України, 2010. – Вип. 154. – Ч. 3. [Електронний ресурс]. – Доступний з <a href="http://www.nbu.gov.ua/portal/">http://www.nbu.gov.ua/portal/</a>	В статті розглянуто взаємозв'язок доходів і витрат як категорій оціночних характеристик руху капіталу в обліку	Використано для розкриття сутності та оцінки витрат підприємства
11	Кім Ю. Г. Бухгалтерський та податковий облік: первинні документи та порядок їх заповнення: навч. посіб. / Ю. Г. Кім; М-во освіти і науки України. – Київ: Центр учбової літератури, 2014. – 600 с.	У посібнику висвітлено первинні документи бухгалтерського та податкового обліку та порядок їх заповнення	Використано при розкритті документування операцій з витрат операційної діяльності підприємства
12	Коршикова О.А. Забезпечення бухгалтерського обліку доходів та витрат в умовах застосування МСФЗ в контексті вимог Податкового кодексу / О.А. Коршикова О.А. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <a href="http://www.nbu.gov.ua/">www.nbu.gov.ua/</a>	В статті розглянуто забезпечення бухгалтерського обліку доходів та витрат в умовах застосування МСФЗ в контексті вимог Податкового кодексу	Використано при розкритті питання обліку витрат операційної діяльності підприємства
13	Московчук А. Т. Факторний аналіз в системі управління витратами підприємств / А. Т. Московчук, В. І. Ліщук // Економічні науки. Серія : Облік і фінанси. - 2017. - Вип. 14. - С. 137-144.	В статті розглянуто факторний аналіз в системі управління витратами підприємств	Використано при розкритті питання аналізу витрат операційної діяльності підприємства

Продовження дод. Г



1	2	3	4
14	Нападовська Л.В. Фінансовий облік: підручник /Л.В. Нападовська, А.В. Алексеева, О.А. Бакурова [та ін.]; за заг. ред. Л.В. Нападовської. - К.:КНТЕУ,2013.-700с.	У підручнику висвітлюються теоретичні та практичні аспекти обліку на підприємстві	Використано при розкритті питання обліку витрат операційної діяльності підприємства
15	Мних Є.В. Фінансовий аналіз: навч. посібник / Є.В. Мних, Н.С. Барабаш. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. – 412 с.	У навчальному посібнику розкриваються теоретичні та практичні аспекти фінансового аналізу на підприємстві	Використано при розкритті питання аналізу діяльності підприємства
16	Плиса В. Й. Бухгалтерський облік: підручник / В. Й. Плиса, З. П. Плиса. - Л.: Вид-во ННБК "АТБ", 2013. - 419 с.	У підручнику висвітлюються теоретичні та практичні аспекти обліку на підприємстві	Використано при розкритті обліку витрат операційної діяльності
17	Прохар Н.В. Облік доходів, витрат і фінансових результатів: проблеми теорії та практики:[монографія] / Н.В. Прохар, Ю.О. Ночовна. – Полтава: РВВ ПУЕТ, 2011. – 257с.	У монографії досліджено комплекс теоретичних та практичних проблем обліку доходів, витрат і фінансових результатів	Використано для ведення обліку витрат операційної діяльності підприємства
18	Руденко О.О. Визначення витрат операційної діяльності підприємства у міжнародному та національному законодавстві/ О.О. Руденко // Управління розвитком. - 2014. - № 7. - С. 128-130.	У статті розглянуто визначення витрат операційної діяльності підприємства у міжнародному та національному законодавстві	Використано для розкриття сутності та оцінки витрат підприємства
19	Саннікова С. Ф. Аналіз витрат і результатів операційної діяльності в залежності від інноваційної спрямованості виробництва / С.Ф. Саннікова, А.С. Головка // Економічний простір. - 2014. - № 89. - С. 205-215.	У статті розкрито методику аналізу витрат і результатів операційної діяльності в залежності від інноваційної спрямованості виробництва	Використано при розкритті питання аналізу витрат операційної діяльності підприємства
20	Склабінська А.І. Фінансовий аналіз: навч. посіб. /А.І. Склабінська, С.А. Дrajниця, Л.Д. Федорук; [за заг. ред. М.П. Войнаренка].-Львів: Новий Світ-2000,2013.-342с.	У навчальному посібнику розкриваються теоретичні та практичні аспекти фінансового аналізу на підприємстві	Використано при розкритті питання аналізу витрат операційної діяльності підприємства
21	Сопко В.В. Облік витрат за міжнародними стандартами фінансової звітності /В.В. Сопко, О.М. Ромашко // Науковий журнал «Економіка і фінанси». – 2016. - т. 2. – С. 49-52.	У статті розкрито питання обліку витрат за міжнародними стандартами фінансової звітності	Використано при розкритті питання обліку витрат операційної діяльності підприємства
22	Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: підручник / Н. М. Ткаченко; М-во освіти і науки молоді та спорту України. – К.: Алерта, 2011. – 973 с	У підручнику висвітлюються теоретичні та практичні аспекти обліку на підприємстві	Використано при розкритті питання обліку витрат операційної діяльності підприємства

Закінчення дод. Г

23	Тринька Л.Я. Економічний аналіз: навчально-методичний посібник /Л.Я. Тринька, О.В. Липчанська. - К.:Алерта, 2013. – 568 с.	У навчально-методичному посібнику висвітлюються теоретичні та практичні аспекти аналізу	Використано для аналізу витрат операційної діяльності підприємства
24	Чабанюк О.М. Економічна сутність, умови визнання та класифікація витрат, доходів і фінансових результатів основної діяльності підприємств/ О.М. Чабанюк// Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22.4.- с.301-306	В статті розглянуто економічну сутність, умови визнання та класифікація витрат, доходів і фінансових результатів основної діяльності підприємств	Використано для розкриття сутності, умов визнання та класифікації витрат
25	Юрченко О.А. Роль і місце бухгалтерського обліку та контролю в системі управління витратами іншої операційної діяльності/ О.А. Юрченко // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації. - 2014. - № 2. - С. 245-260.	В статті розглянуто роль і місце бухгалтерського обліку та контролю в управлінні витратами іншої операційної діяльності	Використано для організації і методики обліку та контролю витрат операційної діяльності підприємства
26	Язлюк Б.О. Організація обліку витрат операційної діяльності в умовах комплексної автоматизації / Б.О. Язлюк, В.В. Волошина // Науковий вісник МГУ. Серія : Економіка і менеджмент. - 2016. - Вип. 15. - С. 118-121.	В статті розглянуто питання організації обліку витрат операційної діяльності в умовах комплексної автоматизації	Використано для організації і методики обліку витрат операційної діяльності підприємства в умовах автоматизації
27	Ярмоліцька О. В. Актуальні питання обліку витрат на підприємствах України / О. В. Ярмоліцька, І. А. Задорожна // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука" . - 2018. - № 2(2). - С. 78-81.	В статті розглянуто актуальні питання обліку витрат на підприємствах України	Використано для організації і методики обліку витрат операційної діяльності підприємства

ТОВ «ВІДІ ЛАБ»

НАКАЗ № 1

с. Софіївська Борщагівка

03 січня 2018 р.

Про облікову політику підприємства

На виконання вимог Закону України від 16 липня 1999 року № 996-ХІУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, а також з метою дотримання підприємством єдиної методики відображення господарських операцій та забезпечення своєчасного надання достовірної інформації користувачам фінансової звітності наказую:

НАКАЗУЮ:

1. Встановити у товаристві наступну облікову політику:

1). Встановити наступні методи обліку і принципи оцінки активів і зобов'язань товариства.

1.1) Основні засоби, нематеріальні активи;

1.1.1) Одиницею обліку вважати окремий об'єкт основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, окремий вид;

1.1.2) Групування основних засобів і нематеріальних активів у аналітичному обліку проводити згідно НКУ, Плану рахунків активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженому наказом Міністерства фінансів України від 09.12.2011 р. № 1591 (Далі - плану рахунків). Методичним рекомендаціям з бухгалтерського обліку основних засобів (Наказ Мінфіну України № 561 від 30.09.2003 р)

1.1.3) У складі малоцінних необоротних активів ураховувати об'єкти вартістю не більше 6000 грн. і \ очікуваним строком використання (експлуатації) більше одного року (або операційного циклу).

1.1.4) Ліквідаційну вартість об'єктів основних засобів і нематеріальних активів приймати рівною 0 (нуль) грн.

1.1.5) Амортизацію об'єктів основних засобів нараховувати прямолінійним методом

1.1.6) Амортизацію малоцінних необоротних матеріальних активів і бібліотечних фондів нараховувати методом списання 50% вартості у першому місяці використання об'єкту, та 50 % в останньому місяці використання.

1.1.7) Амортизацію нематеріальних активів здійснювати прямолінійним методом

1.1.8) Переоцінку балансової вартості основних засобів, нематеріальних активів, інших необоротних активів до їх справедливої вартості проводити 1 раз у рік станом на 05 грудня поточного року, якщо їх залишкова вартість відхиляється від справедливої більш, ніж на 10%.

1.1.9) При переоцінці необоротних активів суму дооцінки зараховувати до додаткового капіталу щорічно, згідно П(С)БО 7.

1.2) Запаси.

1.2.1) Одиницею запасів: вважати кожну назву, однорідну групу, вид цінностей.

1.2.2) Аналітичний облік руху запасів відображати: у бухгалтерії у кількісно-сумовому відображенні; на складах - у кількісному відображенні.

1.2.3) Оцінку вибуття сировини, матеріалів, напівфабрикатів, МШП, інших виробничих запасів і готової продукції здійснюють методом середньовиваженої вартості.

1.2.4) Переоцінку запасів проводити щорічно на підставі рішення інвентаризаційної комісії.

## Продовження дод. Д

1.2.5) Спецодяг, виданий під звіт працівникам, враховувати на особових картках останніх прогягом всього встановленого строку його використання. Списання спецодягу, виданого під звіт, до закінчення встановлених строків його використання здійснювати лише на підставі актів про його непридатність. Акти подавати до бухгалтерії у відповідності з графіком документообігу.

1.3) Заборгованість та забезпечення.

1.3.1) Забезпечення на додаткове пенсійне забезпечення, гарантійне зобов'язання, виплати працівникам інструментами власного капіталу, інші майбутні витрати та платежі не провадити.

1.4) Доходи та витрати

1.4.1) Оцінку ступеню закінченості операції з надання послуг (виконання робіт) провадити шляхом вивчення виконаної роботи та послуг, наданих на визначену дату.

1.4.2) Перелік статей калькулювання виробничої собівартості продукції: прямі матеріальні витрати; прямі витрати на оплату праці і відрахування на соціальні заходи; прямі витрати на послуги сторонніх підприємств та організацій; інші прямі витрати; зміні загальнопромислові і постійні розподілені загальнопромислові витрати і т.п.

1.4.3) Перелік змінних загальнопромислових витрат: основна і додаткова заробітна плата загальнопромислового персоналу і відрахування на соціальні заходи; витрати на електроенергію для забезпечення технологічного процесу і т.д.; матеріальні витрати.

1.4.4) Перелік постійних загальнопромислових витрат: заробітна плата і інші виплати апарату управління відділами і структурними підрозділами, а також відрахування на соціальні заходи; витрати на опалення, освітлення, водо забезпечення, утримання, охорону виробничих приміщень та інші послуги; амортизація основних засобів загальнопромислового призначення; витрати на операційну оренду основних засобів виробничого призначення, охорону праці і техніку безпеки; витрати на оренду земель сільськогосподарського призначення; витрати на оренду майна загальнопромислового призначення; витрати на поточний ремонт і технічне обслуговування основних засобів загальнопромислового призначення і т.п.

1.4.5) Змінні і постійні загальнопромислові витрати розподіляти на об'єкти витрат пропорційно прямим виробничим витратам на заробітну плату основних робітників

1.4.6) Фінансові витрати, пов'язані із створенням кваліфікованих активів, капіталізувати; включати у фінансові витрати поточного періоду.

1.5) Перелік пов'язаних сторін наведений у додатку 1. Оцінку активів і зобов'язань в операціях з пов'язаними сторонами здійснювати методом порівнювальної балансової вартості.

1.6) Господарській і звітні сегменти.

1.7) Оцінку майбутніх грошових потоків від активів для цілей зменшення їх корисності провадити на підставі довгострокових фінансових планів товариства.

1.8) Періодичність відображення відстрочених податкових активів і відстрочених податкових зобов'язань - щорічно.

1.9) Фінансові активи, набуті в результаті систематичних операцій, визнавати на дату виконання контракту.

1.10) Інвестиційну нерухомисть відображати на дату балансу за первісною вартістю, зменшеною на суму нарахованої амортизації з урахуванням втрат від зменшення корисності.

2. Організація бухгалтерського обліку.

3) Ведення обліку у товаристві здійснює бухгалтерський відділ на чолі з головним бухгалтером.

4) Бухгалтерський облік вести у відповідності з обліковою політикою підприємства, Планом рахунків і розробленим на його підставі робочим планом рахунків.

## Закінчення дод. Д

- 5) Для забезпечення необхідної деталізації облікової інформації дозволити головному бухгалтеру своїм розпорядженням вводити додаткові субрахунки.
- 6) Облік витрат товариства вести на рахунках класу 9 «Витрати діяльності» без використання рахунків класу 8 витрати по елементах
- 7) Бухгалтерський облік вести по журнально-ордерній формі з використанням комп'ютерної програми Підприємство 1С: 8.2
- 8) Завдання з визначення строку корисного використання і вибір методу нарахування амортизації основних засобів, інших необоротних матеріальних, нематеріальних активів покласти інвентаризаційну комісію.
- 9). Інвентаризація активів, капіталу і зобов'язань.
  - 9.1). Інвентаризацію активів, капіталу і зобов'язань проводити станом на 05 грудня поточного року. Щоквартально несподівано проводити інвентаризацію у обов'язкових випадках, передбачених Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879.
- 11) Покласти на головного бухгалтера, фінансового директора, директора відповідальність за недопущення несанкціонованого доступу до облікової інформації.
- 12) Контроль за виконанням цього наказу покласти на фінансового директора, головного бухгалтера товариства.

Директор:

## Додаток Е

## ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

Додаток 1  
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25  
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

## ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Підприємство	ТОВ «ВІДІ ЛАБ»	за ЄДРПОУ	339225691
Територія	Київська обл., Києво-Святошинський район	за КОАТУУ	3222486201
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240
Орган державного управління		за СПОДУ	немає
Вид економічної діяльності	Рекламні агенства	за КВЕД	73.11
Одиниця виміру:	тис.грн.		
Адреса:	08131, Київська обл., Києво-Святошинський район, село Софіївська Борщагівка, вул. Велика кільцева, 58		

## Баланс на 31 грудня 2013 р.

Форма № 1-м  
Код за ДКУД 1801006

АКТИВ	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
<b>I.Необоротні активи</b>			
Незавершені капітальні інвестиції	020	-	-
Основні засоби			
залишкова вартість	030	72.8	79.6
первісна вартість	031	245.2	285,3
знос	032	(245.2)	(205,7)
Довгострокові біологічні активи			
справедлива (залишкова) вартість	036	-	-
первісна вартість	036	-	-
накопичена амортизація	037	( )	( )
Довгострокові фінансові інвестиції	040	-	-
Інші необоротні активи	070	34.4	
Усього за розділом I	080	107.2	79.6
<b>II.Оборотні активи</b>			
Виробничі запаси	100	4.3	4.3
Поточні біологічні активи	110	-	-
Готова продукція	130	-	-
Дебіторська заборгованість за товари роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	14,9	15,6
первісна вартість	161	14.9	15,6
резерв сумнівних боргів	162	( )	( )
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	170	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	184.2	278,9
Поточні фінансові інвестиції	220	-	-
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	453,9	536.0
у тому числі в касі	231	-	-
в іноземній валюті	240	0.2	0.2
Інші оборотні активи	250	182.0	19,0
Усього за розділом II	260	839.5	854,0
III.Витрати майбутніх періодів	270	-	-
			Закнчення дод. Е
IV.Необоротні активи та групи вибуття	275	-	-

баланс	280	946,7	933,6
ПАСИВ	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
<b>I. Власний капітал</b>			
Статутний капітал	300	60,0	60,0
Додатковий капітал	320	-	-
Резервний капітал	340	472,2	472,2
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	-	262,5
Неоплачений капітал	360	( 694.8 )	( )
Усього за розділом I	380	-162.6	794.7
<b>II. Забезпечення наступних витрат і цільове фінансування</b>			
III. Довгострокові зобов'язання	480	-	-
<b>IV. Поточні зобов'язання</b>			
Короткострокові кредити банків	500	-	-
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	-	-
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	0.5	0,6
<b>Поточні зобов'язання за розрахунками</b>			
з бюджетом	550	22.4	27,0
зі страхування	570	-	-
з оплати праці	580	-	-
Інші поточні зобов'язання	610	1 086.4	111.4
Усього за розділом IV	520	1 109.3	138.9
У Доходи майбутніх періодів	630	-	-
Баланс	640	946 7	933.6

### Звіт про фінансові результати за 2013 рік

Форма № 2-м  
Код за ДКУД 1801007

СТАТТЯ	Код рядка	За звітний період	За аналогіч. період попереднього року
1	2	3	4
Дохід (виручка) від реалізації продукції і товарів, робіт, послуг)	010	3246.0	1979.0
Непрямі податки та Інші вирахування з доходу	020	(478.4)	( 329.8 )
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (010-020)	030	2767,6	1649.2
Інші операційні доходи	040	-	-
Інші доходи	050	3.8	1.2
Разом чисті доходи (030+040+050)	070	2771.4	1650.4
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	080	(1236,8)	(502.4)
Інші операційні витрати	090	(388.9)	(1720.4)
у тому числі	091	-	-
	092	( )	( )
Інші витрати	100	( )	( )
Разом витрати (080+090+100)	120	(1625,7)	(2222,8)
Фінансовий результат до оподаткування (070-120)	130	1 145,7	(572.4)
Податок нз прибуток	140	(73.2)	( 71.6 )
Чистий прибуток (збиток) (130-140)	150	1 072,5	(644.0)
Забезпечення матеріального заохочення	160	-	-

Керівник  
Головний бухгалтер

## Додаток Ж

Додаток 1  
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25  
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

### ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Підприємство	ТОВ «ВІДІ ЛАБ»	за ЄДРПОУ	339225691
Територія	Київська обл., Києво-Святошинський район	за КОАТУУ	3222486201
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240
Орган державного управління		за СПОДУ	немає
Вид економічної діяльності	Рекламні агенства	за КВЕД	73.11
Одиниця виміру:	тис.грн.		
Адреса:	08131, Київська обл., Києво-Святошинський район, село Софіївська Борщагівка, вул. Велика кільцева, 58		

### Баланс на 31 грудня 2014 р.

Форма № 1-м  
Код за ДКУД 1801006

АКТИВ	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
<b>I. Необоротні активи</b>			
Незавершені капітальні інвестиції	020	-	-
Основні засоби			
залишкова вартість	030	79.6	47,6
первісна вартість	031	285.3	239.0
знос	032	( 205.7 )	( 191.5 )
Довгострокові біологічні активи:			
справедлива (залишкова) вартість	035	•	-
первісна вартість	036	-	-
накопичена амортизація	037	( )	( )
Довгострокові фінансові інвестиції	040	-	-
Інші необоротні активи	070	-	-
Усього за розділом I	080	79,6	47,6
<b>II. Оборотні активи</b>			
Виробничі запаси	100	4.3	4.3
Поточні біологічні активи	110	-	-
Готова продукція	130	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги			
чиста реалізаційна вартість	160	15.6	8.9
первісна вартість	161	15.6	8.9
резерв сумнівних боргів	162	( )	( )
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	170	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	278,9	476,8
Поточні фінансові інвестиції	220	-	-
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	536,0	801.2
у тому числі в касі	231	-	-
в іноземній валюті	240	0.2	-
Інші оборотні активи	250	19.0	55.3
Усього за розділом II	260	854,0	1 346,5
III. Витрати майбутніх періодів	270	-	-
IV. Необоротні активи та групи вибуття	276	-	-
Баланс	280	933.6	1 394.0
<b>Закінчення дод. Ж</b>			
ПАСИВ	Код	На початок	На кінець



	рядка	звітнього року	звітнього періоду
1	2	3	4
<b>I. Власний капітал</b>			
Статутний капітал	300	60,0	60,0
Додатковий капітал	320	-	-
Резервний капітал	340	472,2	472,2
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	262,5	324,6
Неоплачений капітал	360	( )	( )
Усього за розділом I	380	794,7	856,8
<b>II. Забезпечення наступних витрат і цільове фінансування</b>			
III. Довгострокові зобов'язання	480	-	-
<b>IV. Поточні зобов'язання</b>			
Короткострокові кредити банків	500	-	-
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	-	-
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	0,5	0,2
<b>Поточні зобов'язання за розрахунками</b>			
з бюджетом	550	27,0	65,6
зі страхування	570	-	11,3
з оплати праці	580	-	124,0
Зобов'язання пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу	605	-	-
Інші поточні зобов'язання	610	111,4	336,1
Усього за розділом IV	620	138,9	536,2
<b>V. Доходи майбутніх періодів</b>			
Баланс	640	933,6	1 394,0

### Звіт про фінансові результати за 2014 рік

Форма № 2-м  
Код за ДКУД 1801007

СТАТТЯ	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	2 193,2	3 246,0
Непрямі податки та інші вирахування з доходу	020	(365,5)	(478,4)
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (010-020)	030	1 827,7	2 767,6
Інші операційні доходи	040	0,3	-
Інші доходи	050	20,4	3,8
Разом чисті доходи (030+040+050)	070	1 848,4	2 771,4
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	080	( 944,5 )	( 1 236,9 )
Інші операційні витрати	090	( 828,5 )	( 388,9 )
у тому числі:	091	-	-
Інші витрати	100	( 3,0 )	( )
Разом витрати (080+090+100)	120	( 1 776,0 )	( 1 625,7 )
Фінансовий результат до оподаткування (070-120)	130	72,4	1 145,7
Податок на прибуток	140	( 15,2 )	( 73,2 )
Чистий прибуток (збиток) (130-140)	150	57,2	1 072,5
Забезпечення матеріального заохочення	160	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

## Додаток 3

Додаток 1  
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25  
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

### ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Підприємство	ТОВ «ВІДІ ЛАБ»	за ЄДРПОУ	339225691
Територія	Київська обл., Києво-Святошинський район	за КОАТУУ	3222486201
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240
Орган державного управління		за СПОДУ	немає
Вид економічної діяльності	Рекламні агенства	за КВЕД	73.11
Одиниця виміру:	тис.грн.		
Адреса:	08131, Київська обл., Києво-Святошинський район, село Софіївська Борщагівка, вул. Велика кільцева, 58		

### Баланс на 31 грудня 2015 р.

Форма № 1-м  
Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
<b>I. Необоротні активи</b>			
Незавершені капітальні інвестиції	1005		-
Основні засоби	1010	47,5	25,0
первісна вартість	1011	239,0	229,4
знос	1012	( 191,5 )	( 204,4 )
Довгострокові біологічні активи	1020		-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030		-
Інші необоротні активи	1090		-
Усього за розділом I	1095	47,5	25,0
<b>II. Оборотні активи</b>			
Запаси	1100	4,3	4,3
у тому числі готова продукція	1103		-
Потомні біологічні активи	1110		-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	8,9	8,9
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135		8,5
у тому числі з податку на прибуток	1136		-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	476,8	496,3
Поточні фінансові інвестиції	1160		-
Гроші та їх еквіваленти	1165	801,2	467,9
Витрати майбутніх періодів	1170		-
Інші оборотні активи	1190	55,3	16,1
Усього за розділом II	1195	1346,5	1 002,0
<b>III Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття</b>			
Баланс	1300	1394,0	1 027,0
<b>Пасив</b>			
	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
	1	2	3
<b>I. Власний капітал</b>			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	60,0	60,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	472,2	472,2
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	324,6	303,3
Неоплачений капітал	1425	( )	( )
Усього за розділом I	1495	856,8	835,5

Закінчення дод. 3

II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання		-	
Короткострокові кредити банків	1600		-
Поточна кредиторська заборгованість за:		-	
довгостроковими зобов'язаннями	1610		-
товари, роботи, послуги	1615	0,2	0,5
розрахунками з бюджетом	1620		6,2
у тому числі з податку на прибуток	1621	65,6	6,2
розрахунками зі страхування	1625	11,3	-
розрахунками з оплати праці	1630	124,0	100,5
Доходи майбутніх періодів	1665	.	-
Інші поточні зобов'язання	1690	336,1	84,3
Усього за розділом III	1695	537,2	191,5
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	1 394,0	1 027,0

### Звіт про фінансові результати за 2015 рік

Форма № 2-м  
Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт послуг);	2000	2 152,5	1 827,7
Інші операційні доходи	2120	-	0,3
Інші доходи	2240	58,8	20,4
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	2211,3	1 848,4
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт послуг)	2050	( 943,4 )	( 944,5 )
Інші операційні витрати	2180	( 1 234,2 )	( 828,5 )
Інші витрати	2270	( 38,6 )	( 3,0 )
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	( 2 216,2 )	( 1776,0 )
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	(4,9)	72,4
Податок на прибуток	2300	( 6,2 )	( 15,2 )
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	(11,1)	57,2

Керівник  
Головний бухгалтер

## Додаток И

Додаток 1  
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25  
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

### ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Підприємство	ТОВ «ВІДІ ЛАБ»	за ЄДРПОУ	339225691
Територія	Київська обл., Києво-Святошинський район	за КОАТУУ	3222486201
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240
Орган державного управління		за СПОДУ	немає
Вид економічної діяльності	Рекламні агенства	за КВЕД	73.11
Одиниця виміру:	тис.грн.		
Адреса:	08131, Київська обл., Києво-Святошинський район, село Софіївська Борщагівка, вул. Велика кільцева, 58		

### Баланс на 31 грудня 2016 р.

Форма № 1-м  
Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
<b>1. Необоротні активи</b>			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	25,0	15,4
первісна вартість	1011	229,4	241,1
знос	1012	( 204,4	(225,7 )
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	25,0	15,4
<b>II. Оборотні активи</b>			
Запаси	1100	4,3	4,9
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Потомні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	8,9	9,6
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	8,5	8,8
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	496,3	479,1
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	467,9	285,6
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	16,1	14,0
Усього за розділом II	1195	1 002,0	802,0
<b>III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття</b>	1200	-	-
<b>Баланс</b>	1300	1 027,0	817,4
<b>Пасив</b>	<b>Код рядка</b>	<b>На початок звітного року</b>	<b>На кінець звітного періоду</b>
1	2	3	4
<b>1. Власний капітал</b>			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	60,0	60,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	472,2	472,2
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	303,3	203,0
Неоплачений капітал	1425	( )	( )
Усього за розділом I	1495	835,5	735,2

Закінчення дод. И

II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	0,5	0,4
розрахунками з бюджетом	1620	6,2	-
у тому числі з податку на прибуток	1621	6,2	
розрахунками зі страхування	1625	-	
розрахунками з оплати праці	1630	100,5	
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	84,3	81,8
Усього за розділом III	1695	191,5	82,2
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	1 027,0	817,4

### Звіт про фінансові результати за 2016 рік

Форма № 2-м  
Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт послуг);	2000	1 677,1	2 152,5
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	11,6	58,8
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	1 688,7	2211,3
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт послуг)	2050	( 927,1)	( 943,4 )
Інші операційні витрати	2180	(846,2)	( 1 234,2)
Інші витрати	2270	(15,7)	( 38,6 )
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	( 1 789,0 )	( 2 216,2)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	(100,3)	(4,9)
Податок на прибуток	2300	( )	( 6,2 )
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	(100,3)	(11,1)

Керівник  
Головний бухгалтер

## Додаток К

Додаток 1  
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25  
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

### ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Підприємство	ТОВ «ВІДІ ЛАБ»	за ЄДРПОУ	339225691
Територія	Київська обл., Києво-Святошинський район	за КОАТУУ	3222486201
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240
Орган державного управління		за СПОДУ	немає
Вид економічної діяльності	Рекламні агенства	за КВЕД	73.11
Одиниця виміру:	тис.грн.		
Адреса:	08131, Київська обл., Києво-Святошинський район, село Софіївська Борщагівка, вул. Велика кільцева, 58		

### Баланс на 31 грудня 2017 р.

Форма № 1-м  
Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
<b>I. Необоротні активи</b>			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби:	1010	15,4	6,2
первісна вартість	1011	241,1	245,2
знос	1012	(225,7)	(238,9)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	15,4	6,2
<b>II. Оборотні активи</b>			
Запаси	1100	4,9	24,4
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	9,6	19,4
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	8,8	0,0
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	479,1	476,3
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	285,6	160,1
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	14,0	14,0
Усього за розділом II	1195	802,0	694,3
<b>III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття</b>			
Баланс	1200	-	-
<b>Пасив</b>			
	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
<b>I. Власний капітал</b>			
Зареєстрований пайовий/ капітал	1400	60,0	60,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	472,2	472,2
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	203,0	72,0

Закінчення дод. К

Неоплачений капітал	1425	-	-
Усього за розділом I	1495	735,2	604,2
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари роботи, послуги	1615	0,4	0,5
розрахунками з бюджетом	1620	-	14 1
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1 665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	81,8	81,7
Усього за розділом III	1695	82,2	96,3
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	817,4	700,5

### Звіт про фінансові результати за 2017 рік

Форма № 2-м  
Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	941,6	1 677,1
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	0,1	11,6
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	941,7	1 688,7
Собівартість реалізованої продукції (товарів робіт послуг)	2050	(512,4)	(927,1)
Інші операційні витрати	2180	(546,3)	(846,2)
Інші витрати	22 70	-	(15,7)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(1 058,7)	(1 789,0)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	(117,0)	(100,3)
Податок на прибуток	2300	(80,1)	0
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	(197,1)	(100,3)

Керівник  
Головний бухгалтер

**Рецензія на випускню кваліфікаційну роботу фахівця – практика з бухгалтерського обліку підприємства, матеріали якого були використані під час написання роботи**

**Студентка** Ліпська Юлія Ігорівна

**Тема** «Облік, контроль та аналіз витрат операційної діяльності підприємств рекламного бізнесу»

**Спеціальність:** 071 «Облік і оподаткування»

**Рівень кваліфікації:** магістр

**Підприємство** ТОВ «ВІДІ-ЛАБ»

**1. Актуальність теми дослідження.** Вивчення обліку витрат операційної діяльності підприємств рекламного бізнесу є актуальним, оскільки надійна методика і організація їх обліку дозволяє отримувати достовірну інформацію для проведення аналізу, що є важливим компонентом ефективного управління та контролю діяльності підприємства, забезпечення його фінансової стійкості на належному рівні.

**2. Ступінь використання практичних матеріалів.** При написанні даної кваліфікаційної роботи, відповідні матеріали були використані в повному обсязі.

**3. Практична значущість роботи, реальність впровадження пропозицій в практику.** Матеріали випускної кваліфікаційної роботи розглянуті керівництвом ТОВ «ВІДІ-ЛАБ». Окремі розробки автора, його висновки і пропозиції прийняті для практичного використання в діяльності підприємства.

**4. Достовірність інформації.** Вся інформація, що викладена у випускній кваліфікаційній роботі є достовірною.

**5. Загальний висновок і оцінка роботи.** Випускна кваліфікаційна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням, має дослідницький характер, а її автор володіє системою необхідних знань, вмінням грамотно й аргументовано викладати матеріал та заслуговує на оцінку «добре».

Директор

«\_\_\_» \_\_\_\_\_ 2018 р.

\_\_\_\_\_ (ПБ)

\_\_\_\_\_ (підпис)



**Товариство з обмеженою відповідальністю  
«ВІДІ-ЛАБ»**

08131, Київська обл., Києво-Святошинський район, село Софіївська  
Борщагівка, вул. Велика кільцева, 58;  
телефон/факс: +38 048 734 45 00

---

**Д О В І Д К А**

19.11.2018

м. Київ

№ 23/334-02

Видана студентці Київського національного торговельно-економічного університету спеціальності «Облік і оподаткування» Ліпській Юлії Ігорівні про те, що вона дійсно виконала випускню кваліфікаційну роботу на тему «Облік, контроль та аналіз витрат операційної діяльності підприємств рекламного бізнесу» за матеріалами реальної фінансової звітності ТОВ «ВІДІ-ЛАБ».

Пропозиції слухача щодо удосконалення обліку, контролю та аналізу витрат операційної діяльності підприємства, які наводяться в випускній кваліфікаційній роботі, **мають практичну значимість і можуть бути використані в подальшій діяльності ТОВ «ВІДІ-ЛАБ».**

Зокрема:

- рекомендації щодо підвищення рівня аналітичності обліку витрат операційної діяльності підприємства;
- рекомендації щодо удосконалення управлінського обліку витрат операційної діяльності підприємства;
- рекомендації щодо удосконалення контролю та аналізу обліку витрат операційної діяльності підприємства.

Директор ТОВ «ВІДІ-ЛАБ»

Д.В. Дьомін

**Рецензія на випускню кваліфікаційну роботу фахівця – практика з бухгалтерського обліку підприємства, матеріали якого були використані під час написання роботи**

Студентка Ліпська Юлія Ігорівна

Тема «Облік, контроль та аналіз витрат операційної діяльності підприємств рекламного бізнесу»

Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»

Рівень кваліфікації: магістр

Підприємство ТОВ «ВІДІ-ЛАБ»

1. **Актуальність теми дослідження.** Вивчення обліку витрат операційної діяльності підприємств рекламного бізнесу є актуальним, оскільки надійна методика і організація їх обліку дозволяє отримувати достовірну інформацію для проведення аналізу, що є важливим компонентом ефективного управління та контролю діяльності підприємства, забезпечення його фінансової стійкості на належному рівні.
2. **Ступінь використання практичних матеріалів.** При написанні даної кваліфікаційної роботи, відповідні матеріали були використані в повному обсязі.
3. **Практична значущість роботи, реальність впровадження пропозицій в практику.** Матеріали випускної кваліфікаційної роботи розглянуті керівництвом ТОВ «ВІДІ-ЛАБ». Окремі розробки автора, його висновки і пропозиції прийняті для практичного використання в діяльності підприємства.
4. **Достовірність інформації.** Вся інформація, що викладена у випускній кваліфікаційній роботі є достовірною.
5. **Загальний висновок і оцінка роботи.** Випускна кваліфікаційна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням, має дослідницький характер, а її автор володіє системою необхідних знань, вмінням грамотно й аргументовано викладати матеріал та заслуговує на оцінку «добре».

Директор

«10» листопада 2018 р.



Д.В. Довгань (ПІБ)

(підпис)

**Товариство з обмеженою відповідальністю  
«ВІДІ-ЛАБ»**

08131, Київська обл., Києво-Святошинський район, село Софіївська  
Борщагівка, вул. Велика кільцева, 58;  
телефон/факс: +38 048 734 45 00

---

**Д О В І Д К А**

19.11.2018

м. Київ

№ 23/334–02

Видана студентці Київського національного торговельно-економічного університету спеціальності «Облік і оподаткування» Ліпській Юлії Ігорівні про те, що вона дійсно виконала випускню кваліфікаційну роботу на тему «Облік, контроль та аналіз витрат операційної діяльності підприємств рекламного бізнесу» за матеріалами реальної фінансової звітності ТОВ «ВІДІ-ЛАБ».

Пропозиції слухача щодо удосконалення обліку, контролю та аналізу витрат операційної діяльності підприємства, які наводяться в випускній кваліфікаційній роботі, **мають практичну значимість і можуть бути використані в подальшій діяльності ТОВ «ВІДІ-ЛАБ».**

Зокрема:

- рекомендації щодо підвищення рівня аналітичності обліку витрат операційної діяльності підприємства;
- рекомендації щодо удосконалення управлінського обліку витрат операційної діяльності підприємства;
- рекомендації щодо удосконалення контролю та аналізу обліку витрат операційної діяльності підприємства.

Директор ТОВ «ВІДІ-ЛАБ»



Д.В. Дьомін